

**ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ**

ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Α' ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΤΟΜΙΚΗΣ

**ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ
ΑΞΙΕΣ
&
ΣΥΓΧΡΟΝΗΙΑΤΡΙΚΗ
MED 2135**

**Κωδικός μαθήματος
στον Οδηγό Σπουδών:
500800**

**Υπεύθυνος Καθηγητής
Α. Χ. Λάζαρης**

4^ο Τεύχος

Σεπτέμβριος 2024 – Νοέμβριος 2024

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	Σελίδα
Εισαγωγικό σημείωμα τέταρτου τεύχους	3
Άσκηση από την Τράπεζα Θεμάτων του μαθήματος: ΜΟΝΑΞΙΑ ΜΟΥ ΟΛΑ, ΜΟΝΑΞΙΑ ΜΟΥ ΤΙΠΟΤΑ	4
Άσκηση από την Τράπεζα Θεμάτων του μαθήματος: ΚΑΛΑ, ΠΕΣ ΜΟΥ, ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΙΣ ΤΗ ΧΑΡΑ ΜΕΣ ΣΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ; ΕΝΝΕΑ ΣΥΝ ΕΝΑΣ ΠΙΝΑΚΕΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕ ΧΡΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ ΓΙΑ ΝΑ ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΗΣΟΥΜΕ ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ	42
Άσκηση από την Τράπεζα Θεμάτων του μαθήματος: ΜΙΣΟ ΑΙΩΝΑ ΜΕΤΑ, ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΤΗΝ ΠΟΛΗ ΟΜΟΡΦΗ ΚΡΑΤΩΝΤΑΣ ΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΚΙΤΡΙΝΑ ΔΕΝΤΡΑ ΜΕ ΤΟ ΚΡΙΝΟ ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ.	52
Ανάρτηση ιστολογίου από τον Καθηγητή Α.Χ. Λάζαρη: ΒΡΟΧΕΡΗ ΜΕΡΑ ΣΗΜΕΡΑ	58
Ανάρτηση ιστολογίου από τον Καθηγητή Α.Χ. Λάζαρη: ΤΟ ΦΘΙΝΩΠΟΡΟ ΣΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΟΥ ΓΙΟΧΑΝΕΣ ΜΠΡΑΜΣ	61
Ανάρτηση ιστολογίου από τον Καθηγητή Α.Χ.Λάζαρη : ΒΛΕΠΕΤΕ ΤΑ ΜΑΚΡΙΝΑ ΦΩΤΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ;	65

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

Οι παραδόσεις και οι εκτός Σχολής δράσεις στο πλαίσιο του κατ' επιλογήν υποχρεωτικού μαθήματος «ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ & ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΑΤΡΙΚΗ» με κωδικό μαθήματος **500800** στον Οδηγό Σπουδών της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ και **MED2135** στην ηλεκτρονική τάξη του ΕΚΠΑ (<https://eclass.uoa.gr/courses/MED2135/>) στρέφονται γύρω από την αξία της ζωής, τη νόσο, την ιδιότητα του γιατρού, τη σχέση γιατρού – ασθενούς και τον θάνατο, αντλώντας σχετικά ερεθίσματα από τους τομείς της Φιλοσοφίας, της Θεολογίας, της Κοινωνιολογίας, των Γραμμάτων και των Τεχνών. Σκοπό του μαθήματος δεν αποτελεί ούτε η θεωρητική κατάρτιση για τα επί μέρους πεδία των ανθρωπιστικών επιστημών, των Γραμμάτων και των Τεχνών ούτε η όποια ηθικολογία ή διδακτισμός, αλλά η ενεργός συμμετοχή των εκπαιδευομένων τόσο στην παρακολούθηση όσο και στη διαμόρφωση των μαθημάτων και των δράσεων, η προσωπική βιωματική επαφή και γνωριμία των φοιτη-τών/-τριών με τα αντίστοιχα ερεθίσματα καλλιέργειας και πρωτίστως η έμπρακτη ανταπόκρισή τους σε αυτά με τη συνεισφορά τους στο ηλεκτρονικό χαρτοφυλάκιο του μαθήματος.

Στο φθινοπωρινό μας τεύχος φιλοξενούμε τις εντυπωσιακές απαντήσεις σας στην άσκηση με θέμα τη **μοναξιά της σύγχρονης ζωής μας**, η οποία συναρτάται, βάσει του περιεχομένου της εν λόγω άσκησης, με την έλλειψη της φυσικής επαφής με τους άλλους ανθρώπους και την **«ψυχρή» αντίληψη της ζωής μέσα από οθόνες ηλεκτρονικών συσκευών**, με αποτέλεσμα την άμβλυνση του συναισθήματος και της ενσυναίσθησης και την απόλυτη κυριαρχία του ατομικισμού και της συνακόλουθης καταξίωσης της ατομικής ταυτότητας μέσα από μεμονωμένες συλλογικότητες που εκ των πραγμάτων αντιμάχονται μια ενιαία κοινωνική συνείδηση αλληλεγγύης μεταξύ όλων των μελών της κοινωνίας μας. Η **φθινοπωρινή ατμόσφαιρα** συνεχίζεται με τους ζωγραφικούς πίνακες της δεύτερης άσκησης και με τις δύο πρώτες αναρτήσεις που πήραμε από το «Ιστολόγιό» μας με τα σχόλιά σας, έναν ολόκληρο χρόνο πριν, όταν ξεκινήσαμε την προσπάθειά μας. Η τελευταία άσκηση στο παρόν τεύχος αποτελεί μια προσωπική μου θεώρηση για την εξέγερση του Πολυτεχνείου που με βρήκε παιδί 8 ετών, δείχνοντάς μου τον **αγώνα για μια όμορφη ζωή σε μια όμορφη πόλη, φωτισμένη από τα φώτα του αλτρουισμού** της τελευταίας ανάρτησης του «Ιστολογίου» μας που φιλοξενούμε στο παρόν τεύχος.

ΜΟΝΑΞΙΑ ΜΟΥ ΟΛΑ, ΜΟΝΑΞΙΑ ΜΟΥ ΤΙΠΟΤΑ

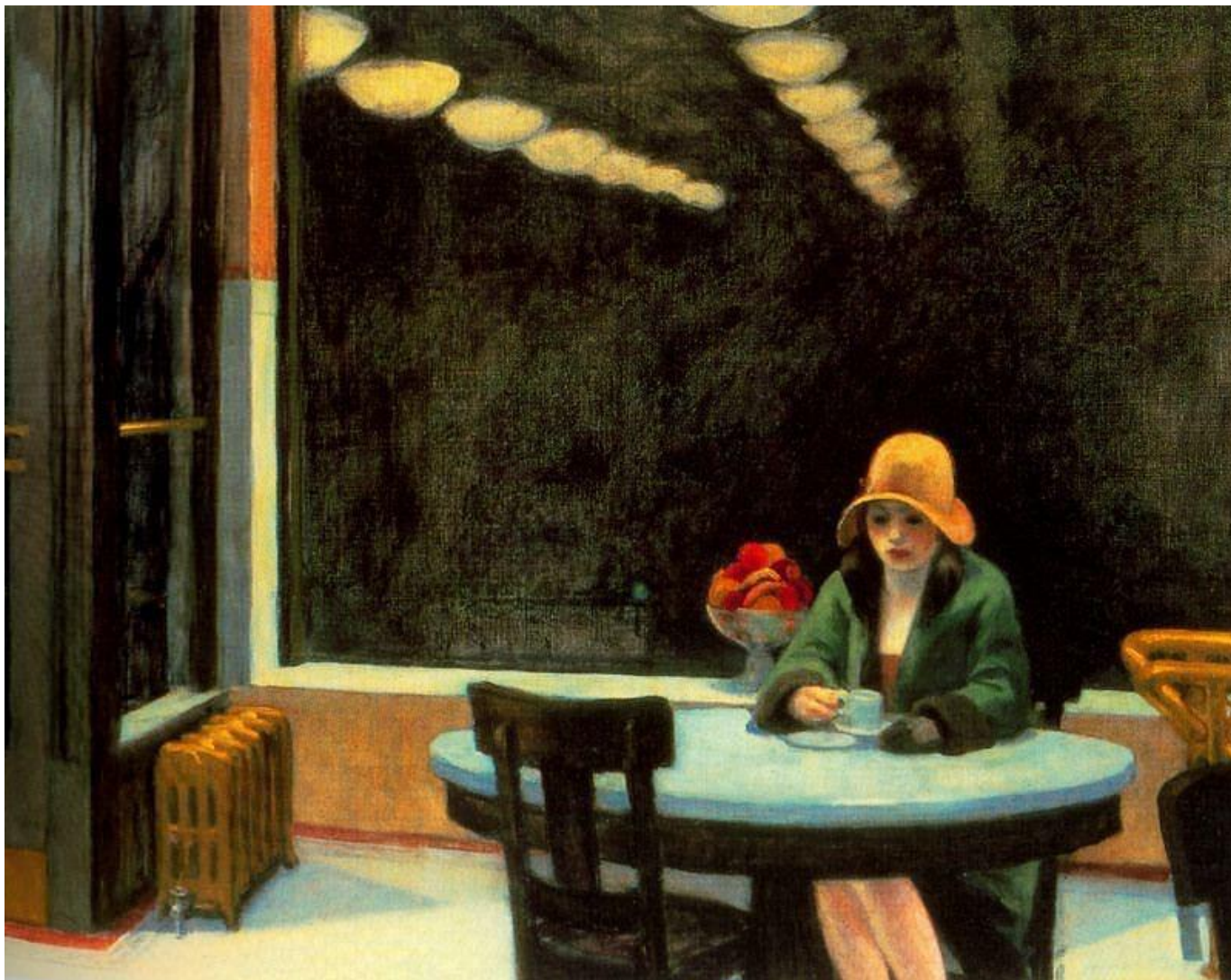
Με τίτλο τον στίχο από το τραγούδι των «Πυξ Λαξ», ξεκινάμε τη «μοναχική» άσκησή μας.

Πρώτα, η **ανακούφιση της μοναχικής ηρεμίας**.

Νταλέρ Ουσμάνοφ: Μοναξιά (2015)

Σε αυτόν τον πίνακα, ο Ταζικιστανός καλλιτέχνης **Νταλέρ Ουσμάνοφ** δείχνει έναν νεαρό άνδρα να κάθεται στο πάτωμα ενός σκοτεινού δωματίου, παρακολουθώντας το φως που διαπερνά το παράθυρο. Σε αυτόν τον πίνακα, η μοναξιά μπορεί να ερμηνευτεί ως η **φώτιση που χρειαζόμαστε για να κατανοήσουμε τον εαυτό μας**, φωτίζοντας το σκιασμένο μυαλό μας.

Έντουαρντ Χόπερ: Automat (Από το αυτόματο μηχάνημα) (1927)

Το παραπάνω έργο του **Έντουαρντ Χόπερ** είναι ίσως ένα από τα πιο αναγνωρίσιμά του· ωστόσο, μόνο λίγοι γνωρίζουν τον δημιουργό του. Το «**Automat**» είναι μια ελαιογραφία του 1927 από τον εν λόγω Αμερικανό ρεαλιστή ζωγράφο. Ο πίνακας παρουσιάστηκε για πρώτη φορά την Ημέρα του Αγίου Βαλεντίνου το 1927 στα εγκαίνια της δεύτερης ατομικής έκθεσης του Χόπερ, στην γκαλερί Rehn στη Νέα Υόρκη. Ο πίνακας ανήκει σήμερα στο Κέντρο Τέχνης Des Moines, στην Αϊόβα.

Ο πίνακας απεικονίζει μια **μοναχική γυναίκα** να κοιτάζει ένα φλιτζάνι καφέ που έχει αγοράσει από αυτόματο πωλητή. Η γυναίκα φαίνεται να **διαλογίζεται** και, καθώς στροβιλίζει το ποτό της, υπνωτίζεται από τις σκέψεις της. Η αντανάκλαση πανομοιότυπων σειρών φωτιστικών απλώνεται μέσα από το μαυρισμένο από τη νύχτα, παράθυρο.

Η σύζυγος του Χόπερ, Τζο, αποτέλεσε το μοντέλο για τη γυναίκα αυτή. Ωστόσο, ο Χόπερ άλλαξε το πρόσωπό της για να την κάνει νεότερη (η Τζο ήταν 44 ετών το 1927). Άλλαξε επίσης τη σιλουέτα της. Η Τζο ήταν μια

γυναίκα με καμπύλες, ολόσωμη, ενώ ένας κριτικός έχει περιγράψει τη γυναίκα στον πίνακα ως «αγορίστικη» (δηλαδή με επίπεδο στήθος)». Όπως συμβαίνει συχνά στους πίνακες του Χόπερ, τόσο οι συνθήκες όσο και η διάθεση του προσώπου είναι διφορούμενες. Ας εξασκήσουμε την παρατηρητικότητά μας αλλά και τη φαντασία μας βλέποντας τον πίνακα: Η γυναίκα είναι καλοντυμένη και φοράει μακιγιάζ, κάτι που θα μπορούσε να υποδηλώνει είτε ότι πηγαίνει προς είτε ότι επιστρέφει από τη δουλειά της, όπου η προσωπική εμφάνιση είναι σημαντική, είτε ότι πηγαίνει προς ή επιστρέφει από μια κοινωνική εκδήλωση. Έχει βγάλει μόνο το ένα γάντι της· αυτό μπορεί να σημαίνει είτε ότι η προσοχή της είναι αποσπασμένη είτε ότι βιάζεται και μπορεί να σταματήσει στο «αυτόματο» μόνο για μια στιγμή είτε απλά ότι μόλις μπήκε απ' έξω και δεν έχει ζεσταθεί ακόμα. Αλλά η τελευταία πιθανότητα φαίνεται απίθανη, γιατί υπάρχει ένα μικρό άδειο πιάτο στο τραπέζι, μπροστά από το φλιτζάνι και το πιατάκι της, που υποδηλώνει ότι μπορεί να είχε φάει ένα σνακ και να κάθεται σε αυτό το σημείο για αρκετή ώρα.

Η εποχή του χρόνου -τέλη φθινοπώρου ή χειμώνας- είναι εμφανής από το γεγονός ότι η γυναίκα είναι ζεστά ντυμένη. Αλλά η ώρα της ημέρας είναι ασαφής, καθώς οι μέρες είναι μικρές αυτή την εποχή του χρόνου. Είναι πιθανό, για παράδειγμα, να είναι λίγο μετά τη δύση του ηλίου, και αρκετά νωρίς το βράδυ, το «αυτόματο» θα μπορούσε να είναι το σημείο στο οποίο έχει κανονίσει να συναντήσει μια φίλη. Ή μπορεί να είναι αργά το βράδυ, οπότε η γυναίκα έχει ολοκληρώσει μια βάρδια στη δουλειά της. Ή πάλι, μπορεί να είναι νωρίς το πρωί, πριν την ανατολή του ηλίου, οπότε πρόκειται να ξεκινήσει τη βάρδια της.

Όποια και αν είναι η ώρα, το εστιατόριο φαίνεται να είναι σε μεγάλο βαθμό άδειο και δεν υπάρχουν σημάδια δραστηριότητας (ή οποιασδήποτε ζωής) στον δρόμο έξω. Αυτό προσθέτει στην αίσθηση της μοναξιάς και έχει κάνει τον πίνακα να συνδεθεί ευρέως με την έννοια της αστικής αποξένωσης. Ένας κριτικός παρατήρησε ότι, σε μια στάση τυπική των μελαγχολικών θεμάτων του Χόπερ, «τα μάτια της γυναίκας είναι πεσμένα και οι **σκέψεις της στρέφονται προς τα μέσα της**, με το φλυτζάνι καφέ να αποτελεί το μόνο αποκούμπι της στον κόσμο».

Η παρουσία μιας καρέκλας στην κάτω δεξιά γωνία του καμβά υποδηλώνει ότι ο παρατηρητής του πίνακα κάθεται σε ένα κοντινό τραπέζι, από το οποίο ένας άγνωστος θα μπορούσε, απρόσκλητος, να ρίξει μια ματιά στη γυναίκα. Με μια καινοτόμο ανατροπή, ο Χόπερ έκανε τα πόδια της γυναίκας το πιο φωτεινό σημείο στον πίνακα, «μετατρέποντάς την σε αντικείμενο πόθου» και «κάνοντας τον θεατή ηδονοβλεψία». Με τα σημερινά πρότυπα αυτή η περιγραφή φαίνεται αστήρικτη, αλλά το 1927 η δημόσια εμφάνιση των γυναικείων ποδιών ήταν ακόμα ένα σχετικά νέο φαινόμενο. Ο Χόπερ θα έκανε τα σταυρωμένα πόδια ενός γυναικείου θέματος το πιο φωτεινό σημείο σε έναν κατά τα άλλα σκούρο καμβά σε αρκετούς μεταγενέστερους πίνακές του.

Όπως σημειώνει η κριτικός Κάρολ Τρόιεν, "ο τίτλος, και όχι οποιαδήποτε λεπτομέρεια στην εικόνα, είναι αυτό που προσδιορίζει το παρόν εστιατόριο/καφέ ως αυτόματο." Η Τρόιεν συνεχίζει, ωστόσο, να σημειώνει ορισμένα χαρακτηριστικά που θα έκαναν το εστιατόριο αναγνωρίσιμο σε έναν Νεοϋορκέζο της δεκαετίας του 1920: «Ήταν καθαρά, λειτουργικά, καλά φωτισμένα και συνήθως επιπλωμένα με στρογγυλά μαρμάρινα τραπέζια Carrera και μασίφ δρύινες καρέκλες, όπως αυτές που φαίνονται εδώ, αποπνέοντας μια αίσθηση ευγένειας». Μέχρι τη στιγμή που ο Χόπερ ζωγράφισε την εικόνα του, τα στέκια αυτόματης πώλησης είχαν αρχίσει να καθιερώνονται ως ασφαλή και κατάλληλα μέρη για να παίρνει το δείπνο της μια εργαζόμενη γυναίκα μόνη.

Νάνσι Φ. Μόργκαν: Κύκνος

Με ρομαντική διάθεση, αρκετά συχνά θεωρούμε τον κύκνο ένα μοναχικό πουλί, παρότι είναι άκρως συντροφικό και μάλιστα υποδειγματικά πιστό στο ταίρι του.

Θα ακούσουμε το πανέμορφο κομμάτι με βιολοντσέλλο «**Ο κύκνος**» από το «Καρναβάλι των Ζώων» του Γάλλου μουσικοσυνθέτη **Καμίγ Σεν-Σανς**, πρώτα με συνοδεία πιάνου από το «Ντούο Μπρούκλιν» και ύστερα με τον τσελλίστα Μίσα Μάισκι συνοδευόμενο από την Ορχήστρα Δωματίου του Φεστιβάλ του Βερμπιέ υπό τη διεύθυνση του Γκαμπόρ Τάκατς-Νάγκι.

<https://drive.google.com/file/d/1QOLGIGDXBrPdNVmHX5qclNuxQGtIlQh/view?usp=sharing>

<https://drive.google.com/file/d/1wiYNU6eHS11GUJ0w6-9Ry8Q-uXW1yOJp/view?usp=sharing>

Μουσική σουίτα διάρκειας 25 λεπτών περίπου, για δύο πιάνο και σύνολο δωματίου, το «Καρναβάλι των ζώων» είναι μια ανάλαφρη ψυχαγωγική μουσική νότα για όσους αγαπούν την αλέγρια και μινιμαλιστική εκδοχή της ζωής. Ο Καμίγ Σεν-Σανς, γάλλος συνθέτης, άνθρωπος του 19ου αιώνα και εκπρόσωπος της ρομαντικής περιόδου, παρουσίασε αυτή τη μικρή αλλά τόσο περιεκτική σουίτα το 1886, σε ηλικία 51 ετών. Ο Σεν-Σανς, με το διάσημο «Καρναβάλι των Ζώων», μας ξεναγεί σε έναν φανταστικό ζωολογικό κήπο περιγράφοντας με τη μουσική του διάφορα μέλη του, με σκοπό να τα κάνει αγαπητά στους ακροατές, εξασκώντας παράλληλα την ικανότητά τους να ξεχωρίζουν διάφορους ήχους.

Έντβαρντ Μουνκ: Δύο άνθρωποι μόνοι τους (παραλλαγή του 1899)

Έντβαρντ Μουνκ: Δύο άνθρωποι μόνοι τους (έκδοση του 1905)

Γεννημένος Νορβηγός, ο εξπρεσιονιστής ζωγράφος **Έντβαρντ Μουνκ (1863-1944)** έζησε μια πολυτάραχη ζωή, την οποία αναπαριστούσε στους πίνακές του. Εδώ πρόκειται για έναν οξύμωρο πίνακα του **Μουνκ**, διότι υπάρχουν δύο άνθρωποι **μαζί**, αλλά είναι **μόνοι**. Βγάζει νόημα; Υπάρχει μια αίσθηση λαχτάρας που αποκομίζει κανείς από αυτόν τον πίνακα κοιτάζοντας την αντρική φιγούρα. Ο γαλάζιος ωκεανός και δύο άνθρωποι που στέκονται στην ακτή. Μπορείς σχεδόν να νιώσεις τι νιώθουν αυτοί οι δύο άνθρωποι που είναι μόνοι. Η έλλειψη οποιουδήποτε άλλου ανθρώπου εκεί κοντά επιτείνει την **αίσθηση της μοναξιάς** μαζί με τον θόρυβο των κυμάτων που κινούνται αργά προς το μέρος τους και σπάνε στα βράχια. Ο ήχος των κυμάτων συνοδεύεται από λευκούς αφρούς που σχηματίζονται σηματοδοτώντας την ένωση του υγρού και του στερεού στοιχείου. Το αεράκι χτυπά τα πρόσωπα αυτών των δύο ανθρώπων, καθώς φαίνεται να συλλογίζονται κάτι σημαντικό.

Ενίοτε κοιτάμε πίσω στη ζωή μας κι ένας βαθύς, συναισθηματικός πόνος αναδύεται από την καρδιά μας. Κάτι αισθανόμαστε άδειο, κάτι αισθανόμαστε πως λείπει. Παρόλο που βλέπουμε πρόσωπα τριγύρω μας, υπάρχει έλλειψη οικειότητας. Έχουμε ανάγκη να επικοινωνήσουμε με κάποιον, αλλά δεν ξέρουμε με ποιον. Σιγά-σιγά, αυτή η αβεβαιότητα μάς καταπίνει, αμφιβάλλοντας για την πιθανότητα να βρούμε ποτέ κάποιον για τον οποίο αξίζει να ζούμε, κάποιον που να διώξει την υπαρξιακή μας αγωνία. Αυτό ίσως ήθελε να νιώσουμε ο Μουνκ. Ίσως αυτό να ένιωθε κι ο ίδιος. Μια λεπτομερής ανάλυση αυτού του πίνακα αποκαλύπτει πολλά για αυτή τη δημιουργία αλλά και για τον δημιουργό της .

Η δημιουργία του πίνακα

Ο Έντβαρντ Μουνκ, ο δημιουργός αυτού του πίνακα, άρχισε να τον δουλεύει το 1894, στο Βερολίνο. Το έργο δεν δημιουργήθηκε αρχικά ως πίνακας ζωγραφικής, αλλά ως ξυλογραφία, με πολλές παραλλαγές, περισσότερες από 100. Μία εξ αυτών που βλέπουμε παραπάνω, δημιουργήθηκε το 1899. Αυτή η έκδοση είναι στην πραγματικότητα η εξομίωση ενός άλλου πίνακα που είχε φιλοτεχνήσει ο Μουνκ νωρίτερα, αλλά χάθηκε σε ένα ναυτιλιακό ατύχημα. Από όλες αυτές τις παραλλαγές, μπορεί κανείς να καταλάβει τι ήθελε ο Μουνκ να νιώσουμε. Ήταν μια αίσθηση **λαχτάρας για αγάπη** και η **αδυναμία να τη ζήσεις σε αυτή τη ζωή**.

Ας δούμε τη σύνθεση του πίνακα του 1899. Μια ματιά στον πίνακα και μπορεί κανείς να δει πως το μπλε κυριαρχεί. Ο ωκεανός έχει μια γαλάζια απόχρωση, ενώ η ακτή και ο ίδιος ο Μουνκ έχουν ένα πιο σκούρο, βαθύτερο μπλε, που δηλώνει το σκοτάδι. Σε αυτό το μείγμα σκούρου και ανοιχτού μπλε, όπου το ένα άτομο συγχωνεύεται, αντιπαρατίθεται ένα άλλο, μια πολύ πιο εντυπωσιακή φιγούρα, που τραβά την προσοχή μας. Σε αυτήν στρέφεται το ερωτικό ενδιαφέρον του καλλιτέχνη· πρόκειται για τη Μιλί Ταουλό. Θα φτάσουμε σε αυτήν τη μυστηριώδη κυρία, αργότερα.

Αρχικά, ας δούμε τις συμμετρίες σε αυτήν την εκτύπωση. Ο ωκεανός και η ακτή συναντώνται στη μέση του πίνακα, στο οριζόντιο επίπεδο. Έτσι μπορεί κανείς να χωρίσει τον πίνακα στα δύο, τον γαλάζιο ωκεανό και τη σκούρα μπλε ακτή. Αν χωρίσετε τον πίνακα στα δύο με κάθετη γραμμή, εξακολουθείτε να έχετε μια συμμετρία. Το δεξί μισό σας περιλαμβάνει τον Μουνκ σε σκούρους μπλε τόνους. Το αριστερό μισό σας δίνει την κυρία ντυμένη στα λευκά με τα ηλιόλουστα πορτοκαλί μαλλιά της. Παρατηρήστε πώς η διαίρεση του πίνακα τόσο σε οριζόντια όσο και σε κάθετα επίπεδα σας δίνει δύο ίσα και αντίθετα αντικείμενα. Αυτός είναι ο λόγος που αυτός ο πίνακας αιχμαλωτίζει τους θεατές και τους μεταφέρει στον κόσμο όπου κάποτε βρισκόταν ο Μουνκ. Αυτό είναι που δίνει σε αυτόν τον πίνακα την αίσθηση ότι «τα πάντα φαινομενικά ταιριάζουν».

Ένα άλλο αξιοσημείωτο εδώ είναι ο τρόπος που στέκονται τα δύο ανθρώπινα όντα. Η γυναίκα στέκεται ίσια, απέναντι στον ωκεανό. Φαίνεται να αγνοεί το περιβάλλον της, χαμένη στις σκέψεις της. Σκέφτεται τον εαυτό της.

Ο άντρας δεν είναι εντελώς στραμμένος προς τον ωκεανό, αλλά κοιτάζει τη γυναίκα. Ίσως προσπαθεί να την πλησιάσει, αλλά σταματά, μαζεύοντας το κουράγιο του για να της μιλήσει ή αποτρέποντας τον εαυτό του να το κάνει. Σε αντίθεση με τη γυναίκα, αυτός την σκέφτεται. Πώς όμως και γιατί;

Το νόημα του πίνακα

Για να καταλάβουμε τι σημαίνει ο πίνακας, πρέπει να κάνουμε μια σύντομη περιήγηση στο παρελθόν, συγκεκριμένα, την εποχή που ο Μουνκ ήταν ερωτευμένος. Και πώς ο έρωτας τον έκανε έναν ανήσυχο και καταπονημένο καλλιτέχνη.

Για να κατανοήσουμε τη ζωγραφική, πρέπει να κατανοήσουμε τη διαδικασία σκέψης του Μουνκ και τα γεγονότα που τον οδήγησαν σε αυτόν τον τρόπο σκέψης. Υπάρχουν πέντε υποενότητες που θα μας βοηθήσουν να κατανοήσουμε τη ζωγραφική του Μουνκ. Αυτές είναι οι εξής:

- Σπίθα αγάπης
- Η στάχτη μετά τη φωτιά
- Ωκεανός και μελαγχολία
- Λευκό και κόκκινο και ό,τι δεν μπορείς να πάρεις
- Η αγάπη και ο φόβος της αγάπης

Κάθε μια από αυτές τις υπο-ενότητες συνδέεται με ένα συγκεκριμένο γεγονός της ζωής του Μουνκ και πώς αυτό συνέβαλε στη δημιουργία αυτού του πίνακα. Ας ασχοληθούμε με το πρώτο.

Σπίθα αγάπης

Το 1885, ο Μουνκ γνώρισε τη σύζυγο του Καρλ Ταουλό, τη Μιλί, μια παντρεμένη γυναίκα μεγαλύτερη από τον Μουνκ, και πολύ πιο συναρπαστική από όλες τις άλλες γυναίκες που είχε γνωρίσει ή που θα γνώριζε ποτέ. Ήταν μια «χαρισματική» καταστροφή για τη ζωή του και ο ο Μουνκ απέκτησε εμμονή μαζί της. Ήταν η αγάπη της ζωής του. Ωστόσο, καθώς την αγαπούσε και τη θαύμαζε, υπέφερε αφόρητα και ένιωθε ενοχές και απέχθεια για τον εαυτό του. Η γυναίκα σε αυτόν τον πίνακα είναι αυτή, η Μιλί.

Ο τίτλος «Δύο άνθρωποι» αποτελεί μια απλή περιγραφή του μοτίβου αυτής της γραφικής εκτύπωσης. Η συνέχεια του τίτλου («μόνοι τους») περιγράφει τη διάθεση της εικόνας. Δύο φιγούρες με την πλάτη στραμμένη στον θεατή - μια γυναίκα και ένας άνδρας - κυριαρχούν στη σύνθεση. Η μεταξύ τους απόσταση, η αντίθεση μεταξύ της σκοτεινής και της ανοιχτόχρωμης φιγούρας και η λεπτή στροφή στον κορμό του άντρα προς τη γυναίκα εκφράζουν **ταυτόχρονα έλξη και απόσταση**. Η ακτή στην οποία στέκονται και το νερό που αντικρίζουν τονίζουν τη διάθεση της **λαχτάρας** και της **μοναξιάς**, τόσο θεματικά όσο και οπτικά.

Το έργο εκτελείται με μια τεχνική που επιτρέπει απαλές πινελιές και επιφανειακά εφέ. Η λεπτή χρήση αυτής της τεχνικής από τον Μουνκ και του ημιτόνου, που κυμαίνεται από το εκθαμβωτικό λευκό έως το ασαφές σκοτάδι, μαζί με το οικείο σχήμα και τη σφιχτή περικοπή του θέματος, ενισχύουν την τεταμένη ηρεμία αυτού του μοτίβου αγάπης.

Ο Μουνκ ανέκαθεν έδινε έμφαση στο να **ζωγραφίζει κάτι που νιώθει, όχι κάτι που βλέπει**. Έτσι, για να κατανοήσουμε τους πίνακές του, είναι επιτακτική ανάγκη να κατανοήσουμε το μυαλό του, τα συναισθήματά του, τον πόνο του και την ερημιά του, αλλά και την αναζήτηση της αγάπης που χαρακτήριζε την προσωπικότητά του.

Τώρα που ξέρετε ποια γεγονότα επηρέασαν τη ζωή του, γίνεται πιο εύκολο να κατανοήσετε τον πίνακα. Ο Μουνκ στέκεται κοντά στην παραλία της πόλης του. Η γαλάζια θάλασσα αντιπροσωπεύει μια κατάσταση μελαγχολίας, τόσο για εκείνον όσο και για τη Μιλί. Και οι δύο δεν είναι ευχαριστημένοι με τη ζωή τους.

Δεδομένου ότι η Μιλί αγαπούσε επίσης τον Μουνκ κατά κάποιον τρόπο, δεν ήταν ευτυχισμένη (στο μυαλό του Μουνκ, τουλάχιστον· δεν θα μάθουμε ποτέ εκείνη τι σκεφτόταν στην πραγματικότητα). Αυτό που

πλήγωσε τον Μουνκ ήταν η απροθυμία της να σταθεί κοντά του.

Η Μιλί φοράει λευκό φόρεμα. Αυτό δείχνει (όπως συμβαίνει και σε άλλους πίνακες) ότι ο Μουνκ δεν μπορεί να την έχει. Το ξέρει. Δεν μπορεί λοιπόν παρά να τη λαχταράει.

Βλέπουμε επίσης τον Μουνκ να προσπαθεί να την πλησιάσει, να σταματά στη μέση και να στρέφεται προς το μέρος της. Δεν μπορεί όμως να ζήσει έγγαμη ζωή. Στη μετέπειτα ζωή του, θα είχε πολλές ρομαντικές σχέσεις· όλες τελείωναν σύντομα, καμία μακροχρόνια. Επιθυμεί να βρίσκεται μόνο με την κόκκινη γυναίκα. Ο γάμος της γυναίκας με τα «κόκκινα» θα την έκανε εκείνη με τα «μαύρα»,

Ο Μουνκ λοιπόν παρακολουθεί τη Μιλί μελαγχολικός, ενώ η Μιλί τη θάλασσα. Η Μιλί αναζητά την ευτυχία, ο Μουνκ αναζητά την ευτυχία, επίσης. Δύο άνθρωποι στέκονται μαζί, και οι δύο είναι τρομερά μόνοι. Δύο ανθρώπινα όντα, επιρρεπή να διαπράξουν σφάλματα κάτω από γήινες απολαύσεις. Δύο άνθρωποι, μόνοι, μαζί.

Νομίζω ότι αυτός ο πίνακας δείχνει τη φιλοσοφία του Μουνκ. Μια αίσθηση παράξενης ανακούφισης όταν αναζητάς κάτι, που ίσως να μην το αποκτήσεις ποτέ και το αποδέχεσαι αυτό τελικά. Ένα όμορφο θέαμα να βλέπεις κάποιον που δεν μπορεί ποτέ να έχεις, ένας πίνακας με μια ήρεμη τραγωδία. Η **ακινησία της σκηνής** είναι συναρπαστική. Συνοψίζοντας, δύο άνθρωποι στέκονται σε μια ακτή, κοιτάζοντας τα κύματα που σκάνε. Υπάρχει σιωπή, αλλά το μυαλό τους έχει χαοτικό θόρυβο που αναδεύει τις σκέψεις τους στην αβεβαιότητα. Η γυναίκα με τα λευκά έχει κάποιον να γεμίσει τη μοναξιά της, αλλά τον αγνοεί. Ο άντρας με τα μαύρα την βλέπει, αλλά αυτή δεν θα γίνει ποτέ δική του· το γνωρίζει.

Ο Μουνκ πάντα ζούσε με τους δαίμονές του. Το άγχος του, οι κακοτυχίες του τον έχουν στιγματίσει. Ο εν λόγω πίνακας αποτελεί ένα σχετικό παράδειγμα: δύο άνθρωποι δεν μπορούν να είναι μαζί, άρα είναι **μαζί, μόνοι**.

Και τώρα, ώρα για λίγη «θεωρία».

Η μοναξιά είναι φυσιολογική εμπειρία!

Η μοναξιά είναι μια **πανανθρώπινη, αναπόφευκτη και συχνή εμπειρία**. Σχεδόν όλοι οι άνθρωποι έχουν νιώσει μοναξιά, τουλάχιστον μία φορά στη ζωή τους, και μάλιστα αρκετά έντονη. Μοναξιά νιώθει ο άνθρωπος από την αρχή μέχρι το τέλος της ζωής του. **Η μοναξιά δεν είναι ψυχική διαταραχή.**

Ο φόβος της μοναξιάς είναι φυσιολογικός!

Οι άνθρωποι φοβούνται τη μοναξιά. Αυτό ενδεχομένως οφείλεται στο ότι η μοναξιά είναι ένας **μηχανισμός από το φυλογενετικό παρελθόν του ανθρώπου**, με στόχο να προάγει την **εγγύτητα**, την **ασφάλεια**, την ίδια την **επιβίωση**. Το **άγχος του αποχωρισμού** είναι ένα από τα πρωταρχικά ανθρώπινα άγχη.

Εκτός από την αξία της για την επιβίωση, η μοναξιά φαίνεται ότι κρύβει και τον φόβο που νιώθουμε, όταν

συνειδητοποιούμε ότι ο εαυτός μας έχει έναν **βαθύτερο πυρήνα** που δεν γνωρίζουμε και δεν κατανοούμε (ασυνείδητες εμπειρίες) και που δεν μπορούμε ή δεν θέλουμε να *μοιραστούμε* με τους άλλους, άρα **δεν είναι δυνατόν να γίνουμε απόλυτα κατανοητοί** από αυτούς.

Η ανατροφή και η διαπαιδαγώγησή μας έρχονται να ενισχύσουν τον **φόβο της μοναξιάς**, καθώς, σύμφωνα με τις κοινωνικές νόρμες, η μοναξιά είναι κάτι κακό που πρέπει να αποφεύγεται (π.χ. οι ενήλικοι ελέγχουν συνεχώς το παιδί και δεν το αφήνουν μόνο, η απομόνωση χρησιμοποιείται ως μορφή τιμωρίας κ.ά.). Έτσι, ο άνθρωπος μπορεί να θεωρεί ότι η μοναξιά ισοδυναμεί με **αποτυχία** και να μη θέλει να την παραδεχτεί.

Τι είναι η μοναξιά;

Η μοναξιά είναι μια **επώδυνη, δυσφορική** εμπειρία. Ο άνθρωπος νιώθει μόνος, απομονωμένος, αποκομμένος από τους άλλους. Δεν έχει μια **στενή διαπροσωπική σχέση** με ένα άλλο πρόσωπο ή/και νιώθει ότι **δεν ανήκει σε μια ομάδα**, σε ένα δίκτυο. Βιώνει **κοινωνικό πόνο**.

Η μοναξιά προέρχεται από την **έλλειψη ικανοποίησης βασικών διαπροσωπικών και κοινωνικών αναγκών** μέσα από τις σχέσεις. Ο άνθρωπος δεν παίρνει **ικανοποίηση** –θετικές ενισχύσεις– από τις σχέσεις του. Εκτιμά ότι αυτές έχουν **ελλείμματα**, ότι δεν είναι αρκετές σε **ποσότητα** ή/και δεν είναι **ποιοτικές**. Αν ο άνθρωπος αντιλαμβάνεται **ασυμφωνία ανάμεσα στις πραγματικές του σχέσεις και στις σχέσεις που θα επιθυμούσε να έχει**, τότε είναι πολύ πιθανό να νιώσει μοναξιά. Συνήθως εγκλωβίζεται στον εξής **φαύλο κύκλο**: «Νιώθω μόνος - Δεν μπορώ να το πω σε κανέναν - Νιώθω μόνος.»

Πάντως, η μοναξιά αποτελεί μια ένδειξη ότι έχουμε συναισθήματα που θέλουμε να τα μοιραστούμε με τους άλλους και ότι δίνουμε αξία στις σχέσεις με τους συνανθρώπους μας. Ακριβώς για αυτό, η μοναξιά είναι μια κορυφαία ανθρώπινη εμπειρία.

Γιατί μπορεί να νιώθετε μοναξιά στη **φοιτητική σας ζωή**; Δείτε το παρακάτω αρχείο, απ' όπου αντλήσαμε τη «θεωρία» που μόλις διαβάσαμε.

<https://drive.google.com/file/d/1qhxYweU1-rnLnhGDtIPrQt1m90IDFsG/view?usp=sharing>

Ώρα για ταξίδι στον χρόνο και στο σήμερα.

Στον πίνακα με τίτλο «**Αυτή που περιμένω (Η αναμενόμενη)**» του 1860 από τον Αυστριακό καλλιτέχνη **Φέρντιναντ Γκέοργκ Βάλντμυλερ** (Ferdinand Georg Waldmüller) βλέπουμε μια γυναίκα να περπατά σε ένα μονοπάτι, κρατώντας στα χέρια της τι;

Ένα smartphone, φυσικά! Όχι, για προσευχητάρι πρόκειται!

Ο Αμερικανός φωτογράφος Έρικ Πίκερσγκιλ (Eric Pickersgill) φωτογράφησε ανθρώπους σε **καθημερινές δραστηριότητες που κρατούν κινητά και ψηφιακές συσκευές** και μετά **αφαίρεσε** τις συσκευές από το πλάνο.

Το έργο του με τίτλο « Κατηργημένα-Removed» έχει στόχο να αναδείξει τον **εθισμό μας στην τεχνολογία και όλη αυτήν τη σύγχρονη υπερ-συνδεσιμότητά μας με αυτήν.**

Ο ίδιος εξηγεί στον ιστότοπό του τι του έδωσε την ιδέα για όλο αυτό:

«Καθόμουν δίπλα σε μια οικογένεια στο Illium cafe της Νέας Υόρκης. Ήταν τόσο **αποκομμένοι** ο ένας από τον άλλο. Δεν μιλούσαν σχεδόν καθόλου. Ο μπαμπάς και οι δύο κόρες είχαν έξω τα **κινητά** τους. Η μαμά ή δεν είχε ή το είχε κρυμμένο. Κοιτούσε έξω από το παράθυρο, θλιμμένη και μόνη, **αποξενωμένη** από τους πιο κοντινούς της ανθρώπους. Ο μπαμπάς σήκωνε αραιά και που το κεφάλι για να ανακοινώσει κάποια σπουδαία πληροφορία που είχε βρει στο διαδίκτυο. Δυο φορές μάλιστα ανέφερε κάτι για ένα μεγάλο ψάρι που κάποιοι έπιασαν. Κανείς δεν απάντησε. **Θλίβομαι που η τεχνολογία που κατασκευάσαμε για να επικοινωνούμε μεταξύ μας μας κατάντησε να μην επικοινωνούμε καθόλου.** Αυτό δεν έχει ξανασυμβείκι αμφιβάλλω αν έχουμε συνειδητοποιήσει τις **κοινωνικές επιπτώσεις** αυτής της νέας πραγματικότητας. Τελικά η μαμά έβγαλε κι αυτή το κινητό τηλέφωνό της. Η εικόνα αυτής της οικογένειας, το πρόσωπο της μητέρας, οι απασχολημένες έφηβες κόρες και η στάση του πατέρα έχουν σφηνωθεί στο μυαλό μου. Ήταν μία από εκείνες τις στιγμές που αν

και κοιτάξεις κάτι τόσο συνηθισμένο, **τρομάξεις** και αδυνατείς μετά να το ξεχάσεις. Βλέπω αυτήν την οικογένεια **παντού** - στο μανάβικο, στις σχολικές τάξεις, στα αυτοκίνητα της εθνικής οδού και στο κρεβάτι μου πριν αποκοιμηθώ δίπλα στη γυναίκα μου».

<https://drive.google.com/file/d/1e-nkMzPW8qX6DuNv2Jak2IT5IKB8F3zr/view?usp=sharing>

Η παραπάνω βραβευμένη **ταινία μικρού μήκους** μας δείχνει έναν νέο που ζει μια ζωή μουντών ημερών σε ακραία μοναξιά, λόγω του ότι η σημερινή κοινωνία είναι τόσο **επικεντρωμένη στα κοινωνικά δίκτυα και άκρως αλλοτριωμένη από αυτά**. Ωστόσο, ο νέος αποφασίζει να **αλλάξει κάποιες από τις συνήθειες της ζωής του**, όταν συναντά κάποιαν που, όπως και ο ίδιος, προτιμά να **«ζει τον κόσμο»** αντί να τον βλέπει απλώς μέσα από μια οθόνη. Μουσική ταινίας από: Mataee , Lorus Hidden Depths , Empty Room.

Η **χρήση του διαδικτύου** έχει γίνει, για πολλούς, **τρόπος ζωής ή αναπόσπαστο μέρος ενός τρόπου ζωής**. Αυτό κατ' αρχάς δεν είναι καθόλου κακό, καθώς **ανακαλύπτουμε θαυμάσια πράγματα** χάρις στις συστάσεις που δεχόμαστε από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Μας αρέσει επίσης να μπορούμε εμείς να προτείνουμε μουσική, ποίηση, εκδηλώσεις σε άλλους και να δημοσιεύουμε και τη δική μας δουλειά.

Αλλά η **υπερβολική χρήση του διαδικτύου** μπορεί να γίνει **καταναγκαστική και διαβρωτική**. Πρώτα απ' όλα, δεν είναι πραγματικά "κοινή χρήση" με την πλήρη έννοια, δεδομένου ότι μπορεί να υπάρχει ή να μην υπάρχει παραλήπτης. Δεύτερον, **εάν μοιράζεστε όλα όσα κάνετε, χάνετε μέρος της δικής σας προσωπικής ανταπόκρισης σε αυτά**. Κάτι συμβαίνει και αν κάτι κρατιέται απόρρητο. Αυτό ισχύει ακόμη και για έργα που έχετε μοιραστεί πολλές φορές στο παρελθόν.

Αυτό δεν σημαίνει ότι είναι λάθος ή επιφανειακό ή επιζήμιο να προτείνουμε αγαπημένα έργα σε άλλους. Δεν είναι καθόλου λάθος. **Το μόνο κακό συμβαίνει όταν ένα άτομο ξεχνά πώς να κρατήσει κάτι για τον εαυτό του έστω για λίγο**.

Τι ανακούφιση να διαβάζεις μια ιστορία, να ακούς ένα μουσικό κομμάτι, *χωρίς* να το πεις σε κανέναν, *χωρίς* να χρειάζεται να πεις τίποτα γι' αυτό, *χωρίς* να χρειάζεται να δηλώσεις τι ήταν αυτό που μόλις έκανες.

Απλώς **αφιερώστε λίγα λεπτά για κάτι ιδιωτικό, αποκλειστικά δικό σας**. Η ιδιωτικότητα γεννά νέα πράγματα: **τέχνη, σκέψεις, σοφία**. Αυτό το απόρρητο δεν χρειάζεται επίσης να είναι *εντελώς μοναχικό*. Μπορεί να είναι, αλλά μπορεί επίσης να περιλαμβάνει την ακρόαση μουσικής με έναν φίλο ή την ανάγνωση ενός βιβλίου σε *μία* τάξη. Το απόρρητο προέρχεται από το ότι δεν χρειάζεται να πείτε στον κόσμο τι κάνετε.

Και πάλι, ένα άτομο δεν χρειάζεται να επιλέξει μόνο το ένα ή το άλλο. Το καλό μπορεί να βρεθεί **και στα δύο** και οι άνθρωποι χρειάζονται διαφορετικές αναλογίες σε διαφορετικές χρονικές στιγμές. Απλώς βρισκόμαστε **υπό συνεχή πίεση να μοιραζόμαστε τα πάντα στο διαδίκτυο** (στιγμές, σκέψεις, μακαρονάδες και πάει λέγοντας) και πολλές φορές αυτό δεν χρειάζεται.

Η εικασία μου είναι ότι οι εταιρείες μέσων κοινωνικής δικτύωσης και άλλες σχετιζόμενες με αυτές, επιχειρήσεις όχι μόνο θέλουν να μοιραζόμαστε τα πάντα (για να μπορούν να συλλέγουν δεδομένα), αλλά επίσης δεν θέλουν να κρατάμε τα πράγματα για τον εαυτό μας. Γιατί όχι; **Όταν κρατάτε κάτι για τον εαυτό σας, μπορείτε να αφιερώσετε περισσότερο χρόνο μαζί με τον εαυτό σας**. Αυτό σημαίνει πιο αργή «κατανάλωση», λιγότερες πλαστές ανάγκες, λιγότερες αγορές. **Σημαίνει επίσης μεγαλύτερη ανεξαρτησία**

από τους διάφορους διαδικτυακούς επηρεαστές - influencers, περισσότερη προθυμία, συνολικά, να χρησιμοποιήσετε τη δική σας κρίση.

Ανεξαρτησία; Αυτό δεν πρέπει ποτέ να μας επιτραπεί. Η **αλληλεξάρτηση** είναι αυτό που μας «θρέφει» ή μάλλον τους θρέφει. Ομολογουμένως, κανείς δεν έχει πλήρη ανεξαρτησία, ούτε αυτό θα ήταν επιθυμητό. Αλλά είναι στο χέρι του καθενός μας να ζήσει με όσα ήδη έχουμε, γιατί διαφορετικά θα είμαστε σε συνεχή κλήση, θα ζούμε για να ευχαριστήσουμε τον αλγόριθμο κάποιου άλλου.

Και τελειώνουμε την άσκησή μας με ορισμένες επισημάνσεις για τη **φοιτητική ζωή**.

Αν ρωτήσεις κάποιον φοιτητή τις εντυπώσεις του από την καθημερινότητά του στις σπουδές, θα ανέμενες να περιγράψει το όλο σκηνικό ως κάτι απίστευτο, παράλληλα προβάλλοντάς το ως μια περίοδο αξέχαστη και παραδεισένια. Είναι όμως τα πράγματα όντως έτσι ή υπάρχει και η άλλη, η πιο προσγειωμένη πλευρά με διάσπαρτες, όμορφες και άσχημες στιγμές;

1. Το διάβασμα και οι εξετάσεις δεν ανήκουν στο παρελθόν. Σίγουρα το καθημερινό διάβασμα των πανελλήνιων σε είχε φέρει εκτός εαυτού. Ανυπομονούσες να περάσεις σε κάποια σχολή για να ζήσεις στο έπακρο τη «φοιτητική ζωή». Σαν να μην έφτανε αυτό, είχες και την ψευδαίσθηση ότι δεν θα ξαναδιαβάσεις ποτέ ούτε καν ένα εξώφυλλο βιβλίου. Μάντεψε ποιός κλαίει τώρα πάνω από το βιβλίο με την διπλάσια ύλη για να σώσει το εξάμηνο...
2. Συνειδητοποιείς ότι η φοιτητική ζωή δεν είναι προφανώς τόσο super όσο νόμιζες. Ξέφρενα πάρτυ, ποτάρες, μουσικάρες και ειδύλλια: κάπως έτσι το είχες λογικά στο μυαλό σου, όντας εντυπωσιασμένος. Όμως πόσα απ' αυτά ισχύουν τελικά; Καλύτερα να καταρρίψεις τις ανέμελες στιγμές του πανεπιστημίου που προβάλλονται στις αμερικάνικες ταινίες. Παρόλα αυτά, η αίσθηση του να μένεις μόνος σου είναι μοναδική και η όλη αυτή φάση αξίζει κι αυτή, μιας και έχει πολλά να σου προσφέρει.
3. Ένα πτυχίο δεν είναι απαραίτητα συνδεδεμένο με την οικονομική εξασφάλιση. Πολλοί έχουν την πεποίθηση ότι παίρνοντας ένα πτυχίο, θα βρουν αυτόματα και δουλειά. Κάτι τέτοιο εννοείται πως δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Απλώς, το πτυχίο είναι μια ευκαιρία να σου δώσει περισσότερα εφόδια και να σε εξειδικεύσει σε έναν τομέα, ώστε να αποκτήσεις περισσότερα προσόντα για την αγορά εργασίας.
4. Οι καθηγητές δεν είναι πάντα όλοι (;) αντικειμενικοί και πρόθυμοι. Στο πανεπιστήμιο έρχεσαι αντιμέτωπος με πολλούς καθηγητές, άρα και με πολλές διαφορετικές προσωπικότητες. Μερικοί από αυτούς είναι πιο κοντά στον φοιτητή, ενώ άλλοι δεν δείχνουν τόσο πρόθυμοι. Πάντως να έχεις στο μυαλό σου ότι **σε οτιδήποτε εμπλέκονται άνθρωποι, διαπράττονται αδικίες ή παρατηρούνται περιστάσεις μη γόνιμης επικοινωνίας**.
5. Είναι κατάλληλη στιγμή για να πάρεις τη ζωή στα χέρια σου! Όταν σπουδάσεις, σου δίνεται η ευκαιρία να ανεξαρτητοποιηθείς. Σταδιακά, αρχίζεις να έχεις όλο και περισσότερες υποχρεώσεις. Αυτό μπορείς να το καταλάβεις όταν αρχίζεις να μένεις μόνος σου και να είσαι υπεύθυνος για την φροντίδα της καθημερινότητάς σου. Ίσως στην αρχή φανεί λίγο δύσκολο, γιατί ξαφνικά συμβαίνουν δραστικές

αλλαγές.

6. Τι κι αν έφτασες στο τελευταίο έτος και δεν έχεις καταφέρει να αγαπήσεις τις δουλειές του σπιτιού; Εγγυημένα, θα φτάσεις στο σημείο να κάνεις δουλειές μόνο σε συγκεκριμένες περιστάσεις: όταν θα έχουν τελειώσει τα κουταλάκια του καφέ, όταν έχεις χρησιμοποιήσει όλα τα πιάτα που υπάρχουν ή κάθε φορά που θα ξεμείνεις από καθαρά ρούχα. Για σιδέρωμα βέβαια ούτε λόγος...
7. Ετοιμάσου για ξεκαθάρισμα των σχολικών σου φίλων. Πολλοί από την παλιά σου παρέα σπουδάζουν σε άλλες πόλεις και σχολές και οι συγκυρίες αργά ή γρήγορα θα σας κάνουν να απομακρυνθείτε. Ασφαλώς, οι **πραγματικές** φιλίες βρίσκουν τρόπους επικοινωνίας. Η φοιτητική ζωή είναι η ιδανική ευκαιρία να καταλάβεις ποιό από τους μέχρι τώρα ανθρώπους του περιβάλλοντος σου είναι έμπρακτα “κοντά” σου.
8. Οι φοιτητικές παρέες συνήθως έχουν ημερομηνία λήξης. Ήδη με την μετάβαση από το πρώτο στο δεύτερο έτος, ένας φοιτητής κρατάει πολύ λιγότερα άτομα στην παρέα του από όσα είχε γνωρίσει. Κι αυτό γιατί μετά από κάποια φάση κάθε άνθρωπος ζητάει **κάτι περισσότερο από μια απλή παρέα** και προφανώς είναι ακατόρθωτο να ταιριάξουμε με τον καθέναν με την πρώτη ματιά. Η αλήθεια να λέγεται, λίγες έως και ελάχιστες φοιτητικές φιλίες έχουν μείνει άφθαρτες με το πέρασμα του χρόνου. Μάλιστα, πολλοί αυτό θα το συνειδητοποιήσουν από την πρώτη κιόλας βδομάδα της ορκωμοσίας τους.
9. **Μοναξιά μου όλα, μοναξιά μου τίποτα!** Ποιος είπε ότι ως φοιτητής θα είσαι συνεχώς με παρέα; Θα υπάρξουν στιγμές που θα νιώσεις πως δεν σε καταλαβαίνει κανείς και ότι οι άνθρωποι που γνωρίζεις δεν είναι ουσιαστικά δίπλα σου. Μην το βάζεις κάτω! Μάθε να δέχεσαι τη ζωή με τα σκαμπανεβάσματά της και βρες δημιουργικούς τρόπους για να εξοντώνεις τις στιγμές που θα είσαι ή θα νιώθεις μόνος.
10. Ταπί και ψύχραιμος! Σαν φοιτητής κι εσύ, θα τύχει πολλές φορές να ξεμείνεις από χρήματα (Έλα τώρα, αφού θα τα έχεις ξοδέψει όλα στα delivery!). Πραγματικά, η σωστή διαχείριση των χρημάτων είναι επιστήμη και κάτι αρκετά δύσκολο για να το καταφέρεις σε μηνιαία βάση. Όχι όμως μη πραγματοποιήσιμο. Θυμάσαι άραγε ότι υπάρχει και η φοιτητική λέσχη με σχεδόν δωρεάν σίτηση, έτσι δεν είναι;
11. Κάποτε θα απομυθοποιήσεις την πόλη που σπουδάζεις. Μπορεί να λατρεύεις κάποια συγκεκριμένη πόλη και να ήθελες μανιωδώς να περάσεις σε αυτήν, αλλά κάποια στιγμή θα την βαρεθείς. Στην αρχή, γεμάτος όρεξη και ενθουσιασμό, θα εξερευνήσεις όλα τα κατατόπια και κάθε μαγαζί που ταιριάζει με ταγούστα σου. Αυτό, ωστόσο, δεν κρατάει για πάντα και κάθε τι καινούργιο, θα γίνει συνήθεια, που εν τέλει δεν θα σου προκαλεί πλέον το ίδιο ενδιαφέρον.

Ερώτηση: 1

1. «Κανείς δεν είναι μόνος» του Τάσου Λειβαδίτη: «Ήρθα», έλεγες πάντα μπαίνοντας στο δωμάτιο, παρ' όλο που δενσε περίμενε κανείς. Όμως ακριβώς αυτό σου έδινε μια βαθύτερη απάντηση». Πώς βλέπετε το θέμα που εκφράζεται στο «Κανείς δεν είναι μόνος» του Τάσου Λειβαδίτη να έχει εφαρμογή στις σύγχρονες εμπειρίες της μοναξιάς και της αποξένωσης μεταξύ των νέων, ιδιαίτερα στο πλαίσιο του τεχνολογικά καθοδηγούμενου κόσμου στον οποίο ζούμε σήμερα; Μπορεί η διαβεβαίωση ενός εικονικού «είμαι εδώ» να έχει σημασία και πέρα από το ψηφιακό τοπίο, στην αληθινά ζώσα ζωή;

Απάντηση

ΚΑΡΑΦΛΟΥ ΒΙΚΤΩΡΙΑ ΜΑΡΙΑ

Ο Τάσος Λειβαδίτης στο "κανείς δεν είναι μόνος" εκφράζει την ναι μεν "σωματική" συνύπαρξη του ατόμου με τους συνανθρώπους του, η οποία όμως φαίνεται να είναι καθαρά εικονική, αφού στην πραγματικότητα δεν υπάρχει η ψυχική επικοινωνία που είναι αυτή που δίνει αξία στη φυσική μας παρουσία με άλλους ανθρώπους. Δεδομένου των συνθηκών της σύγχρονης πραγματικότητας, αυτό το φαινόμενο είναι ιδιαίτερα συχνό. Περιτριγυριζόμαστε από ανθρώπους γύρω μας και με κάποιους μόνο από αυτούς έχουμε καταφέρει να αναπτύξουμε βαθύτερες διαπροσωπικές σχέσεις, να μοιραστούμε δηλαδή εμπειρίες, απόψεις και συναισθήματα. Παρόλ' αυτά ακόμα και αυτές οι σχέσεις κλωνίζονται όταν έρχεται στο προσκήνιο ο ψηφιακός κόσμος. Δεν είναι άλλωστε λίγες οι φορές που θα κανονίσουμε να περάσουμε ποιοτικό χρόνο με τα κοντινά μας άτομα μέσω πχ. μίας εξόδου για έναν καφέ και αντί για ανταλλαγή σκέψεων και ιδεών θα καταλήξει ομαδικό σκρολάρισμα πάνω από μία οθόνη και θέμα συζήτησης στην καλύτερη οι ασυναρτησίες που θα δούμε στο διαδίκτυο εκείνη τη στιγμή. Άλλωστε, υπάρχουν και φορές που αντί να συνδεθούμε με τον δίπλα μας προτιμάμε να αφιερώσουμε χρόνο στο να τραβηχτεί η σωστή φωτογραφία για να ενημερώσουμε το ψηφιακό μας κοινό ότι δεν είμαστε μόνοι, έχουμε παρέες, περνάμε ωραία το χρόνο μας και αυτό ίσως έχει παραπάνω σημασία από την ίδια μας την παρέα που βρίσκεται δίπλα μας εκείνη τη στιγμή. Έτσι δεν επικοινωνούμε πραγματικά, δεν φτιάχνουμε εμπειρίες με τον δίπλα μας και δεν αναπτύσσουμε αληθινές διαπροσωπικές σχέσεις, απλά επιβεβαιώνουμε μία "ανούσια" παρουσία γιατί μάλλον ο διαδικτυακός κόσμος είναι πιο ουσιώδης από εμάς και τον διπλανό μας. Παρόλ' αυτά το να επιβεβαιώνει κανείς το παρόν του σε ένα δωμάτιο με κόσμο χωρίς κάποια βαθύτερη αλληλεπίδραση δεν σχετίζεται μόνο με το ψηφιακό τοπίο αλλά και με την πραγματική ζωή. Αναλωνόμαστε τόσο πολύ στο να δημιουργούμε τυπικές σχέσεις δίνοντας βάση στη ποσότητα, για να μην φαινόμαστε εμείς μόνοι στους άλλους και ίσως έτσι να νομίζουμε και ότι δεν νιώθουμε μόνοι. Από μικροί μαθαίνουμε ότι "δεν είναι ευχάριστο να είσαι μόνος" έτσι προσπαθούμε να ταιριάξουμε παντού και με όλους με κέρδος να μας καλέσουν σε μία έξοδο, να ανταλλάξουμε 2-3 τυπικές κουβέντες και να νιώσουμε αρεστοί, ότι ανήκουμε και ίσως το νιώθουμε, όμως παροδικά. Στο τέλος της ημέρας άλλωστε, από τα 100 άτομα που μπορεί να βρίσκονται μαζί μας σε ένα δωμάτιο πόσα από αυτά θα ενδιαφερθούν για την παρουσία μας στον χώρο

αλλά και σε πόσα από αυτά θα θέλουμε εμείς να ανταλλάξουμε κάτι πιο ουσιώδες πέρα από μία τυπική καλημέρα;

Ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή: Το "ποιητικό υποκείμενο" στην ιστορία-σχόλιο του Λειβαδίτη φαίνεται να έχει πλήρη επίγνωση της μοναξιάς του και χωρίς να την αγνοεί, αισθάνεται την ανάγκη να ανακοινώνει την άφιξή του σαν να υπάρχει κάποιος να το περιμένει. Φυσικά, η σιωπή είναι αναμενόμενη -τόσο από το ίδιο το υποκείμενο όσο και από εμάς τους αναγνώστες-. Και αυτή ακριβώς η αναμενόμενη φύση της σιωπής δίνει, πιστεύω, αυτή την "βαθύτερη απάντηση", αφού συνεπάγεται την ανάγκη του υποκειμένου είτε να βιώσει τη μοναξιά ακόμα πιο έντονα(σαν να τη λησμονά γυρίζοντας στο άδειο σπίτι), είτε να την υπερβεί, μέσα από έναν διάλογο που δεν γίνεται ποτέ, μία ανύπαρκτη επικοινωνία, μία ψευδαίσθηση ότι δεν είναι πράγματι μόνο. (Άλλωστε η μοναξιά αντιμετωπίζεται συχνότερα ως "κατάντια" ή ακόμα ως "κατάρτα", ως κάτι προς αποφυγή εν πάσει περιπτώσει,).

Με έναν όχι τόσο άμεσο αλλά σίγουρα εύστοχο παραλληλισμό, οι εμπλεκόμενοι σήμερα στην πληθώρα των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, καλούνται αρχικά από τη δομή των ίδιων των μέσων-και στη συνέχεια επιδιώκουν οι ίδιοι- να κάνουν αισθητή την παρουσία τους στο εκάστοτε κυβερνοπεριβάλλον. Παρόμοια, λοιπόν, με το υποκείμενο του Λειβαδίτη, ενώ έχουν-ελπίζω- επίγνωση της επιφανειακής "ινσταγκραμικής" φιλίας, εντούτοις προχωρούν σε δημοσιεύσεις, είτε για να συμμετέχουν κι εκείνοι στις τάξεις των καιρών τους και ν' ακολουθούν τα χνάρια των συνομηλίκων τους, ώστε να προσεγγίσουν το συναίσθημα του "ανήκειν", είτε επειδή νιώθουν τόσο μόνοι(λόγω της αποξένωσης που τόσο ειρωνικά τα ίδια τα social προκαλούν), που κάνουν μία απέλπιδα προσπάθεια να υπερβούν τη μοναξιά τους έστω και εικονικά, ως μια ιδεατή μορφή του εαυτού τους.

ΒΛΑΧΑΚΗ ΜΑΡΙΑΝΝΑ

Οι άνθρωποι ειδικά όταν έρχονται σε επαφή από την παιδική πλέον ηλικία στον εικονικό τρόπο επικοινωνίας είναι δύσκολο να ξεχωρίσουν την αληθινή από την εικονική ζωή. Μερικές φορές τις θεωρούν και ταυτόσημες ή θεωρούν την εικονική συνέχεια της πραγματικής, οπότε ναι επηρεαζόμαστε από μια διαδικτυακή συνομιλία με κάποιον γνωστό αλλά κι ακόμη με κάποιον άγνωστο (διαδικτυακό φίλο).

ΚΟΝΣΟΛΑΣ ΝΙΚΙΑΣ

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αλλά και γενικότερα τα κινητά τηλέφωνα, αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της καθημερινής ζωής των σημερινών νέων. Οι περισσότεροι από αυτούς, μάλιστα, ξοδεύουν ατελείωτες ώρες σε καθημερινή βάση, επικαλούμενοι την "απόσταση" που τούς χωρίζει από αγαπημένους τους φίλους, και τη δυνατότητα που τούς δίνεται, μέσω του διαδικτύου, να κρατήσουν επαφή, και, γιατί όχι, " να έρθουν ακόμη πιο κοντά". Σε αυτό το σημείο, όμως, τίθεται το εξής ερώτημα: τα τεχνολογικά επιτεύγματα στην επικοινωνία, που τόσο πολύ έχουν διεισδύσει στις ζωές μας, μάς φέρνουν πιο κοντά, ή, μήπως, μάς απομονώνουν ακόμη περισσότερο;

Οι ανθρώπινες σχέσεις, ούτε χτίζονται, ούτε συντηρούνται από ψυχρά, ανούσια "chats", όπως λέμε σήμερα. Δύο ή περισσότεροι άνθρωποι, επικοινωνούν ουσιαστικά μεταξύ τους, όταν μοιράζονται σκέψεις, συναισθήματα,

βιώματα και εμπειρίες, τα οποία ξεπερνούν τα όρια της διαδικτυακής επικοινωνίας, χωρίς, ωστόσο, να σημαίνει ότι είναι αδύνατον να εκφραστούν μέσα από ειλικρινή μηνύματα.

Με άλλα λόγια, η απάντηση στο παραπάνω ερώτημα, είναι διαφορετική για κάθε άνθρωπο, διότι εξαρτάται από το βάθος της σχέσης που "συντηρείται" μέσω του chat. Για παράδειγμα, εάν δύο νέοι φοιτητές, που σπουδάζουν σε διαφορετικές πόλεις, ανταλλάσσουν τυπικά κάποια μηνύματα, μόνο και μόνο για να διατηρήσουν τη σχέση τους, τότε μάλλον καταφέρνουν το αντίθετο, καθώς χάνουν πολύτιμο χρόνο στο κινητό τους, αντί να ζήσουν τη ζωή τους, βιώνοντας νέες εμπειρίες, γνωρίζοντας νέους ανθρώπους, και, τελικά, οδηγούνται στην απομόνωση. Αντίθετα, εάν δύο άνθρωποι, που έχουν αληθινά αισθήματα ο ένας για τον άλλον, στα πλαίσια μίας φιλίας (ή και όχι), τότε η διαδικτυακή επικοινωνία αποκτά δημιουργικό χαρακτήρα, εφόσον τους βοηθά να καλύψουν την απόσταση που τους χωρίζει, μοιράζοντας μεταξύ τους τις εμπειρίες από τους διαφορετικούς δρόμους που έχουν χαράξει, αφουγκραζόμενος ο ένας τα προβλήματα του άλλου, συμβουλεύοντας ο ένας τον άλλον, νιώθοντας ο ένας τον άλλον. Παρολαυτά, ακόμα και σε αυτές τις περιπτώσεις, τα κοινωνικά δίκτυα, πρέπει να χρησιμοποιούνται με μέτρο.

Όσον αφορά στους στίχους του Τάσου Λειβαδίτη, κάποιοι κάλλιστα θα μπορούσαν να ισχυριστούν, πως σήμερα "κανείς δεν είναι μόνος", διότι οι άνθρωποι μπορούν διαρκώς να επικοινωνούν μεταξύ τους, απ' όπου κι αν βρίσκονται, μέσω των social media, ενώ λαμβάνουν μηνύματα στο κινητό από ανθρώπους που "δεν τούς περίμενε κανείς".

Προσωπικά, όμως, δε θεωρώ ότι οι συγκεκριμένοι στίχοι βρίσκουν καθολική εφαρμογή στη σημερινή κοινωνία. Αρκετοί άνθρωποι, στην πραγματικότητα, ενώ χρησιμοποιούν τα κοινωνικά δίκτυα, απομονώνονται, αποξενώνονται και, τελικά, ζουν μια μίζερη ζωή, όντας αποχαυνωμένοι, χωρίς στόχους και αληθινή παρέα γύρω τους. Ίσως, η μοναξιά να είναι και ο λόγος που οι άνθρωποι αυτοί χρησιμοποιούν τα social media: προσπαθούν να καλύψουν το κενό που νιώθουν μέσα τους, χαζεύοντας στο Instagram, scrollάροντας στο TikTok, στέλνοντας ανούσια μηνύματα στο Messenger κ.ο.κ. Ο μόνος τρόπος για να ξεκολλήσουν από την κατάσταση αυτή, είναι να καταλάβουν πως πρέπει να κλείσουν το κινητό και να ανακαλύψουν τη ζωή που υπάρχει έξω από αυτό, άσχετα εάν επιλέξουν να τη ζήσουν μόνοι, ή με παρέα. Δεν είναι πάντα αλλοτριωτική η μοναξιά, αντίθετα, για κάποιους αποτελεί έναυσμα ώστε να απομακρυνθούν από τοξικούς ανθρώπους και να κάνουν πράγματα που ποτέ δεν τολμούσαν να κάνουν.

Όσον αφορά στη φράση "είμαι εδώ", προσωπικά, δε θεωρώ ότι έχει ιδιαίτερη σημασία, εάν κάποιος επιλέγει να τη γράψει σε ένα μήνυμα, ή να την πει από κοντά σε κάποιον. Σημασία έχει, τη στιγμή που πληκτρολογεί/ξεστομίζει αυτά τα λόγια, να τα εννοεί μέχρι τελευταίας. Και εάν όντως τα νιώθει, να βρει το θάρρος να το πει στον άλλον - διότι, δεν είναι πάντα εύκολο. Αλλά ακόμα πιο δύσκολο, είναι, να κάνει αυτά τα λόγια πράξη. Και αυτό, δυστυχώς, σπανίζει στις μέρες μας, καθώς οι περισσότεροι λένε επιπόλαια τέτοιες κουβέντες, χωρίς να τις εννοούν, χωρίς να αντιλαμβάνονται το βάθος μίας τέτοιας υπόσχεσης. Επομένως, για εμένα, η φράση "είμαι εδώ", δεν έχει ιδιαίτερη σημασία εάν λέγεται διαδικτυακά ή από κοντά - σημασία έχει να βρεις το θάρρος να το πεις στον άλλον, να του διαβεβαιώσεις, ότι, ό,τι και να γίνει, όπου κι αν είμαι, θα κάνω ό,τι μπορώ για να σε βοηθήσω, άσχετα εάν είμαι

κοντά σου, ή μακριά σου.

ΜΑΣΤΡΑΓΓΕΛΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑ

Στις μέρες μας οι ανθρώπινες σχέσεις γίνονται ολοένα και πιο απρόσωπες, ιδιαίτερα στα αστικά κέντρα, όπου σπάνια γνωρίζουμε στ' αλήθεια τον διπλανό μας, τον γείτονά μας, τον συνάδελφο, ανθρώπους που συναντούμε καθημερινά. Στην Ελλάδα της κρίσης, το εξοντωτικό ωράριο εργασίας, που καθίσταται αναγκαίο προκειμένου να διασφαλιστούν τα απαραίτητα, απομυζά τις περισσότερες ώρες της μέρας των νέων σε παραγωγική ηλικία. Ελάχιστος χρόνος και ενέργεια απομένουν για δημιουργικές ενασχολήσεις και συνάψεις βαθύτερων, ουσιαστικότερων σχέσεων. Η πλέον εύκολη και επιφανειακή λύση είναι το διαδίκτυο, μέσω του οποίου οι νέοι προσπαθούν να κοινωνικοποιηθούν, να νιώσουν αρεστοί, να αναζητήσουν συντροφιά. Όσο κι αν αποξενωνόμαστε, πάντα σαν κοινωνικά όντα θα ζητούμε τον "άλλο" -- οποιοδήποτε άλλο. Αυτό το άλλο έχει πολλαπλά πρόσωπα - ένας διαδικτυακός φίλος, ένας φανταστικός φίλος (ο υπομονετικότερος ακροατής των ενδόμυχων μονολόγων μας), ένας άγνωστος παραλήπτης του ημερολογίου μας, ο μελλοντικός μας εαυτός. Αυτό το "Ηρθα", αντικατοπτρίζει την εσωτερική και πανανθρώπινη ανάγκη για συντροφικότητα, για διάλογο, για ένωση της μοναξιάς της δικής σου με τη μοναξιά κάποιου άλλου.

ΜΑΤΣΙΑΚΑ ΦΩΤΕΙΝΗ

Μοναξιά.....Μοναξιά.....Μοναξιά παντού ακούς γύρω μας. "Ποτέ άλλοτε οι στέγες των σπιτιών των ανθρώπων δεν ήταν τόσο κοντά η μία στην άλλη, όσο είναι σήμερα. Και ποτέ άλλοτε οι καρδιές των ανθρώπων δεν ήταν τόσο μακριά η μία από την άλλη, όσο είναι σήμερα» Και εδώ ο Α.Σαμαράκης περιέγραψε τόσο καλά πόσο βιώνουμε τη μοναξιά όσο ποτέ άλλοτε στην εποχή μας .

Στην εποχή της επικοινωνίας, στην εποχή του τεχνολογικά καθοδηγούμενου κόσμου στον οποίο ζούμε.

Συχνά μπερδεύουμε τη μοναξιά με τη μοναχικότητα. Μοναξιά είναι μόνο είναι η αίσθηση του ότι νιώθω απόλυτα μόνος στον κόσμο ,του δεν έχω κανένα, του είμαι σε ένα πλήθος αλλά ταυτόχρονα νιώθω μόνος μου.

Πορευόμαστε σε μια εποχή που ο καθένας κλείνεται στο όστρακό του σαν να μην υπάρχει διέξοδος.

Και όμως στην «Ιδιωτική οδό» του Ελύτη λέει «Αυτά που μου αρέσουν είναι η μοναξιά μας.....» μήπως άραγε την αναζητούμε πολλές φορές και μέσα από αυτή γίνεται περισυλλογή των σκέψεων μας και σαν τον φοίνικα αναδυόμαστε μέσα από αυτή;

Μπορεί να υπάρχει η διαβεβαίωση ενός «εικονικού είμαι εδώ» αλλά στην τελική με λίγη σκέψη κανείς δεν είναι μόνος του , πάντα υπάρχει κάποιος να μας ακούσει ,να μας αγκαλιάσει ,να μας πει εγώ είμαι εδώ, να μας απλώσει το χέρι και να προχωρήσουμε χωρίς να είναι εικονικό όλο αυτό στην αληθινή ζωή . Και όλα αλλάζουν ,όλα ανθίζουν σαν την πεταλούδα που βγαίνει από το μοναχικό της κουκούλι και φτερουγίζει όμορφη και ανέμελη σε ένα μη μοναχικό κόσμο.

MENTΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Αυτή η φράση, το "Ηρθα!" όταν μπαίνεις στο άδειο δωμάτιο, το "είμαι εδώ", το εκλαμβάνω σαν μια ανάγκη να επαληθεύσει κανείς την ίδια του την ύπαρξη. Και δεν εννοώ κάτι τελείως αφηρημένο και θεωρητικό. Αντιθέτως, η ψηφιακή εποχή στην οποία ζούμε μας έχει κάνει κατά κάποιον τρόπο να αναζητούμε την επαλήθευση από τους άλλους. Το αν θα αναγνωρίσουν οι άλλοι την παρουσία μας ορίζει τελικά το αν εμείς υπάρχουμε και έχουμε αξία.

Για αυτό, πιστεύω πως η καλύτερη αντίσταση σε αυτή την τάση είναι αυτό το εσωτερικό "είμαι εδώ". Έτσι, αναγνωρίζουμε εμείς οι ίδιοι την παρέα του εαυτού μας. Μια παρέα που αρχικά μπορεί να είναι τρομακτική αλλά έχει την προοπτική να μας εξελίξει σε ωριμότερους και σοφότερους ανθρώπους, με συναισθήματα και ευγένεια.

Κλείνοντας, το εικονικό "είμαι εδώ" πιστεύω πως δεν είναι τίποτα παραπάνω από ένα σημείο των καιρών, που μάλλον θα έχει κακές συνέπειες για τους ποιο αφελείς που θα βασιστούν σε αυτήν την επαλήθευση, αντί να καλλιεργήσουν την αίσθηση του "εαυτού" ως μια αυτόφωτη οντότητα. Τότε, η μοναξιά θα είναι ανυπόφορη γιατί δεν θα υπάρχει διαφυγή.

ΠΑΡΔΑΛΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

"Ηρθα" έστειλα στη φίλη μου μόλις έφτασα για να μην ανησυχεί. Δεν περίμενε εμένα, αλλά την ανακούφιση ότι είμαι καλά.

"Ηρθα" ψιθύριζα στο μυαλό μου όταν έφτανα στο νοσοκομείο, γιατί όσο μόνη και αν ένιωθα σε περιβάλλοντα χωρίς ουσιαστική στήριξη, κατάφερνα να δίνω το παρόν, από μένα, για μένα.

"Ηρθα" έγραψα σε εκείνον τον τοίχο που παίρνει χρώμα από τις αφιερώσεις του κόσμου στη Βουδαπέστη, γιατί μπορεί να μην ήταν εκεί αλλά στο μυαλό μου χαμογελούσε περήφανα.

"Ηρθα" είπα φωναχτά για να θυμίσω στον εαυτό μου ότι έχω παρουσία και υπόσταση ακόμα και ερήμην παρέας. Γιατί κι όταν κανείς δεν με περιμένει, με περιμένουν οι επιλογές μου, με περιμένω εγώ.

"Ερχόμαστε" συνεχώς, εδώ, εκεί, πιο δίπλα με χίλιους τρόπους και σε άλλοτε άλλα ποσοστά:

Σε σπάνια ευδαιμονία με πλήρη παρουσία σώματος, πνεύματος, ψυχής.

Σε καταστάσεις ευφορικές ή με άλλον τρόπο ανόητες μόνο με σώμα και ψυχή.

Σε περιόδους αποπροσωποποίησης με σώμα και πνεύμα.

Στον κόσμο του φανταστικού και σε προσήλωση με πνεύμα και ψυχή.

Μόνο με πνεύμα στην απάθεια.

Μόνο με ψυχή στην ουσία.

Μόνο με σώμα στη δυστυχία.

Ένα εικονικό "είμαι εδώ", για μένα, έχει νόημα μόνο όταν συνδυάζεται με πράξεις εκτός κυβερνοχώρου. Είναι εδώ ένας φίλος που ενδιαφέρεται να με δει. Είναι εδώ ένας γονιός που όταν ακούει, αφουγκράζεται. Είναι εδώ ένας άνθρωπος που με δέχεται με κατανόηση πίσω ύστερα από μια περίοδο απαιτούμενης απομόνωσης. Είναι εδώ όποιος είναι εδώ. Στην εποχή των μέσων δικτύωσης, δυστυχώς αυτό λέγεται περισσότερο συχνά από ό,τι εννοείται. Σε καμία εποχή, όμως, δεν θα σημαίνουν ποτέ τα λόγια περισσότερα από τις πράξεις, κι αυτό όποιος δεν έχει την

ευτυχία να το γνωρίζει το διδάσκεται με κάποια πικρία. Στο τέλος, βέβαια - όπως λέει ο Λειβαδίτης - κανείς δεν είναι μόνος του, αφού ζούμε με την ευλογία και την καταδίκη να συντροφεύουμε παντού τον εαυτό μας.

ΣΑΛΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

Ο Τάσος Λειβαδίτης εκφράζει, κατά την γνώμη μου, την άποψη πως η μοναξιά μπορεί να υπάρχει ακόμα και όταν δύο άνθρωποι είναι μαζί. Το άτομο που ανακοινώνει πως έχει γυρίσει, πως είναι εκεί, στην πραγματικότητα δεν αλλάζει κάτι στην μοναξιά που νιώθει ο άλλος ή και ο ίδιος. Αυτοί οι άνθρωποι είναι μόνοι τους και κανένας από τους δύο δεν αναζητά την συντροφιά του άλλου, αφού δεν του προσφέρει κάτι και δεν του γεμίζει την μοναξιά του. Το "ήρθα" έχει καταλήξει μια τυπική ανακοίνωση που δίνει την εντύπωση της συντροφικότητας, όμως αυτή είναι εικονική.

Αυτή η άποψη μπορεί εύκολα να μεταφερθεί στον σημερινό κόσμο, έναν κόσμο που η τεχνολογία επεμβαίνει και στις προσωπικές σχέσεις. Τα τεχνολογικά επιτεύγματα που υπόσχονται ευκολία στην επικοινωνία, πολλές φορές συμβάλλουν στην αποξένωση. Μέσα από τις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης στην ουσία μιλάμε και γράφουμε σε ένα μηχάνημα και όχι σε έναν άνθρωπο. Η ανθρώπινη επικοινωνία δεν είναι μόνο οι λέξεις. Έτσι πώς θα μπορούσαμε να επικοινωνούμε γράφοντας απλά ξερές λέξεις σε έναν υπολογιστή που δεν καταλαβαίνει από ανθρώπινα συναισθήματα; Με έναν άνθρωπο δεν μπορούμε να είμαστε μαζί εάν η μοναδική μας επικοινωνία είναι ένα μήνυμα. Το μήνυμα, οι λέξεις "είμαι εδώ", δεν μπορούν να διώξουν τη μοναξιά καθώς δεν υπάρχει ένα φιλικό πρόσωπο, μια γνώριμη φωνή και η ανθρώπινη ζεστασιά που να συνοδεύει τις λέξεις.

Άρα σε έναν κόσμο που εύκολα θα μπορούσαμε να ξεφύγουμε από τη μοναξιά καταλήγουμε ακόμα πιο αποξενωμένοι.

ΣΤΑΜΟΥΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Δεν θα ήταν υπερβολή αν χαρακτηρίζαμε το εν λόγω απόσπασμα αναπάντεχα προφητικό, αν αναλογιστούμε τόσο την εποχή και το πλαίσιο στο οποίο γράφτηκε όσο και την σύγχρονη πραγματικότητα. Στις μέρες μας, η νέα γενιά τείνει να αποστασιοποιηθεί από τον πραγματικό-πολυδιάστατο;-κόσμο και να περιοριστεί στα στενά για εκείνη όρια, που χαράσσονται από την μονοδιάστατη -τουλάχιστον έτσι όπως αξιοποιείται- τεχνολογική ανάπτυξη. Φυσικά δεν είμαι αφελής ώστε να μηδενίσω τα τεράστια οφέλη από την χρήση της τεχνολογίας στις ζωές μας. Για τον ίδιο όμως ακριβώς λόγο δεν είναι φρόνιμο να παραλείψω την ζημιογόνο της επίδραση στην καθημερινότητα μας και αναφέρομαι φυσικά στην κοινωνικότητα και τον ψυχισμό μας. Οι νέοι ειδικά, εμφανίζονται αποξενωμένοι πλέον από τον πραγματικό κόσμο, από τις υγιείς κοινωνικές συναναστροφές, από την επαφή με τον (συν)άνθρωπο δεδομένου ότι αφιερώνουν όλο τους το <<είναι>> στην κοινωνική δικτύωση με ό,τι αυτή συνεπάγεται: κυνήγι των likes, των περισσότερων followers, του πιο ντελικάτου story. Ενδιαφερόμαστε κυρίως για την εικόνα που θα παρουσιάσουμε προς τα έξω μέσω του ψηφιακού μας προφίλ, να ενημερώσουμε τους <<ακόλουθους>> μας για το πού βρισκόμαστε και πώς επιλέγουμε να διασκεδάσουμε -διότι στο πλαίσιο της ψηφιακής ζωής ΜΟΝΟ διασκεδάζουμε- και φυσικά να αποσπάσουμε όσο το δυνατόν περισσότερες θετικές αντιδράσεις και σχόλια αποθέωσης- ΜΟΝΟ τέτοια επιτρέπονται. Αισθανόμαστε με αυτό τον τρόπο πως επιλέξαμε τον δρόμο της κοινωνικότητας, θεωρώντας πως η "βαθύτερη απάντηση" στην οποία αναφέρεται ο Τάσος Λειβαδίτης είναι αυτή η εικονική και απρόσωπη ανταπόκριση από την άλλη μεριά της οθόνης. Δεν αντιλαμβανόμαστε όμως πώς

υποπίπτουμε σε πλάνη μιας και όχι μόνο θέτουμε τα θεμέλια της αποξένωσης μας από τους άλλους αλλά και από τον άνθρωπο που οι ίδιοι κρύβουμε μέσα μας. Κλείνω διορθώνοντας: δεν αφιερώνουμε την ζωή μας στην προβολή του <<είναι>>, αλλά το <<φαίνεσθαι>>.

ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Δυστυχώς με τα σύγχρονα μέσα επικοινωνίας έχει δημιουργηθεί μια λανθάνουσα άποψη πως είναι πολύ πιο εύκολο να κρατάμε παρέες και να επικοινωνούμε με φίλους μας. Θεωρώ πως η αλήθεια κρύβεται πίσω από τα κινητά. Βρίσκομαι πολλές φορές να μου έχει λείψει να δω τον άλλον πως είναι τι κάνει από κοντά και να με εκνευρίζει το γεγονός ότι μιλάμε με συχνότητα 1 φορά ανά 10 ώρες με αποτέλεσμα μια κουβέντα που καταλήγει να κρατάει 5 μέρες. Το δε "να τα πούμε για καφέ" που ποτέ δεν πραγματοποιείται έχει γίνει επιστήμη αποφυγής. Θεωρώ λοιπόν πως για αυτό έχει μεγαλώσει πολύ η ανάγκη να "δειχθούμε" και να τονίσουμε την παρουσία μας μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Ταιριάζει και με το διαχρονικό ποίημα του Τάσου Λειβαδίτη. Η νοοτροπία αυτή με κάνει περισσότερο στεναχωρημένο καθώς δεν συμφωνώ με αυτή τη μέθοδο επικοινωνίας (;) που έχει γίνει επιφανειακή, απρόσωπη και πλέον λες και λύνουμε γρίφο για το "τι θέλει να πει ο ποιητής" ανάλογα με το πως γράφονται ορισμένα πράγματα.

ΤΣΑΡΟΥΧΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Καλή χρονιά αρχικά με υγεία και τύχη!

Στον ψηφιακό κόσμο στον οποίο όλοι πλέον υπάρχουμε, το θέμα-φαινόμενο της μοναξιάς είναι πιο επίκαιρο από ποτέ. Η ανωνυμία του διαδικτύου προσφέρει άλλοθι για επιφανειακές και διεκπεραιωτικές σχέσεις πάσης φύσεως. Πολλοί άνθρωποι έτσι αποξενώνονται και καταλήγουν να ζουν αλλού, εκτός της φυσικής ζωής αλλά σε μία ψηφιακή. Αυτό το εικονικό "είμαι εδώ" κάποιου είτε στην πραγματική ζωή είτε σε ένα πρόσωπο τσατ μπορεί να είναι και μία κραυγή βοήθειας, μια χείρα που τείνεται ώστε να βρει κάποιος φίλους, επαφές, σχέσεις κάθε τύπου.

ΤΣΙΓΚΑΝΕ ΙΣΜΗΝΗ

Αν κοιτάξουμε γύρω μας, θα δούμε πρόσωπα σκυμμένα, συνήθως πάνω από ένα κινητό, ένα τάμπλετ, ένα λάπτοπ σπάνια πάνω σε ένα βιβλίο, αλλά συνήθως απομονωμένα. Αν μάλιστα κανείς χρησιμοποιεί τα μέσα μαζικής μεταφοράς αυτό θα είναι το πιο κοινό σκηνικό που θα χαρακτηρίζει την ημέρα του. Κανείς όμως εκείνη την στιγμή δεν αισθάνεται μόνος. Άμεσα μόνος. Πιστεύουμε πως όλες οι συσκευές είναι παρέα μας, είναι οι φίλοι μας, αλλά αποτυπωμένοι σε pixels. Η φράση: **είμαι εδώ** μπορεί να μην λέγεται, αλλά "ανεβαίνει" στα social media απλώς με το να δημοσιεύσει κανείς στο προφίλ οποιουδήποτε κοινωνικού δικτύου μια φωτογραφία, ένα βίντεο κλπ. "Κοίτα, είμαι εδώ ! Είμαι χαρούμενος ! Μπορεί να είμαι προβληματισμένος ; Μπορεί αλλά **ΕΙΜΑΙ ΕΔΩ ΚΟΙΤΑ ΜΕ!**". Όλα αυτά μπορεί να μην λέγονται, αλλά εμμέσως πλην σαφώς αποτυπώνονται μέσω εκφράσεων, συμβόλων-emoji όπως είναι σύνηθες να λέγονται-. Τα άτομα δε που φαίνονται, δεν αισθάνονται μόνια ή τουλάχιστον όπως έτσι επιφανειακά αντιλαμβάνονται, μιας και σε λίγα δευτερόλεπτα μετά από τη δημοσίευσή τους δέχονται άπειρα likes, αντιδράσεις, καρδιές, φιλιές... Φυσικά και δεν είναι μόνοι, άλλο που κάθονται εκείνη την στιγμή (όταν γίνονται παραλήπτες των όμορφων αυτών αντιδράσεων) σε έναν καναπέ μόνοι τους, με τις πρόχειρες φόρμες τους και το ανέκφραστο πρόσωπό τους. Η μοναξιά είναι τόσο βαθιά ριζωμένη στην καθημερινότητα μας που πλέον κανείς δεν

είναι σε θέση να την αντιληφθεί. Έχει γίνει ένα με τον χαρακτήρα μας, τόσο πολύ που όταν την αντιλαμβανόμαστε σαν ένα ξεκάθαρο συναίσθημα, μας ενοχλεί, μας ταράζει κανείς δεν την θέλει. Όλοι προσπαθούν να την ξεφορτωθούν, γιατί μάλλον την συγχέουν με την θλίψη και δεν την συνδυάζουν με την προσωπική αναζήτηση, την περισυλλογή. Για αυτόν τον λόγο θα ανοίξουν το κινητό και θα προσπαθήσουν τα πρόσωπα που θα δουν να τα μεταφέρουν στην πραγματικότητα και να μην τα αφήσουν απλά στην οθόνη σαν φευγαλέα στιγμιότυπα. Μόνο αν μπορούσε ο σύγχρονος άνθρωπος όποιος ηλικίας και αν είναι, να αντιληφθεί πως αυτό το συναίσθημα της μοναξιάς όχι μόνο δεν απαλύνεται αλλά γίνεται εντονότερο μέσα από τον ψηφιακό κόσμο. Μία βόλτα σε ένα πάρκο γεμάτο πράσινο, ακούγοντας μουσική, θαυμάζοντας ή και όχι την φύση αλλά απλά παρατηρώντας τη, δεν είναι μοναξιά. Ένας ζεστός καφές σε ένα μικρό καφέ διαβάζοντας το αγαπημένο σου βιβλίο δεν είναι μοναξιά. Μία ωραία θεατρική παράσταση στην οποία πηγές μόνος επειδή δεν έτυχε να βρεις συνοδό δεν είναι μοναξιά. Μοναξιά είναι όταν περνάς μια ολόκληρη μέρα μέσα σε μία οθόνη, χωρίς να μιλήσεις ή να δεις κάποιον από κοντά. Μοναξιά είναι όταν οι διαπροσωπικές σχέσεις είναι ανούσιες, επιφανειακές και κυριαρχεί σε αυτές η υποκρισία και η ανειλικρίνεια. Μοναξιά είναι όταν συμβιβάζεσαι με ότι σε καταπνίγει συναισθηματικά. Μοναξιά μπορείς να αισθάνεσαι ακόμα και όταν περιβάλλεσαι από χιλιάδες ακολούθους, συγγνώμη ανθρώπους. Ο Τάσος Λειβαδίτης μέσα από τον στίχο του Κανείς δεν είναι μόνος του, προσωπικά πιστεύω, πως εννοεί πως πράγματι ακόμα και σε ένα άδειο δωμάτιο δεν είμαστε μόνοι μας. Έχουμε τον εαυτό μας, με τις σκέψεις του. τα συναισθήματά του, την χαρακτηριστική και ιδιαίτερη προσωπικότητά του. Με τους στίχους : "<<ΗΡΘΑ >>... κανείς" υπονοεί μάλλον πως είναι φυσική ανάγκη να δηλώσει κανείς την παρουσία του στον χώρο ακόμα και αν δεν υπάρχει κανείς να τον ακούσει μόνο και μόνο για να αισθανθεί εκείνη την στιγμή πως αυτό που αισθάνεται δεν είναι μοναξιά.

ΤΣΟΥΡΟΥΣ ΜΑΡΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Το ποίημα "Κανείς δεν είναι μόνος" περιλαμβάνει μια ειρωνεία ή αντίφαση μεταξύ του τίτλου αυτού καθ' εαυτού και του περιεχομένου των στίχων. Ο ομιλών αναγγέλλει την παρουσία του βροντερά ! "Ηρθα" φωνάζει , ωστόσο κανείς δεν αποκρίνεται στην έκκλησή του για συντροφιά, γιατί κανείς δεν τον περιμένει, άρα κανείς δεν τον αναζητά. Η φωνή του αντηχεί στα δωμάτια και στους χώρους συνεύρεσης, δίχως να υπάρχει απόκριση στην εναγώνια παράκλησή του. Απτόητος, σε κάθε περίπτωση, δηλώνει την παρουσία του ... "**πάντα** μπαίνοντας στο δωμάτιο"...για να συναντήσει ακόμα μια φορά την απογοήτευση της μη απόκρισης, της μη σύνδεσης. Ο υπαρξιακός φόβος ή τα ένστικτα επαφής τον ωθούν να αναζητά ματαιώς την μελλοντική, αμυδρή πιθανότητα κάποιος να σπάσει τον ατέρμονο κύκλο σιωπής στην έκκληση του, κάποιος να αποκριθεί. Κρύβει μια ελπίδα! Μα πώς "Κανείς δεν είναι μόνος" ? Κανείς δεν είναι μόνος σε αυτό το εγκόσμιο αγώνα για σύνδεση, επαφή, επικοινωνία. Κανείς δεν είναι μόνος στα αισθήματα απελπισίας και απογοήτευσης μπροστά σε αυτή την εγγενή ανικανότητα να καταστεί ποτέ πλήρως κατανοητός. Κανείς δεν είναι ο μόνος που εκλιπαρεί με αυτό το <<Ηρθα>>, λαμβάνοντας κάθε φορά την "βαθύτερη απάντηση" : Η μοναξιά είναι συνυφασμένη με την ανθρώπινη εμπειρία.

Το εικονικό << είμαι εδώ>> δεν είναι τίποτ' άλλο από το φυσικό <<Ηρθα>> εκφραζόμενο με διαφορετικό μέσο. Οι νέοι ίσως υποφέρουν ακόμα περισσότερο από αισθήματα μοναξιάς, καθώς τα τεχνολογικά μέσα μέσω των κοινωνικών δικτύων δημιουργούν την ψευδαίσθηση πως όλοι οι άλλοι είναι συνδεδεμένοι, σε επαφή, πως κοινωνούν και επικοινωνούν πέρα από τον χρήστη αυτό καθ' εαυτό. Με αυτό τον τρόπο εντείνεται η αγωνία της μοναξιάς γιατί αφαιρεί από τα άτομα την διαπίστωση πως "Κανείς δεν είναι μόνος" στον αγώνα για επαφή,

δημιουργώντας την ψευδαίσθηση πως μονάχα εκείνος/εκείνη υποφέρει από αυτά τα αισθήματα καθώς όλοι οι υπόλοιποι χρήστες **φαίνεται** να βρίσκονται σε διαρκή επικοινωνία και επαφή.

Ερώτηση: 2

Το ίσως απόλυτα μοναχικό τραγούδι, το «Space Oddity» του Ντέιβιντ Μπάουι, είναι για έναν αστροναύτη («τον «Ταγματάρχη Τομ - Major Tom») που διακόπτει την επικοινωνία του με τη Γη και επιπλέει στο διάστημα. Πώς η εμπειρία αυτού του χαρακτήρα της απομόνωσης και της μοναξιάς στο διάστημα, όπως περιγράφεται στο «Space Oddity», μπορεί να δημιουργήσει μια θετική αίσθηση αποστασιοποίησης και ευλογημένης μοναχικής ενδοσκόπησης; Με ποιους τρόπους το τραγούδι εξερευνά το συναισθηματικό κόστος της αποσύνδεσης από την ανθρωπότητα και πώς μπορεί η δύσκολη θέση του Ταγματάρχη Τομ να συνδέεται με ή να διαφοροποιείται από τα συναισθήματα μοναξιάς που βιώνουν τα άτομα που βρίσκονται στη Γη;

<https://drive.google.com/file/d/1M5liQs5aMlIX84CqtWl2OEhKRFecszig/view?usp=sharing>

Απάντηση

ΚΑΡΑΦΛΟΥ ΒΙΚΤΩΡΙΑ ΜΑΡΙΑ

Στο τραγούδι space oddity η εμπειρία της μοναξιάς στο διάστημα θετικοποιείται καθαρά καθώς ο Major Tom δεν φαίνεται να θέλει να γυρίσει πίσω. Όπως αναφέρει και το τραγούδι πλέει σε έναν περίεργο δρόμο, αναφερόμενος μάλλον στην περίεργη κατάσταση που βρίσκεται όντας μόνος, και τα αστέρια φαίνονται πολύ διαφορετικά σήμερα που μάλλον υποδηλώνει το πόσο διαφορετικά βλέπει πλέον τα πράγματα γύρω του αλλά και τον ίδιο του τον εαυτό τώρα που είναι μόνος του. Παρολαυτά το διαφορετικό και το περίεργο δεν έχουν στη συγκεκριμένη περίπτωση αρνητική έννοια. Αυτό υποδεικνύεται καθώς τονίζει σε ένα στίχο του ότι το διαστημόπλοιο του φαίνεται ότι ξέρει το δρόμο δηλώνοντας ότι η μοναχική του αυτή πορεία είναι αυτό που πραγματικά θέλει και χρειάζεται. Πόσο όμως αυτή η πραγματική μοναξιά και αποξένωση συνδέεται με κάποιον που δεν είναι πραγματικά μόνος αλλά νιώθει μόνος; Όπως αναφέρει και το τραγούδι ο Ταγματάρχης Τομ παρ' όλο που είναι χιλιάδες μίλια μακριά νιώθει ακίνητος, ίσως επειδή όσο μόνος ένιωθε στη γη τόσο μόνος νιώθει και στο διάστημα. Η μοναξιά των ανθρώπων γύρω μας θεωρώ ότι αφορά ένα διαρκές κενό μέσα μας όχι μόνο λόγω έλλειψης δημιουργίας αληθινών διαπροσωπικών σχέσεων αλλά και λόγω αδυναμία προσωπικής αποδοχής του εαυτού μας με αποτέλεσμα να αναζητούμε αποδοχή από τους άλλους ακόμη και όταν αυτό φθείρει το ίδιο μας το εγώ. Ωστόσο κατά τη γνώμη μου η μοναξιά του Ταγματάρχη φαίνεται να χτυπά διαφορετικά, διότι εάν ένιωθε το ίδιο άσχημα μόνος και στις δύο περιπτώσεις δεν θα ήταν διατεθειμένος να αφήσει πίσω τη γυναίκα του την οποία και αγαπά. Η διαφορά

με του να βιώσουμε και να αποδεχτούμε την πραγματική μοναξιά είναι ότι μέσα από την επαφή με τον εαυτό μας γνωρίζουμε ποιοι πραγματικά είμαστε, τι αγαπάμε σε εμάς και τι όχι, το πόσο ευχάριστα μπορούμε να περάσουμε περνώντας χρόνο απλώς με τον εαυτό μας και καταλήγουμε να μας αγαπάμε περισσότερο από τον καθένα. Αν αγαπήσουμε τον εαυτό μας άλλωστε η λέξη "μοναξιά" δεν θα ηχεί ποτέ αρνητικά τόσο στα αυτιά μας αλλά και στην ψυχή μας.

Όπως αντιλαμβανόμαστε, ο ταγματάρχης Τομ βιώνει στο διάστημα μία άκρως θεμιτή και επιθυμητή από τον ίδιο έκφανση της μοναξιάς, αφού παρά τις εκκλήσεις του "ground control" αφήνεται να επιπλεύσει μέσα στο διαστημόπλοιό του και να παρασυρθεί από αυτό, ενώ στο τέλος διακόπτει και την επικοινωνία του με τη Γη. Ο Ταγματάρχης Τομ μας μεταφέρει μέσα από «τα λεγόμενά» του μία αίσθηση γαλήνης και ηρεμίας που του προσφέρει η αποστασιοποίησή του από τη Γη, καθώς όπως ισχυρίζεται νιώθει "still" παρότι κινείται με εκατοντάδες χιλιόμετρα. Αυτή η «στασιμότητα» του επιτρέπει να αντιληφθεί όσα βιώνει εκείνη τη στιγμή, να απολαύσει την επίπλευσή του στο μεταλλικό καταφύγιό του και να παρατηρήσει τα χρώματα της Γης από μακριά. Παράλληλα, έχει τη δυνατότητα να επικοινωνήσει με τον εσωτερικό κόσμο και τα συναισθήματά του, όπως υποδηλώνει η εκδήλωση αγάπης προς τη γυναίκα του, η οποία συγχρόνως μας ακούγεται σαν ένα ρομαντικό «αντίο» και υποδηλώνει ίσως την απόφασή του να μην ξαναγυρίσει ποτέ πίσω.

Ωστόσο, σε αυτό το σημείο, γίνεται εμφανές και το κόστος της επιδιωκόμενης μοναξιάς του ταγματάρχη, ο οποίος "πληρώνει" την απελευθέρωσή του με τον αποχωρισμό από τα αγαπημένα του άτομα. Βέβαια, πάντως, αξίζει να παρατηρήσουμε ότι οι γήινοι συνεργάτες του πρωταγωνιστή φαίνονται αρκετά πιο ανήσυχοι και απελπισμένοι σε αντίθεση με την χαρακτηριστική ψυχραιμία του πρώτου. Η θέση του ταγματάρχη Τομ μόνο δύσκολη δεν φαίνεται να είναι, απεναντίας η κατάκτηση της ελευθερίας του από τα δεσμά της «γήινης», στερεοτυπικής, «αρνητικής» μοναξιάς, ιντριγκάρει και προβληματίζει το ground control που μέχρι το τελευταίο verse τον αναζητά, παραμένοντας δέσμιο αυτής. Κάπως έτσι επιτυγχάνεται μία τέλεια αντίθεση: παρόλο που ο Ταγματάρχης Τομ είναι ολοκληρωτικά μόνος του, η μοναξιά «βαραίνει» τους υπόλοιπους.

Ο Major Tom άφησε πίσω του τη «βαρυτική έλξη» όχι μόνο της Γης αλλά και του δεύτερου μεγαλύτερου φόβου του ανθρώπου-μετά τον θάνατο-.

ΒΛΑΧΑΚΗ MARIANNA

Η μοναξιά του αστροναύτη στο διάστημα είναι διαφορετική από αυτή στη Γη. Στη Γη επικοινωνείς με ανθρώπους έστω και αναγκαστικά και έρχεσαι σε επαφή μαζί τους αλλά δεν έχεις ουσιαστικές κοινωνικές συναναστροφές πέρα της εργασίας και νιώθεις ότι είσαι στο περιθώριο. Από την άλλη πλευρά ο αστροναύτης δεν μπορεί να έρθει σε επαφή με κάποιον άνθρωπο παρά μόνο μέσω τηλεφώνου και μπορεί να νιώθει πιο έντονα συναισθήματα, όπως απόγνωση, εγκατάλειψη.

ΚΟΝΣΟΛΑΣ ΝΙΚΙΑΣ

Το τραγούδι "Space Oddity" αφορά σε έναν αστροναύτη, τον Ταγματάρχη Τομ, ο οποίος αφήνει τον διαστημικό του

σταθμό, διακόπτει την επικοινωνία του με τη Γη και αποφασίζει να επιπλεύσει μόνος στο διάστημα.

Η σύντομη ιστορία που αφηγούνται οι στίχοι του τραγουδιού, μπορεί να ακούγεται τρομακτική, ωστόσο, ας τη δούμε από την οπτική γωνία του ήρωά μας. Ο Ταγματάρχης Τομ, είναι το επίκεντρο των ειδήσεων στη Γη, ως ο αστροναύτης που πάει στο φεγγάρι ("you've really made the grade and the papers want to know whose shirts you wear"). Από τη δική του πλευρά, ο ίδιος, φαίνεται να μην είναι απόλυτα ευτυχισμένος από αυτή την κατάσταση, και, γνωρίζοντας πως δε μπορεί να την ανατρέψει ("planet Earth is blue and there's nothing I can do"), αποφασίζει να εγκαταλείψει το διαστημόπλοίο του, πιστεύοντας, μάλιστα, πως αυτό ξέρει πού πάει ("and I think my spaceship knows which way to go"), ώστε να πάρει ένα "διάλειμμα" από αυτό το αποπνικτικό κλίμα. Ιδιαίτερα συγκινητική, είναι η αγάπη του για τη γυναίκα του, καθώς, ζητάει από το πλήρωμα στη Γη, να την ενημερώσουν πως την αγαπάει πολύ ("tell my wife I love her very much she knows").

Η μοναξιά δεν είναι πάντα κακή και αλλοτριωτική, αυτό, άλλωστε, αποδεικνύει και το παραπάνω τραγούδι. Κάποιες φορές, αισθανόμαστε την ανάγκη να απομακρυνθούμε από ανθρώπους που αρχίζουν να γίνονται τοξικοί, ή από καταστάσεις που σταδιακά γίνονται πιεστικές. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η αποστασιοποίηση, αποτελεί ευκαιρία για δημιουργική ενδοσκόπηση, ώστε να καταλάβουμε κι εμείς τι μπορούμε να διορθώσουμε στους εαυτούς μας, προκειμένου να βελτιωθούμε και να μη βιώσουμε ξανά αντίστοιχες καταστάσεις. Έτσι ακριβώς κάνει και ο Ταγματάρχης Τομ: αποφασίζει να περάσει χρόνο μόνος του στο διάστημα, προκειμένου να λυτρωθεί και να αποκοπεί από όλους όσους τον πιέζουν και έχουν προσδοκίες από αυτόν.

Ωστόσο, η επιλογή της απομόνωσης, έχει και σημαντικό συναισθηματικό κόστος, πράγμα που καταδεικνύεται από το τραγούδι, με έναν ιδιαίτερα συγκινητικό στίχο: tell my wife I love her very much she knows. Μοναδικό μέλημα του Ταγματάρχη Τομ, πρωτού οδηγηθεί στην απομόνωση και χαθεί στο απέραντο διάστημα, είναι να μάθει η γυναίκα του, για τελευταία φορά, πόσο πολύ την αγαπάει. Ίσως αυτό, να είναι και το δυσκολότερο κομμάτι της απομόνωσης. Προκειμένου να κάνουμε μία μοναχική ενδοσκόπηση και να "ξεφύγουμε από όλους και όλα", αναγκαζόμαστε να απομακρυνθούμε από ανθρώπους που αγαπάμε πολύ, παρόλο που δεν υπάρχει λόγος να φύγουμε από κοντά τους. Η αληθινή αγάπη, όμως, δε χάνεται - και αυτό ακριβώς αποδεικνύει ο Ταγματάρχης Τομ με το παράδειγμά του. Θα εξακολουθεί να αγαπάει τη σύζυγό του και θα θέλει να τη βλέπει ευτυχισμένη, ακόμα και αν βρίσκεται έτη φωτός μακριά της, ακόμα κι αν εκείνη προχωρήσει μπροστά. Η συναισθηματική κατάσταση του Ταγματάρχη Τομ, μπορεί να συσχετιστεί, ή και να ταυτιστεί, με αντίστοιχες που βιώνουν άνθρωποι στη Γη, όταν χάνουν κάποιον σημαντικό για τη ζωή τους άνθρωπο, είτε λόγω απόστασης (πχ μετανάστευσης), είτε λόγω θανάτου. Η απώλεια ενός αγαπημένου προσώπου είναι πάντα επώδυνη και πάντα χρειαζόμαστε λίγο χρόνο με τον εαυτό μας ώστε να την αποδεχθούμε και να την ξεπεράσουμε. Χρειαζόμαστε, όμως, (αρκετό) χρόνο... και, απ' ό,τι φαίνεται, η γυναίκα του Ταγματάρχη Τομ, θα χρειαστεί επίσης πολύ χρόνο για να συνειδητοποιήσει, πως ο αγαπημένος της, θα είναι ένας αιώνιος ταξιδιώτης του διαστήματος.

.....

ΜΑΣΤΡΑΓΓΕΛΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑ

Ο αστροναύτης στο τραγούδι "Space Oddity" έχει τόση ανάγκη να απομακρυνθεί από τη ζωή στη Γη και να βρει ένα ήρεμο τέλος, που μόνο η απόλυτη ησυχία και ισορροπία του διαστήματος και του σύμπαντος έξω από τον κόσμο

που έφτιαξαν οι άνθρωποι, μπορεί να του προσφέρει. Ένα μεγάλο σχέδιο απόδρασης από τους φρενήρεις ρυθμούς ζωής των ανθρώπων, που καταντά δυσβάσταχτη. Η "αποστολή" του διακόπτεται απότομα, όταν ο αστροναύτης εγκαταλείπει το διαστημόπλοιο και χάνεται στο αχανές σύμπαν, όπου και θα βρει την αγαλλίαση. Τα υπόκωφα μηνύματα από τη Γη, όπου προσπαθούν να επικοινωνήσουν μαζί του, σβήνουν όσο το αεροσκάφος απομακρύνεται. Μέχρι και την τελευταία στιγμή, η επικοινωνία με τους ανθρώπους προκαλούσε ένταση και άγχος. Το συναισθηματικό κόστος αυτής της απόφασης είναι μεγάλο. Πίσω στη Γη, τα αγαπημένα πρόσωπα θα βιώσουν την απώλεια και θα συνεχίσουν τις θορυβώδεις ζωές τους. Η γυναίκα του αστροναύτη μένει πίσω, γνωρίζοντας ωστόσο το πλάνο του. Κι εκείνη θα βιώσει τη μοναξιά, με τη διαφορά πως θα νιώθει μόνη ανάμεσα σε πλήθος κόσμου.

.....

ΜΑΤΣΙΑΚΑ ΦΩΤΕΙΝΗ

Το “ ίσως “ απόλυτα μοναχικό αυτό τραγούδι μέσα από τους βαθυστόχαστους στοίχους του, που μπορεί να φαντάζουν μοναχικοί και ανατριχιαστικοί συνδέοντας και αποσυνδέοντας παράλληλα τον πλανήτη γη με το σύμπαν ,περιλαμβάνει ,εγκλωβίζει και απελευθερώνει ταυτόχρονα τόσα συναισθήματα, τόσες εμπειρίες .

Αισθήματα τόσο βαθιά και παράλληλα ανάλαφρα που μέσα από την αποστασιοποίηση αποκτούν σάρκα και οστά, την αξία που αρμόζει και αξίζει σε κάθε άνθρωπο να πάρει και να δώσει , να αγαπήσει και να αγαπηθεί.

Εάν αυτά εκφράζονταν στον πλανήτη γη ίσως κάποιοι να τα θεωρούσαν γραφικά , γιατί έτσι μας έχει διδάξει η εικονική πραγματικότητα που ζούμε ,στην οποία απλά ακροβατούμε , φυτοζωούμε.

Όμως ο Ταγματάρχης με την απογείωση του, κατάφερε να αποσυνδεθεί από τις σωματικές εκφράσεις τα στερεότυπα και εισέβαλε στην ευλογημένη μοναχική του του ενδοσκόπηση .Εξέφρασε αιωρούμενος την αλήθεια του , το μέσα του χωρίς αρχή και τέλος, παρά μόνο ελεύθερος καθισμένος σε ένα κονσερβοκούτι , μακριά από τον επίγειο έλεγχο .

Ας απογειωθούμε λοιπόν ένας ένας χωριστά , μήπως και όλοι μαζί φτιάξουμε αυτόν τον άδειο κόσμο.

.....

MENTΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Το τραγούδι πιστεύω πως προσεγγίζει την αποστασιοποίηση και την συναισθηματική αποσύνδεση από τη σκοπιά της σχολής σκέψης των στωικών. Δηλαδή, πρόκειται για την πλήρη αποδοχή των γεγονότων που είναι έξω από τις δυνάμεις του ταγματάρχη Τομ ("planet earth is blue, and there's nothing I can do") με αποτέλεσμα να βρει μια απόλυτη εσωτερική γαλήνη και ισορροπία ("I'm floating in the most peculiar way").

Το συναίσθημα που βιώνει ο ταγματάρχης Τομ σίγουρα διαφοροποιείται από τη μοναξιά των ανθρώπων στη Γη, καθώς οι άνθρωποι συνδυάζουν τη μοναξιά με αγωνία, φόβο, πένθος και γενικά, με συναισθηματική δυσφορία. Μοναξιά βιώνει κάποιος συνήθως σε μια μεταβατική φάση της ζωής του, όταν οι προηγουμένως κατεκτημένες σταθερές του καταρρίπτονται και καλείται να παλέψει με τα κύματα για να βρει κάπου να πιαστεί. Αντιθέτως, η γαλήνια μοναξιά του ταγματάρχη Τομ σχετίζεται με ένα τετελεσμένο γεγονός. Με κάτι που δεν μπορεί να αλλάξει.

Με κάτι που δεν φέρει μαζί του αβεβαιότητα, αλλά την ίδια τη βεβαιότητα. Με άλλα λόγια, ό,τι έγινε, έγινε.

ΠΑΡΔΑΛΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

Ίσως το μοναδικό βίωμα απόλυτης αποκοπής από την κοινωνική παρουσία που μπορώ να σκεφτώ, το καθεστώς του φυσικού κενού.

Ευλογία - απουσιάζουν οι περισπασμοί, οι γνώμες, τα σχόλια, η κριτική, η διάθεση και η πειθώ των άλλων. Δεν υπάρχει άλλος. Ο μόνος άλλος είναι ο ίδιος μας ο εαυτός. Σπάνια - αν οποτεδήποτε - συμβαίνει κάτι τέτοιο στη ζωή. Ακόμα και αν κάποιος καταφέρνει να απομονωθεί, πάντα στην εμπειρία του ενέχεται η πίεση της ολοένα αυξανόμενης πιθανότητας να τον αναζητήσουν, να τον διακόψουν, να τον κρίνουν, να τον παρεξηγήσουν και να υποστεί αναπόφευκτες συνέπειες για αυτή του την επιλογή. Ο ενεργός χρόνος με τον εαυτό μας τείνει πλέον να θεωρείται από πολυτέλεια έως ναρκισσισμός και κενότητα. Στο διάστημα, λοιπόν - και ειδικά με την επιλογή της πλήρους αποδέσμευσης από τον κόσμο του Major Tom - η μοναξιά αποκτά άλλο νόημα επειδή είναι δυναμικά ατάραχη: ούτε παρεμβαίνει κανείς, ούτε πρόκειται. Μια ανεκτίμητη ευκαιρία να διακρίνει κάποιος τι από όσα ηχούν στο μυαλό του είναι από τις φωνητικές χορδές της δικής του νόησης, ποια συναισθήματα κατάγονται από τη δική του ψυχή, ποια συμπεριφορά προστάζουν τα θεμέλια του δικού του χαρακτήρα. Και πόσα άλλα ήταν έξεις και πληγές εκ των έξω, και πόσο χώρο - άρα - είχε επιτρέψει η καρδιά και η αντίληψή του στον καταιγισμό της συμβίωσης.

Κόστος - το αμετάκλητο. Την αρχικά απαραβίαστη ενδοσκόπηση του Major Tom θα έρθει κάποια στιγμή να ταραξεί η συνειδητοποίηση της μόνιμης απώλειας της επιλογής. Δεν υπάρχει γυρισμός, σε κανέναν και σε τίποτα. Ο ειρμός του δεν θα διακοπεί ξανά από κανένα παιδί που φωνάζει στον πάνω όροφο, αλλά δεν θα εξελιχθεί και από μια γόνιμη οπτική. Το συναίσθημά του θα έχει την άνεση να δικαιωθεί, αλλά χωρίς οξυγόνο η φωτιά του θα σβήσει. Το σώμα του δεν θα ξαναπληρωθεί, μα δεν θα ξανανιώσει και άλλο σφυγμό. Ένα κόστος που επιλέγει κανείς μόνο όταν έχει πάρει την έσχατη των αποφάσεων. Γιατί όσο και αν υποφέρουμε συχνά πλάι στους άλλους, όσο ιερή και αν είναι η μοναχική χροιά μας, δεν έχουμε φτιαχτεί να ζούμε μόνοι. Η μονάδα μπορεί να μας δώσει τον εαυτό μας, και να μας πάρει τα πάντα. Μοναξιά μου όλα, μοναξιά μου τίποτα.

ΣΑΛΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

Στο τραγούδι ο ταγματάρχης Τομ βρίσκετε απομονωμένος χωρίς όμως να βιώνει τα αρνητικά συναισθήματα της μοναξιάς. Μακριά από όλους τους ανθρώπους και τα προβλήματα της ανθρώπινης ζωής ίσως νιώθει ένα συναίσθημα ηρεμίας και γαλήνης. Σε αυτή την ατμόσφαιρα, η μοναξιά δεν είναι αρνητική αλλά δίνει την ευκαιρία για ενδοσκόπηση. Ο ταγματάρχης μπορεί χωρίς "φασαρία" να ακούσει τις σκέψεις του, να καταλάβει τον εαυτό του, να γνωρίσει ποιος πραγματικά είναι. Βρίσκεται μόνος του και έτσι μπορεί να είναι ο πραγματικός του εαυτός χωρίς να χρειάζεται να προσποιείται, να προσαρμόζει την συμπεριφορά του στα κοινωνικά πρότυπα. Ακόμα είναι η κατάλληλη ευκαιρία να αδειάσει το μυαλό του, να αποσυμφορίσει τις σκέψεις του από τα προβλήματα και τις δυσκολίες της ανθρώπινης ζωής.

Τα έχει πεί και ο Πάριος!

<https://youtu.be/mlOzWTTqdGc>

ΣΤΑΜΟΥΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Ο Ταγματάρχης Τομ - ένας μεταφορικός αστροναύτης - διακόπτει την επικοινωνία του με τη Γη, δηλαδή με τον κοινωνικό του περίγυρο και απομονώνεται. Επιπλέον στο διάστημα, δηλαδή στις ίδιες του τις σκέψεις. Ο πιο σημαντικός, για εμένα, στίχος που αντικατοπτρίζει καλύτερα τη στάση του Τομ απέναντι στην πραγματικότητα είναι ο εξής: **Planet Earth is blue And there's nothing I can do**. Στα μάτια του χαρακτήρα ο κόσμος είναι <<μπλε>>, είναι δηλαδή στενάχωρος, γεμάτος ανθρώπινο πόνο και προβλήματα για τα οποία, όπως αναφέρει, δεν μπορεί να κάνει **τίποτα**... Προφανώς ο χαρακτήρας αυτός στο παρελθόν έχει προσπαθήσει να βρει λύσεις, έχει προσπαθήσει να αλλάξει τον κόσμο, όμως η παθητικότητα της υπόλοιπης κοινωνίας απέναντι στα προβλήματα και η διαδεδομένη άποψη "δεν μπορώ να κάνω τίποτα", έχουν <<διαβρώσει>> την ελπίδα του.

Θυμάμαι με αφορμή αυτό που είπα -αν και ξεφεύγω λίγο από το θέμα- το τραγούδι του Γιάννη Αγγελάκα "Σιγά μην κλάψω", στο οποίο ο χαρακτήρας του τραγουδιού έχει την ακριβώς αντίθετη αντίδραση, η κοινωνία προσπαθεί να του περάσει την αντίληψη "είμαι μικρός, πολύ μικρός για να τ' αλλάξω", όμως εκείνος απαντά δυναμικά "σαν αετός πάνω απ' τις λύπες θα πετάξω".

Ο Ταγματάρχης από την άλλη έχει καταλήξει σε ένα τέλμα, σε μία αποδοχή της ανικανότητάς του, τόσο έντονη μάλιστα που του φαίνεται αβάσταχτο να συνεχίσει να εκτίθεται στις ανθρώπινες επαφές και τον πόνο που ίσως αυτές συνεπάγονται και επιλέγει συνειδητά να απομονωθεί. Χάνεται στις σκέψεις του και ο κόσμος σιγά σιγά του φαίνεται διαφορετικός (And the stars look very different today), μέχρι που τελικά χάνει τελείως την επικοινωνία με <<Γη>> και απομονώνεται (Can you hear me, Major Tom?).

Το ενδιαφέρον είναι ότι σε αντίθεση με πολλούς ανθρώπους στη <<Γη>>, η επιλογή του Τομ για απομόνωση είναι τελείως συνειδητή, και όχι αποτέλεσμα δειλίας, δισταγμού ή αδιαφορίας. Ο Τομ μάλιστα έχει ανθρώπους που αγαπά (Tell my wife I love her very much She knows), κάτι το οποίο δεν είναι δεδομένο για τους ανθρώπους που απομονώνονται, οι οποίοι στην πραγματικότητα συνήθως λαχταρούν μία ειλικρινή, βαθιά ανθρώπινη σχέση. Γι' αυτό η απομόνωση του Τομ διαφέρει από αυτή του μέσου ανθρώπου, επειδή είναι μια συνειδητή επιλογή που τον **λυτρώνει** από τον ανθρώπινο πόνο, τον ανακουφίζει από την πικρία των ανθρώπινων προβλημάτων και αποτελεί για αυτόν μία "ευλογημένη μοναχική ενδοσκόπηση".

ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Είναι πολύ φυσιολογικό σε μια ζωή με φρενήρη ρυθμό χωρίς σταματημό να κουραζόμαστε από το διαρκές καθήκον σε επαγγελματικό, κοινωνικό, προσωπικό επίπεδο. Είναι πολύ φυσιολογικό λοιπόν να θέλει ο καθένας να αποστασιοποιηθεί και να φιλοσοφήσει λίγο τη ζωή και τον εαυτό του. Έχοντας κάνει κάτι κοντινό (θεωρώ τουλάχιστον) θυμάμαι πως με είχε βοηθήσει να κατανοήσω και αφουγκραστώ ορισμένα πράγματα για τη ζωή μου και όχι μόνο. Βέβαια όπως λέει και το τραγούδι, "there's something wrong" καθώς σίγουρα επειδή ο άνθρωπος είναι κοινωνική οντότητα, μετά από ένα διάστημα απομόνωσης υπάρχει η ανάγκη προσγείωσης και επιστροφής στην κοινωνία. Το τι θα συναντήσουμε πάλι εκεί μετά τη διαδικασία εξέλιξης μας είναι κάτι για το οποίο

προετοιμαστήκαμε και ανάλογα με τις συνθήκες προσαρμοζόμαστε για να μας ταιριάζει, γιατί θέλουμε δεν θέλουμε δεν είναι δυνατόν να αποξενωθούμε από όλους.

ΤΣΑΡΟΥΧΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Πολύ όμορφο τραγούδι. Η μοναχικότητα του Τομ σε σχέση με την μοναχικότητα ενός γήινου διαφέρει στο ότι ο τελευταίος ζει σε έναν κόσμο όπου μεγάλωσε πιστεύοντας πως είναι ο κύριος του κόσμου. Πως κάθε πρόβλημά του είναι τεράστιο και πως όλα πρέπει να γυρνούν γύρω του. Εγωιστής.

Ο Τομ από την άλλη βρίσκεται χαμένος στο αχανές διάστημα. Η τεράστια και ασύλληπτη έκτασή του διαστήματος είναι αυτή που επαναπροσδιορίζει την θέση του Τομ με τον κόσμο. Τον κάνει να βλέπει τα πράγματα όπως είναι. Πως δεν είναι το κέντρο του κόσμου δηλαδή όπως πιστεύει ο γήινος.

Η κλίμακα είναι μία φοβερή έννοια. Όταν ανοίγει ο ορίζοντάς μας και αντιλαμβανόμαστε τα μεγέθη και τις τάξεις αυτών τότε αποκτούμε μια πνευματικότητα. Τότε γινόμαστε πιο σοφοί καθώς χάνεται ο εγωισμός μας και με καθαρό μυαλό μπορούμε αντικειμενικά να ενδοσκοπήσουμε στον εαυτό μας.

ΤΣΙΓΚΑΝΕ ΙΣΜΗΝΗ

Όσον αφορά το πρώτο ερώτημα θεωρώ πως ο Ταγματάρχης Τομ ακολούθησε τις "παρεμβατικές σκέψεις του" (intrusive thoughts) και σε συνδυασμό με την δύναμη που του παρείχε η θέση του έκανε κάτι εξωπραγματικό έμεινε μόνος κυριολεκτικά και μεταφορικά. Ήταν πράγματι μια κουκίδα στο σύμπαν, επέπλεε μέσα στους γαλαξίες και παρατηρούσε από μακριά τη γη. Πιστεύω πως το αίσθημα της ελευθερίας και της αδρεναλίνης που τον κατέκλυαν μετά από αυτήν του την πράξη να τον οδήγησαν στο να αισθάνεται μια, όπως αναφέρετε, ευλογημένη μοναχική ενδοσκόπηση, μιας και δεν μπορούσε κανείς και τίποτα να παρεμβάλει την ηρεμία-μοναξιά-απομόνωσή του. Αυτό που κάνει είναι αυτοκτονικό αλλά εκείνη την στιγμή μάλλον ακούγεται λυτρωτικό μιας και πλέον είναι μόνος χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά από οποιαδήποτε άλλη ανθρώπινη ύπαρξη.

Ακούγοντας αυτό το τραγούδι, η πρώτη εικόνα που μου έρχεται στο μυαλό από την μελωδία και μόνο είναι κάποιος να περπατάει σε ένα πεζοδρόμιο, ο ουρανός είναι γκρίζος, μπορεί να βρέχει, οι δρόμοι είναι άδειοι και αυτός προχωράει με το κεφάλι σκυφτό. Είναι πιστεύω η πιο κοινότυπη σκηνή που χρησιμοποιείται συνήθως σε μία ταινία για να παραστήσει ο σκηνοθέτης πως ο χαρακτήρας εκείνη την στιγμή αποξενώνεται- αποσυνδέεται από την ανθρωπότητα, είναι μόνο αυτός και οι σκέψεις του. Προφανώς και η αποσύνδεση από την ανθρωπότητα δεν είναι η λύση στα προβλήματα μας, έχοντας σημαντικό αντίκτυπο στο συναισθηματικό κόσμο του ατόμου. Τα συναισθήματά μας όταν τα μοιραζόμαστε με άλλους ανθρώπους ακόμα και αν είναι αρνητικά πολλαπλασιάζονται και γίνονται εμπειρίες, μαθήματα ζωής. Η αλληλεπίδρασή με τους γύρω μας είναι ο θεμέλιος λίθος των αναμνήσεων μας. Ακόμα και όταν αισθανόμαστε μοναξιά ή είμαστε μόνοι πάντα κάποιον άλλο σκεφτόμαστε, από τα πιο κοντινά μας πρόσωπα μέχρι και τον περαστικό που είδαμε σήμερα το πρωί στο μετρό. Θεωρώ πως ένα αποσυνδεδεμένο-αποκομμένο άτομο από την ανθρωπότητα δεν ζει, απλά υπάρχει, είναι ένα ορατό φάντασμα το οποίο μιας και δεν έχει συναναστροφές δεν έχει και κάποιον να στοιχειώσει (αστειάκι) απλά περιφέρεται, χάνεται, είναι μια σκιά στο φως των άλλων ανθρώπων. Ο Ταγματάρχης Τομ επιπλέει στο διάστημα και γίνεται για λίγα λεπτά ο εαυτός του όλος του ο κόσμος. Ίσως η τόσο δύσκολη προετοιμασία του σαν αστροναύτης, να τον έκανε να

αισθανθεί έντονα την ανάγκη να θέλει να μείνει μόνος. Το συναίσθημα αυτό αν έκλινε τα μάτια του, δεν θα διέφερε με αυτό κάποιου άλλου ανθρώπου που βρίσκεται μέσα σε ένα αδειο δωμάτιο στη γη. Απλά η πραγματικά τεράστια απόσταση χιλιάδων χιλιομέτρων ενίσχυε αυτό το συναίσθημα μιας και κανένας και τίποτα δεν μπορούσε να τον ενοχλήσει.

ΤΣΟΥΡΟΥΣ ΜΑΡΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Στην αρχή του τραγουδιού το κέντρο ελέγχου διατηρεί επικοινωνία με τον Ταγματάρχη Τομ. Ο Ταγματάρχης μοιράζεται την πρώτη του εμπειρία από την βόλτα έξω από το διαστημικό σταθμό. Στη συνέχεια για κάποιον άγνωστο λόγο το κέντρο ελέγχου ενημερώνει τον Ταγματάρχη πως τα κυκλώματα επικοινωνίας έχουν υποστεί βλάβη και προσπαθεί απεγνωσμένα να επικοινωνήσει μαζί του. Ο Ταγματάρχης Τομ συνεχίζει το κοσμικό του ταξίδι ατάραχος και οριστικά μόνος...

Το τραγούδι μεταξύ άλλων προσδίδει την θετική πλευρά της μοναχικότητας. Η σιωπή του ταξιδευτή στο αχανές διάστημα, η ανυπαρξία εξωτερικών ερεθισμάτων, η αίσθηση ακινησίας(αταραξίας) στη συνέχεια του ταξιδιού, ενδυναμώνουν την ρομαντική πλευρά της αποστασιοποίησης που επιτρέπει την ανόθευτη βίωση της πραγματικότητας. Ο αστροναύτης βιώνοντας ήσυχα τον κόσμο βιώνει τελικά τον ίδιο του τον εαυτό. Συνομιλεί μαζί του και αντιλαμβάνεται το ανέκφραστο είναι του και τη θέση του στον Κόσμο. Η θυσία για αυτή την φώτιση της μοναχικότητας είναι η ρήξη με τις παρελθούσες σχέσεις. Η ρήξη της θέσης του ταξιδευτή στα γήινα. Μία έκφραση αρκεί..." Πείτε στη γυναίκα μου ότι την αγαπώ, ξέρει αυτή". Η ρήξη της σύνδεσης με τα πρόσωπα που αγαπάμε είναι η μεγαλύτερη θυσία για την προσφερόμενη διαφώτιση της μοναχικότητας. Αυτό εκφράζεται λιτά και απερίττα σε έναν φαινομενικά τυχαίο στίχο.

Ο Ταγματάρχης βιώνει τη μοναξιά εντελώς διαφορετικά από τα άτομα που βρίσκονται στη Γη, για δύο κυρίως λόγους:

Πρώτον, η απώλεια επικοινωνίας με το κέντρο ελέγχου σημαίνει πως ο ταξιδευτής θα συνεχίζει οριστικά μόνος το ταξίδι του εσαεί. Η δικλείδα της ελάχιστης επαφής είναι πλέον ανύπαρκτη. Είναι απόλυτα μόνος. Η οριστική μοναξιά του επιβάλλεται και είναι μη αναστρέψιμη. Η μοναξιά, πλέον, από ένα παροδικό αίσθημα μετατρέπεται σε υπαρξιακή αλήθεια για το υπόλοιπο της ζωής του. Η ελπίδα της επαφής έχει χαθεί. Αντίθετα ο γήινος όσο και να αποστασιοποιηθεί εκούσια και μη, πάντοτε θα έχει τη δυνατότητα επιστροφής.

Δεύτερο, το είδος της μοναξιάς που βιώνει διαφέρει. Βλέπει από ψηλά τον Κόσμο. Τα άστρα είναι εντελώς διαφορετικά από αυτό που είχε γνωρίσει ως τώρα μέσω της γήινης εμπειρίας. Η Γη είναι μπλε και δεν μπορεί τίποτα να κάνει για αυτό, όπως δηλώνει στο τέλος. Ο Ταγματάρχης βιώνει τον Κοσμικισμό. Βιώνει το υπαρξιακό δέος που προκύπτει από την διαπίστωση του αχανούς μεγέθους του Σύμπαντος σε σχέση με την μικροσκοπική και κατά βάση ανούσια ύπαρξή του. Η γήινη εμπειρία της μοναξιάς συνήθως στρέφεται γύρω από την έννοια της κοινωνικής σύνδεσης, των διαπροσωπικών σχέσεων, των σχέσεων μεταξύ των ατόμων. Η Κοσμική μοναξιά που βιώνει ο Ταγματάρχης είναι η ψυχρή αντιπαράθεση του Είναι του απέναντι στο τεράστιο Σύμπαν.

Ερώτηση: 3

Στο «Eleanor Rigby», οι χαρακτήρες φαίνεται να ζουν κοινωνικά απομονωμένες ζωές. Πώς εξερευνά η αφήγηση του τραγουδιού τον αντίκτυπο της κοινωνικής απομόνωσης και την απουσία ουσιαστικών κοινωνικών συνδέσεων μεταξύ των ανθρώπων; Σκεφτείτε την κοινωνική διάσταση της μοναξιάς μέσα από το παλιό αυτό τραγούδι των Beatles και σκεφτείτε πώς θα μπορούσε η κοινωνική αυτή μοναξιά να συνδεθεί με δικές σας προσωπικές παρατηρήσεις ή εμπειρίες ή και γενικότερα με το κοινωνικο-πολιτικό πλαίσιο του σημερινού τεχνολογικά διασυνδεδεμένου αλλά συχνά απομονωμένου κόσμου μας;

https://drive.google.com/file/d/1lFA9UZaQkcdSZ3Q_NhCDHAKJIX5MOiLw/view?usp=sharing

Απάντηση

ΚΑΡΑΦΛΟΥ ΒΙΚΤΩΡΙΑ ΜΑΡΙΑ

Στο τραγούδι Eleanor Rigby περιγράφεται αναμφίβολα η κοινωνικά απομονωμένη ζωή του ατόμου.

Στο τραγούδι περιγράφονται δύο μοναχικοί χαρακτήρες η Eleanor Rigby και ο πατέρας McKenzie. Η Eleanor, όπως αναφέρεται, ζει το όνειρό της μαζεύοντας το ρύζι από γάμους άλλων ζευγαριών καθώς η ίδια όντας μόνη δεν θα καταφέρει να παντρευτεί και καταλήγει να πεθαίνει χωρίς να έχει κανέναν να συνεχίσει το όνομα της και κανέναν να έρθει να την τιμήσει στην κηδεία της γεγονότα που υποδηλώνουν ότι έζησε όλη της την ζωή μόνη. Όσον αφορά τον πατέρα McKenzie φαίνεται να ζει επίσης μόνος καθώς όπως αναφέρεται γράφει τις θρησκευτικές του ομιλίες τις οποίες όμως κανείς δεν ακούει και το βράδυ μπαλάνιτις κάλτσες του όμως κανείς δεν είναι εκεί. Μέσω αυτών των δύο προσωπικοτήτων το τραγούδι μιλά για όλους αυτούς τους μοναχικούς ανθρώπους και εκφράζει την απορία το από που ήρθε τόση μοναξιά και ίσως αναφέρεται στο πως εμείς οι άνθρωποι στο ευρύτερο κοινωνικό-πολιτικό πλαίσιο καταλήξαμε να είμαστε τόσο απομονωμένοι. Παρολ' αυτά εάν αυτοί οι δύο άνθρωποι ερχόντουσαν πιο νωρίς σε επαφή και όχι στα πλαίσια τις κηδείας του ενός ίσως να κατέληγαν μαζί και όχι μόνοι. Η Eleanor ήταν τόσο επικεντρωμένοι στο να μαζεύει τα ρύζια στην εκκλησία ελπίζοντας στο όνειρο του γάμου ενώ θα μπορούσε αντί αυτού να παρακολουθήσει μία λειτουργία του πατέρα McKenzie επίσης στην εκκλησία όπου δεν παρακολουθούσε κανείς και να επιδιώξει έτσι την πραγματοποίηση μίας αληθινής διαπροσωπικής επαφής και να είναι ένα βήμα πιο μπροστά στη συντροφικότητα. Έτσι ακριβώς και στη σημερινή εποχή οι άνθρωποι δεν κυνηγούν την ανάπτυξη βαθύτερων διαπροσωπικών σχέσεων, προτιμούν να μένουν στη μοναξιά τους και να παρακολουθούν τους γύρω τους ακόμα και μέσω από τις πλατφόρμες τους "ινφλουενσερς" να περνάνε καλά με παρέες, να παντρεύονται, να κάνουν οικογένεια και αντί να βγουν έξω να κυνηγήσουν την επαφή με τον άλλον μένουν παθητικοί. Και το αποτέλεσμα είναι να χάνουμε σε εμπειρίες και να μην ζούμε την ζωή μας συντροφικά ως κοινωνικά όντα και στο τέλος της ημέρας είμαστε εμείς και ο εαυτός μας

Το τραγούδι αποτελεί μία αφήγηση της ζωής δύο κοινωνικά απομονωμένων ανθρώπων, της Έλεανor Ρίγκμπυ και του κληρικού Μακένζι.

Από τη μία η Έλεανor χαρακτηρίζεται έμμεσα ως «γεροντοκόρη» για την εποχή (αν και καθόλου δεν μου αρέσει αυτή η λέξη), αφού μαζεύει το ρύζι που έπεσε σε κάποιον γάμο και δε μπορεί παρά να ονειρεύεται. Ταυτόχρονα η κοινωνική της ζωή περιορίζεται στους 4 τοίχους του σπιτιού της και στα πλαίσια της επιθυμίας(παθητικής μάλλον) για ανθρώπινη επαφή, την οποία η Έλεανor περιμένει καρτερικά στεκούμενη μπροστά στο παράθυρό της και πάντα φορώντας το κοινωνικό της «προσωπείο».

Από την άλλη, ο πατέρας Μακένζι περνά μόνος το χρόνο του, είτε γράφοντας κηρύγματα που όμως κανείς δεν θα ακούσει, είτε μπαλώνοντας τις κάλτσες του-κάτι που μάλλον σχολιάζεται ως περιττό από τον «αφηγητή», ακριβώς επειδή είναι ολοκληρωτικά μόνος του.

Τελικά, οι δύο πρωταγωνιστές είναι τόσο ειρωνικά και τραγικά μόνοι, που παρόλο που ανήκαν στην ίδια ενορία (ο πατήρ Μακένζι θάβει την Έλεανor) εν τέλει δεν κατάφεραν να έρθουν σε επαφή ποτέ και να σώσουν ο ένας τον άλλο από τη μοναξιά- γι' αυτό και το σχόλιο "no one was saved".

Παράλληλα σε όλη την έκταση του τραγουδιού κυριαρχεί ο προβληματισμός: από που έρχονται όλοι οι μοναχικοί άνθρωποι και πού ανήκουν;

Και όντως, αν οι μοναχικοί άνθρωποι είναι τόσο πολλοί (και η αν η μοναξιά δεν είναι επιλογή τους), τότε πώς είναι συλλογικά μόνοι τους;

Προσωπικά, δεν μπορώ να ανακαλέσω πολλά τέτοια βιώματα, πέρα από κάποιες στιγμές που ενώ βρισκόμουν ανάμεσα στους ανθρώπους μου, θυμάμαι ότι αισθανόμουν μόνη μου (ίσως για την αδυναμία ανάκλησης ευθύνεται και κάποιος αμυντικός μηχανισμός απώθησης του ασυνείδητου, ποτέ δεν μπορούμε να είμαστε σίγουροι).

Αναφορικά, όμως, με τα σύγχρονα δεδομένα του τεχνολογικά διασυνδεδεμένου κόσμου, τολμώ να παρατηρήσω πως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης δημιουργούν και συντηρούν το «οξύμωρο» της συλλογικής αυτής μοναξιάς: αφενός αποξενώνουν τους χρήστες από την ουσιαστική επαφή και αφετέρου συγκεντρώνουν τους εικονικούς εαυτούς τους, προσφέροντας μία υποτιθέμενη διέξοδο της μοναξιάς που τα ίδια δημιουργούν. Έτσι, καθίστανται κυβερνοκοινωνίες μοναχικών ανθρώπων που κυνηγούν συλλογικά την επικοινωνία, μέσα από διπλανές οθόνες που φτάνουν όμως να τους χωρίζουν έτη φωτός.

Στο «Eleanor Rigby», οι χαρακτήρες φαίνεται να ζουν κοινωνικά απομονωμένες ζωές. Πώς εξερευνά η αφήγηση του τραγουδιού τον αντίκτυπο της κοινωνικής απομόνωσης και την απουσία ουσιαστικών κοινωνικών συνδέσεων μεταξύ των ανθρώπων; Σκεφτείτε την κοινωνική διάσταση της μοναξιάς μέσα από το παλιό αυτό τραγούδι των Beatles και σκεφτείτε πώς θα μπορούσε η κοινωνική αυτή μοναξιά να συνδεθεί με δικές σας προσωπικές παρατηρήσεις ή εμπειρίες ή και γενικότερα με το κοινωνικό-πολιτικό πλαίσιο του σημερινού τεχνολογικά διασυνδεδεμένου αλλά συχνά απομονωμένου κόσμου μας;

https://drive.google.com/file/d/1FA9UZaqkcdSZ3Q_NhCDHAKJIX5MOiLw/view?usp=sharing

ΚΟΝΣΟΛΑΣ ΝΙΚΙΑΣ

Το τραγούδι "Eleanor Rigby" του συγκροτήματος "The Beatles", αφηγείται οδυνηρές καταστάσεις από τις ζωές κοινωνικά απομονωμένων ανθρώπων. Ξεκινά με την Eleanor Rigby, η οποία, πηγαίνει σε μία εκκλησία, περιμένοντας να τελειώσει ένα γαμήλιο μυστήριο, προκειμένου να μαζέψει το ρύζι που έμεινε στο πάτωμα, για να ζήσει, έστω και με αυτόν τον μοναχικό τρόπο, και εκείνη το όνειρο του γάμου ("picks up the rice in the church where a wedding has been, lives in a dream"), περιμένοντας, μάλιστα, κάποιον, τον οποιονδήποτε, να έρθει να την παντρευτεί ("waits at the window, wearing the face that she keeps in a jar by the door"). Το τραγούδι συνεχίζει με τον ιερέα πατέρα McKenzie, ο οποίος, δουλεύει σκληρά ("look at him working"), συντάσσοντας τα λόγια ενός μυστηρίου, το οποίο θα πραγματοποιήσει ολομόναχος, καθώς κανένας δε θα παρευρεθεί ("writing the words of a sermon that no one will hear, no one comes near"). Το τραγούδι ολοκληρώνεται με τον μοναχικό θάνατο της Eleanor Rigby, η οποία, πεθαίνει ολομόναχη στην εκκλησία ("died in the church and was buried along with her name"), χωρίς να έχει κάποιον στην κηδεία της για να την αποχαιρετήσει ("nobody came"), ενώ ο πατέρας McKenzie, περνώντας πάνω από τον τάφο της, σκουπίζει τα χέρια του, για να φύγει η βρωμιά ("wiping the dirt from his hands as he walks from the grave").

Στις προηγούμενες ασκήσεις, ανέφερα πως η απομόνωση, κάποιες φορές, μπορεί να είναι ευεργετική και να αποτελέσει έναυσμα για εσωτερική αλλαγή και εξέλιξη. Όμως, όσο ωφέλιμη και να είναι η μοναξιά για κάποιες περιόδους της ζωής μας, κανένας δε μπορεί να την αντέξει για μία ολόκληρη ζωή, καθώς, έρχεται η στιγμή, που όλοι χρειαζόμαστε έναν άνθρωπο στο πλευρό μας, όχι απαραίτητα για να μάς στηρίξει, αλλά απλώς για να μάς ακούσει και να μας αφουγκραστεί. Στο συγκεκριμένο τραγούδι, αποδεικνύεται πως η απόλυτη απομόνωση και η πλήρης κοινωνική αποσύνδεση, για τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα, έχει δυσμενέστατες συνέπειες. Οι άνθρωποι στο τραγούδι, είναι πέρα για πέρα μόνοι, χωρίς κανέναν άλλο στη ζωή ή τις σκέψεις τους, χωρίς κανέναν ουσιαστικό στόχο, βιώνοντας μία διαβρωτική καθημερινότητα και έχοντας ανεκπλήρωτα όνειρα. Και, τελικά, οι στίχοι "ah, look at all the lonely people, no one was saved", επιβεβαιώνουν πως κανένας δεν είναι σε θέση να ανταπεξέλθει σε τέτοιες συνθήκες θανάσιμης μοναξιάς.

Μπορεί οι καταστάσεις που περιγράφονται στο τραγούδι να μοιάζουν μακρινές, ωστόσο, δεν απέχουν πολύ από αντίστοιχες που βιώνουν κάποιοι συνάνθρωποί μας σήμερα. Στο σημερινό κόσμο, κυριαρχούν τα τεχνολογικά επιτεύγματα, οι γρήγοροι ρυθμοί ζωής, η διαρκώς αυξανόμενη πληροφορία και η εργασιακή αστάθεια - δηλαδή, συνθήκες που μπορούν πολύ εύκολα να οδηγήσουν τον καθένα από εμάς σε απογοήτευση και, συχνά, στην ανάγκη για κοινωνική απομόνωση. Κάποιος μπορεί να θεωρήσει, ότι οι καταλήξεις των ηρώων του τραγουδιού, απέχουν δεκαετίες από τη σύγχρονη εποχή - δυστυχώς, όμως, δεν είναι λίγες οι φορές, που βλέπουν το φως της δημοσιότητας, τραγικές ιστορίες ανθρώπων, που κατέληξαν ολομόναχοι, είτε επειδή επέλεξαν οι ίδιοι την πλήρη κοινωνική αποσύνδεση, είτε εγκαταλείφθηκαν από κάθε αγαπημένο τους πρόσωπο. Ωστόσο, στη σημερινή κοινωνία, υπάρχουν ειδικοί επιστήμονες, όπως ψυχολόγοι, καθώς και ειδικές δομές, που μπορούν να φιλοξενήσουν ανθρώπους με τέτοιου είδους προβλήματα, βοηθώντας τους να υπερπηδήσουν κάθε εμπόδιο και να κάνουν μία νέα αρχή.

ΜΑΣΤΡΑΓΓΕΛΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑ

Το Eleanor Rigby είναι ένα τραγούδι αφιερωμένο στη μοναξιά. Μια γυναίκα παρατηρεί από το παράθυρο της τους περαστικούς και χαμογελά. σαν να μοιράζεται τις ανησυχίες τους, τη σιωπή της μοναξιάς τους. Αναρωτιέται, από πού να προέρχονται όλοι αυτοί οι μοναχικοί άνθρωποι... Όταν η Eleanor Rigby πεθαίνει, κανείς δεν εμφανίζεται στην κηδεία της. Ο παπάς τελεί μόνος του την ακολουθία κι ύστερα φεύγει. Κι εκείνος είναι μόνος, και όλοι οι περαστικοί, και οι άνθρωποι που ανήκουν σε κάποιο κοινωνικό σύνολο όπως πχ ένας αθλητικός σύλλογος, είναι μόντοι. Είτε οι άνθρωποι που δεν έχουν κανέναν, είτε εκείνοι που συναναστρέφονται κόσμο καθημερινά και είναι φαινομενικά "κοινωνικοποιημένοι", όλοι πολεμάμε με τις σκέψεις μας - ένοχες και μη -, τα προβλήματά μας, τις απόψεις που κρατάμε για τον εαυτό μας, τις ιδέες και τα μυστικά μας. Κάθε μέρα, στο δρόμο για τη σχολή, συναντώ εκατοντάδες ανθρώπους. Όταν στριμώχνομαι στο μετρό, και είμαι τόσο κοντά (σωματικά μόνο) με ανθρώπους άγνωστους, σκέφτομαι πόσο διαφορετικοί είναι όλοι. Βιαστικοί, ήσυχοι, βιβλιοφάγοι, μουσικόφιλοι, καλοντυμένοι, επαίτες, κουρασμένοι, σκεπτικοί. Ο καθένας έχει μια ιστορία και μία άλλη, που σκέφτομαι εγώ γι αυτούς, έχουν διαφορετικό προορισμό. Τόσο κοντά μα τόσο μακριά, με όλους γύρω μας...

ΜΑΤΣΙΑΚΑ ΦΩΤΕΙΝΗ

Μέσα από το υπέροχο τραγούδι των Beatles τόσα χρόνια μετά καταλαβαίνεις πόσο επίκαιρο είναι. Εποχή κοινωνικής αποξένωσης και η σημερινή. Παρατηρώ από το παράθυρο του λεωφορείου ανθρώπους με αχανές βλέμμα στο υπερπέραν να περπατούν μόντοι τουςνα μιλάνε μόντοι τους....να σκοντάφτουν κοιτώντας το κινητό τους «επικοινωνώντας» με την εικονική πραγματικότητα που τους τα δίνει όλα μα σύγχρονος τους παίρνει τα πάντα. Μέσα από την επαφή με τους εικονικούς τους φίλους γεμίζουν τα λεπτά ,την ώρα.....τη ζωή που περνά και χάνεται χάνοντας την αίσθηση του χρόνου.

Και εκεί ταιριάζει το τραγούδι των Beatles στα αυτιά μου

«Όλοι οι μόντοι άνθρωποι

Από πού να έρχονται άραγε;

Όλοι οι μόντοι άνθρωποι

Πού να ανοίγουν άραγε;» (Μτφ)

Φλερτάρουν με την γεμάτη από πολυτέλεια ,χαρούμενη γεμάτη ζωή των εικονικών φίλων .Και μετά; Το κενό .

Επιστρέφεις στην πραγματικότητα της ζωής ,της καθημερινότητάς σου. Γυρνώντας σε ένα σπίτι και το μόνο που συνειδητοποιείς είναι ότι απλά έφυγε άλλη μια μέρα σερφάροντας για ώρες χωρίς την επαφή τη ζωτική.

Ποια είναι αυτή ;Να συναντήσεις ένα φίλο σου, μια φίλη σου να τον αγγίξεις να τον αγκαλιάσειςνα γελάσεις σαν να μην υπάρχει κανείς γύρω σου, σαν να μην υπάρχει αύριο και να νιώσεις την πληρότητα που καμία εικονική ενασχόληση δεν μπορεί να σου προσφέρει.

ΜΕΝΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Το συγκεκριμένο τραγούδι κάνει λόγο για την απουσία ουσιαστικών σχέσεων μεταξύ ανθρώπων. Δεν υπάρχουν παρά επιφανειακές σχέσεις που δεν εξερευνούν τον ψυχισμό, τις ευαισθησίες και την αισθητική των ανθρώπων. Και η

αδυναμία αυτής της έκφρασης καθιστά τους ανθρώπους μόνους. Οι άνθρωποι δεν αποκτούν τις δικές τους ιδιαίτερες αποχρώσεις και για αυτό είναι πολύ εύκολο να ξεχαστούν, αν σταματήσουν να υπάρχουν. Και αυτή η παύση της ύπαρξης μπορεί να είναι κυριολεκτική - θάνατος - ή μεταφορική - μετακόμιση σε άλλη πόλη.

Σε αυτήν την τάση για επιφανειακές σχέσεις πιστεύω πώς έχει συμβάλλει η πανταχού παρούσα τεχνολογία των κοινωνικών δικτύων. Οπότε, κατά μία έννοια προάγει την έλλειψη ουσιαστικής επικοινωνίας καθώς οι περισσότεροι είμαστε απορροφημένοι από το "σκρολάρισμα". Παρόλα αυτά, βλέπω πώς υπάρχει ταυτόχρονα μια όλο και πιο έκδηλη ανάγκη για την δημιουργία ουσιαστικών ανθρώπινων επαφών. Μπορεί να φταίει ο ενθουσιασμός και το νεαρό της ηλικίας μου που να με κάνει να εκλαμβάνω λανθασμένα κάτι τέτοιο, φυσικά. Αλλά παρατηρώ πως λόγω αυτής της τόσο σημαντικής ανάγκης να νιώσει κάποιος "κοντά" σε κάποιον φίλο, σύντροφο, συνάδελφο, συναθλητή, κάνει βιαστικά και άτσαλα βήματα που μάλλον τρομάζουν και απομακρύνουν παρά προσελκύουν το άλλο μέλος σε αυτή τη χορογραφία. Μια ένδειξη έλλειψης κοινωνικών δεξιοτήτων η οποία ίσως να οφείλεται στην από καιρό αδυναμία δημιουργίας "ανθρώπινων" δεσμών.

ΠΑΡΔΑΛΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

Όποιος μένει μόνος, πεθαίνει πριν τον θάνατο. Αυτό ακούω στο τραγούδι.

Με τόσα υποκατάστατα συντροφιάς σήμερα, σε συνδυασμό με την εμμονικά επαναλαμβανόμενη από παλαιότερες γενιές παρατήρηση ότι οι άνθρωποι του 21ου αιώνα δεν έχουν δικαίωμα στο παράπονο, ο άνθρωπος μαθαίνει νωρίς να συμβιβάζεται με φαντασιώσεις όσων επιθυμεί. Εικονικές, "σχεδόν" εμπειρίες και συναισθήματα, σε σημείο που όταν κάτι συμβαίνει στον πραγματικό κόσμο, συχνά στεκόμαστε σατισμένοι και ανήμποροι να το βιώσουμε και να το αφήσουμε να μας αγγίξει - αν δεν είναι αυτό ένα πρόσωπο της απελπισίας, δεν ξέρω τι θα μπορούσε να είναι.

Επειδή είναι από τις φορές που καταφέρνετε με εντυπωσιακή ακρίβεια να συγχρονίζετε τις αναρτήσεις σας με τις ανησυχίες μου, οποιαδήποτε περαιτέρω ανάλυση από μέρους μου θα ήταν επώδυνη. Θα κλείσω, λοιπόν, με μια κουβέντα του πατέρα μου που ζει μέσα μου όπως εκείνα τα ρητά που συνοψίζουν το νόημα μιας πραγματικά καλής ταινίας:

"Για να συναντήσεις ανθρώπους που θα αναγνωρίσουν την ψυχή σου, πρέπει να βγεις να τους ψάξεις. Γιατί αυτοί που σου μοιάζουν, κρύβονται και περιμένουν - όπως εσύ".

ΣΑΛΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

Στο τραγούδι των Beatles περιγράφεται η αποξένωση που βιώνουν οι χαρακτήρες. Οι άνθρωποι αυτοί είναι μαζί σε μια κοινωνία χωρίς όμως η ζωή του ενός να επηρεάζει θετικά ή και αρνητικά τις ζωές των άλλων. Μέσα σε μία κοινωνική ομάδα οι άνθρωποι βλέπουν ο ένας τον άλλον συνέχεια, συμμετέχουν στη καθημερινότητα των άλλων χωρίς όμως να δημιουργούν ουσιαστικές σχέσεις. Μιλούν τυπικά αλλά δεν ενδιαφέρονται ούτε για τις χαρές ούτε για τα προβλήματα των συμπολιτών τους. Έτσι ακόμα και μετά τον χαμό ενός ανθρώπου, η ζωή των υπολοίπων γνωστών κυλάει κανονικά, αφού κανένας μέσα στην κοινωνική αυτή ομάδα δεν είχε ενδιαφερθεί να συνάψει μια ουσιαστική ανθρώπινη σχέση αλλά είχε διαλέξει την απομόνωση.

Αυτό παρατηρείται και στις σημερινές αποξενωμένες κοινωνίες. Κανείς δεν ενδιαφέρεται να γνωρίσει πραγματικά τον διπλανό του αλλά αρκείται σε μία τυπική σχέση από απόσταση. Ειδικά στην τεχνολογική εποχή η αποξένωση είναι ακόμα μεγαλύτερη. Οι άνθρωποι επιλέγουν τις ηλεκτρονικές επαφές, μια επικοινωνία δηλαδή απρόσωπη. Έτσι οι "φίλοι" κρατούν μια συναισθηματική απόσταση ασφαλείας και επιλέγουν να συνάψουν μία σχέση η οποία δεν θέλει προσπάθεια, δεν προϋποθέτει πραγματικό ενδιαφέρον. Υπάρχει έτσι η ψευδαίσθηση της επικοινωνίας, της συντροφικότητας και της φιλίας. Όμως στην πραγματικότητα ο άνθρωπος είναι ολομόναχος ακόμα και αν περιτριγυρίζεται από τόσους ανθρώπους, τόσους "φίλους".

ΣΤΑΜΟΥΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Το πικρό και λυπηρό για εμένα στοιχείο αυτού του τραγουδιού, είναι το γεγονός ότι αυτή τη φορά περιγράφονται δύο χαρακτήρες οι οποίοι -με τον δικό τους τρόπο- επιδιώκουν την ανθρώπινη επαφή αλλά δεν μπορούν να τη βρουν. Η Eleanor και ο Father McKenzie είναι δύο άνθρωποι μόνοι που ονειροπολούν και εύχονται για κάτι καθόλου παράλογο ή εξωφρενικό, απλώς για ανθρώπους να τους αγαπήσουν (Picks up the rice in the church where a wedding has been Lives in a dream) και να τους ακούσουν (Writing the words of a sermon that no one will hear No one comes near), κάτι το οποίο κάθε άνθρωπος έχει ανάγκη. Οι δύο χαρακτήρες προσπαθούν σιωπηλά να προετοιμάσουν ένα κοινωνικά αποδεκτό πρόσωπο (Wearing the face that she keeps in a jar by the door Who is it for?), γεγονός που αποδεικνύει πως όχι απλά δεν αδιαφορούν για την κοινωνική αποδοχή, αλλά την επιδιώκουν συνειδητά. Αυτό που δυστυχώς ξεχνούν οι δύο χαρακτήρες, ή μάλλον το αγνοούν από φόβο απόρριψης ή δειλία, είναι ότι η κοινωνικές συναναστροφές δεν θέλουν πολύωρη, σιωπηλή προετοιμασία, αλλά χρειάζονται μόνο πρακτική προσπάθεια. Οι άνθρωποι δεν χρειάζεται να προετοιμάζονται για να επικοινωνήσουν μεταξύ τους αλλά πρέπει απλά... να μιλήσουν. Το πικρό τέλος του τραγουδιού επιβεβαιώνει όλα τα παραπάνω... Η έντονη επιθυμία, τα όνειρα και η θεωρητική μονάχα προσπάθεια δεν μπορούν να σώσουν ανθρώπους από το να καταλήξουν μόνοι.

Παρατηρώ το φαινόμενο αυτό πολύ έντονα γύρω μου εξαιτίας των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Συχνά ενδιαφερόμαστε να προβάλλουμε ένα <<τέλειο>> *προσωπείο* -και όχι πρόσωπο- στο διαδίκτυο, γιατί πιστεύουμε πως κάτι τέτοιο είναι αρκετό και απαραίτητο για να μας αποδεχτούν. Η αλήθεια όμως είναι διαφορετική. Οι ουσιαστικές σχέσεις δεν είναι για τους <<τέλειους>> ανθρώπους, είναι για ΟΛΟΥΣ, αρκεί να βρίσκουμε το θάρρος και τη σιγουριά να τις επιδιώξουμε!!

ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Κάνοντας τις ασκήσεις αρχικά να πω ότι λατρεύω τις μουσικές επιλογές. Με αφορμή την μοναξιά, παρατηρώ από τον εαυτό μου πως όποτε νιώθω κάποιον προβληματισμό με βοηθάει να εκφράζομαι σε κάποιον παρά πολύ. Σίγουρα το εν λόγω μάθημα βοηθάει παρά πολύ σε αυτό. Είναι σημαντικό να θυμόμαστε πως όσο και να είμαστε τεχνολογικά εξελιγμένοι τελικά αυτό που μετράει είναι η επαφή, η απόσταση, η ματιά. Αναμφισβήτητα είναι μια βοήθεια η εξέλιξη της τεχνολογίας αλλά τελικά έχει γίνει κατάχρηση της. Χάνονται εμπειρίες, μαθήματα, αναμνήσεις. Χαρακτηριστικό είναι σε διάφορες παραστάσεις, αθλητικούς αγώνες κ.λ.π. που όλοι βγάζουν βίντεο με τα κινητά τους και απορώ γιατί εγώ βρίσκω μεγαλύτερο νόημα να το δω με τα ματιά μου, να το ζήσω, να το "αναπνεύσω" να το θυμάμαι στο μυαλό μου. Και σίγουρα θα βρω βίντεο από τα τόσα που έχουν βγει. Πιστεύω πάντως πως όλα έχουν την άνοδο και την κάθοδο τους και κάποια στιγμή θα γίνει τόσο βαρετός αυτός ο τρόπος ζωής που θα αλλάξει πάλι η ρότα. Μπορεί να είμαι αισιόδοξος αλλά χωρίς ελπίδα δεν γίνεται.

ΤΣΑΡΟΥΧΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ο κόσμος ήταν απομονωμένος και πριν την τεχνολογική διασύνδεσης. Απλά θεωρώ ότι επρόκειτο για διαφορετικού είδους απομόνωση. Τότε απλά δεν ήθελες ή απλά δεν μπορούσες να βρεις κόσμο να συνδιαλέγεις. Τώρα με το ίντερνετ μπορείς να είσαι παντού και με όλους μέσω της ανωνυμίας σου. Γι αυτό νιώθουμε απομονωμένοι αν και ζούμε σε μητροπόλεις των εκατομμυρίων.

Προσωπικά, κάθε άνθρωπος μπορεί πάντα να βγει από την μοναξιά του. Μόνο που θέλει θάρρος. Η ταχύτητα της εποχής μας δεν αφήνει χρόνο για "κοινωνική προπόνηση" και απλά πρέπει να αντιμετωπίσεις την κάθε σχέση σαν μία παραγγελία σε drive in. Γρήγορα και αποτελεσματικά. Το να περιμένεις λίγο και να διαλέξεις και να μιλήσεις θέλει θάρρος και κάποιος μοναχικός μπορεί να μην είναι σε θέση να το κάνει πιο εύκολα από έναν πιο κοινωνικό άνθρωπο.

ΤΣΙΓΚΑΝΕ ΙΣΜΗΝΗ

Οι άνθρωποι στο τραγούδι χαρακτηρίζονται σαν μοναχικοί (lonely), μιας και ζουν ξεχωριστές ζωές χωρίς να ανήκουν κάπου, χωρίς να έχουν επιρροές σε ζωές δεύτερων (εκτός των εαυτών τους). Η Eleanor Rigby πεθαίνει και κανείς δεν πηγαίνει στην κηδεία της γιατί έζησε μόνη χωρίς να έχει κανέναν κοντά της βγαίνοντας έξω στον δρόμο φορώντας ένα προσωπείο το

οποίο προφανώς δεν είχε καμία σχέση με την πραγματική προσωπικότητά της. Πίσω από τις πόρτες των σπιτιών τους όλοι οι ήρωες του τραγουδιού ζουν μόνο για αυτούς και για κανέναν άλλον, χωρίς να έχουν κάποια αφετηρία ή κάποιο αποκούμπι. Για αυτούς η ζωή πιο πολύ προβάλλεται σαν μία υποχρέωση ανούσια .

Πρόκειται για ένα ιδιαίτερα λυπηρό κατ' εμέ τραγούδι μιας και είμαι σίγουρη πως όλοι έχουμε ακούσει τον ρυθμό, αλλά ποτέ δεν έχουμε παρατηρήσει αυτούς τους όλο νόημα στίχους. Αλλά έτσι δεν είμαστε και στην καθ' ημέρα πράξη; Περιβαλλόμαστε από ανθρώπους που δεν παρατηρούμε, περπατάμε δίπλα από αγνώστους, συναναστρεφόμαστε με ζωντανούς νεκρούς, αδιαφορούμε για τον κόσμο γύρω μας ακόμα και όταν συμβαίνουν συνταρακτικά πράγματα όπως είναι οι πόλεμοι (ναι είναι εν έτει 2024 πολλοί). Είμαστε όλοι σαν την Eleanor Rigby και τον Father Mackenzie : **ζούμε γιατί μπορούμε και όχι επειδή θέλουμε**. Ακόμα και όταν κάνουμε κάτι ουσιώδες, συνήθως δεν είμαστε σε θέση να το μοιραστούμε ή να χαρούμε για αυτό λες και πρόκειται να το πετύχουμε ή να το βιώνουμε κάθε μέρα. Φοράμε προσωπεία, γιατί δεν είμαστε πνευματικά διαθέσιμοι για κανέναν, ούτε για τον ίδιο μας τον εαυτό, θέλουμε να περνάμε απαρατήρητοι και να ζήσουμε ζωές χωρίς να έχουν αυτές αντίκτυπο σε κανέναν, αφού αυτή η ιδέα ακούγεται λιγότερο επικίνδυνη και κοπιαστική, λιγότερο ματαιόδοξη, περισσότερο ασφαλής. Αλλά στο τέλος αν συνεχιστεί αυτή η εξιδανίκευση της αποστασιοποίησης , της κοινωνικής απομόνωσης, ίσως δεν υπάρξει ούτε κάποιος σαν τον Father Mackenzie στην ζωή μας.

ΤΣΟΥΡΟΥΣ ΜΑΡΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Η Έλεανor είναι μια γυναίκα άγνωστης ηλικίας. Ζει απομονωμένη στα όνειρά της. Ίσως όνειρα που δεν πραγματοποιήθηκαν ποτέ ή όνειρα που φοβάται να πραγματοποιήσει στο μέλλον. Μαζεύει το ρύζι που έπεσε σε ένα γάμο που έγινε στην εκκλησία. Δηλώνει αυτό την νοσταλγία της για μια άλλη ζωή στην οποία θα τη συντρόφευε ένας άντρας τον οποίο θα είχε παντρευτεί σε αυτή την μυσταγωγική τελετή? Είναι αυτό το όνειρο που ζει και ξαναζεί περιμένοντας στωικά στο παράθυρο? Ποια είναι η μάσκα που φοράει η οποία βρίσκεται μέσα σε ένα άδειο γυάλινο δοχείο στη πόρτα? Είναι η μάσκα της νεότητας που φεύγει, μαζί με το όνειρο της σύνδεσης? Είναι η μάσκα του κοινωνικού καθωσπρεπισμού ? Η Έλεανor πεθαίνει και θάβεται. Μοναδική συντροφιά της το όνομά της. Μοναδική, δηλαδή, συντροφιά το άτομό της. Κανείς δεν προσέρχεται στην κηδεία της. Κανείς δεν νοιάζεται για εκείνη. Ο πατέρας ΜακΚένζυ σκουπίζει το χώμα από τα χέρια του και συνεχίζει με τη ρουτίνα του.

Ο πατέρας ΜακΚένζυ διασταυρώνεται με την Έλεανor για να την οδηγήσει στο θάνατο. Είναι και αυτός ένα τραγικό πρόσωπο. Άλλο ένα μοναχικό άτομο που γράφει κηρύγματα που κανέναν δεν ενδιαφέρουν και τη ζωή κανενός δεν επηρεάζουν. Μπαλώνει τις κάλτσες του αργά τη νύκτα, μονάχος, στο δωμάτιό του... Για ποιο λόγο? Αφού κανείς δεν είναι δίπλα του να δει τις τρύπιες κάλτσες όπου ξεπροβάλλουν τα δάκτυλά του. Ποιο το νόημα?

Από πού έρχονται όλοι αυτοί οι μοναχικοί άνθρωποι και πού ανήκουν, ρωτά συνεχώς ο τραγουδιστής, δίχως απάντηση...

Η κοινωνική μοναξιά όπως αποτυπώνεται στο τραγούδι δίνει ορισμένες διαχρονικές πτυχές του θέματος. Προβάλλει την έννοια του προσωπείου (σήμερα πλέον της πολιτικής ορθότητας σε κάποιες εκφάνσεις της) που όλοι μας υιοθετούμε απέναντι στα υπόλοιπα άτομα, προκειμένου να αμυνθούμε της δημόσιας αποπομπής μας, σε περίπτωση που αναδείξουμε ευθέως τις αδυναμίες μας, τις βαθύτερες σκέψεις και έγνοιές μας. Είναι η λανθασμένη εντύπωση πως εμείς μονάχα υποφέρουμε από ανασφάλειες. Στο ανταγωνιστικό κοινωνικό πλαίσιο που μας περιβάλλει οφείλουμε να μην δείχνουμε ποτέ σημάδια αδυναμίας. Επίσης, δείχνει πώς η κοινωνική απομόνωση επέρχεται και από την εργασία μας. Όταν αυτή υποκαθιστά την ατομικότητά μας και καταλήγουμε να είμαστε άσκοποι συγγραφείς επικήδειων λόγων και κηρυγμάτων, παρά ολοκληρωμένες προσωπικότητες. Η τεχνολογική διασύνδεση εντείνει ακόμα περισσότερο το αίσθημα απομόνωσης, διότι μας ωθεί να αντιπαραβάλλουμε την πεζή μας πραγματικότητα με τα πυροτεχνήματα ευζωίας και θετικών συναισθημάτων που διαρκώς μας βομβαρδίζουν στο διαδικτυακό χώρο από άλλα κοντινά ή μη σε εμάς άτομα. Νιώθουμε αποτυχημένοι και λειψοί από την ανικανότητα να φτάσουμε αυτήν την εικόνα .Νιώθουμε και είμαστε μόνοι.

Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

eClass ΕΚΠΑ - ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ & ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΑΤΡΙΚΗ

**ΚΑΛΑ, ΠΕΣ ΜΟΥ, ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΙΣ ΤΗ ΧΑΡΑ ΜΕΣ ΣΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ; ΕΝΝΕΑ ΣΥΝ ΕΝΑΣ
ΠΙΝΑΚΕΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕ ΧΡΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ ΓΙΑ ΝΑ ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΗΣΟΥΜΕ
ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ.**

1. Γκ. Κουρμπέ: "Το δάσος το φθινόπωρο" (1841). Ρεαλιστική ακρίβεια.

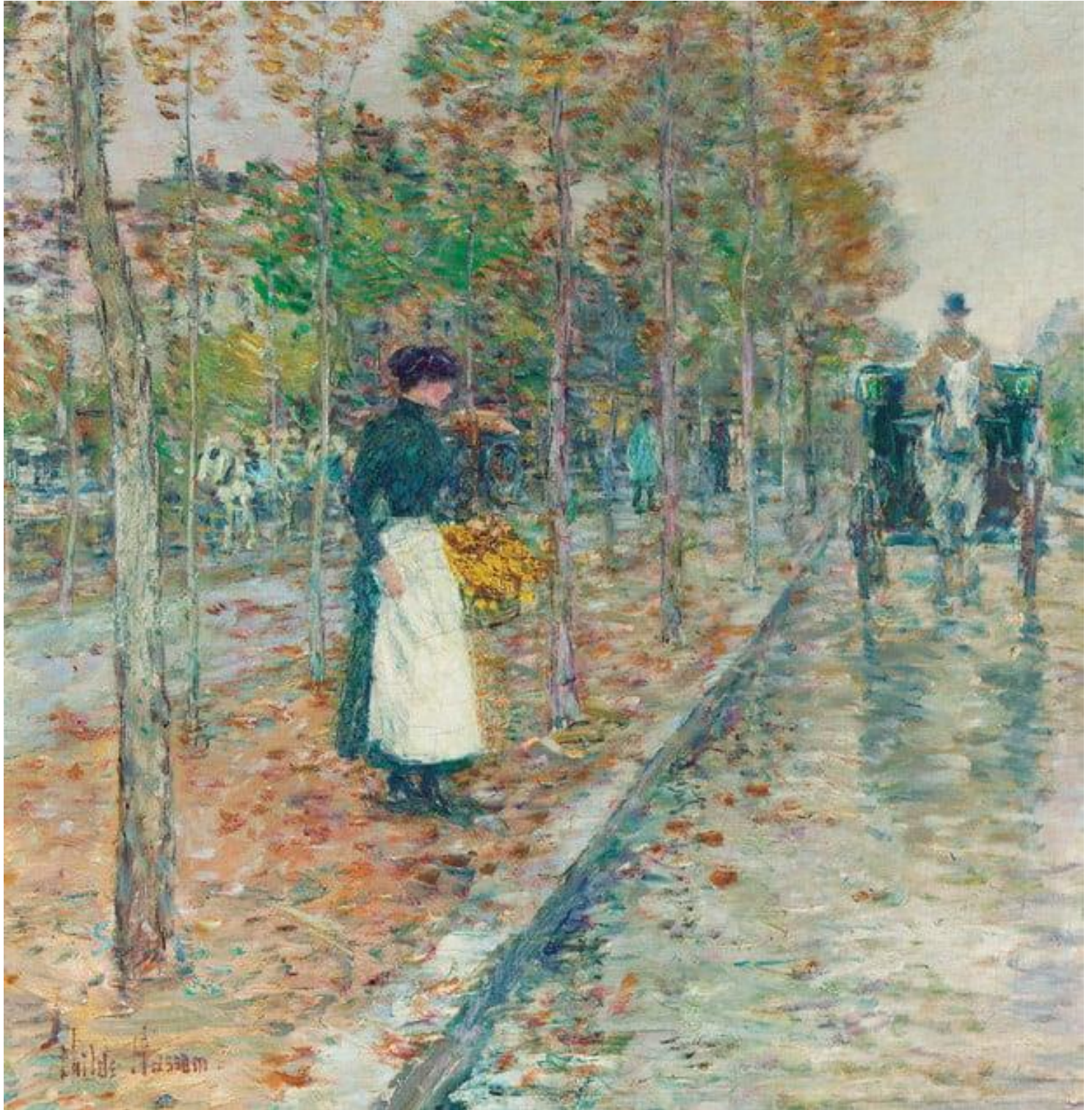
2. Α. Μπίρσταντ: Φθινοπωρινά δάση (1886). Πολύχρωμο περιπλεκόμενο σκηνικό. Αίσθηση απομόνωσης. Μερικά πεσμένα φύλλα και θάμνοι σε πρώτο πλάνο σηματοδοτούν ότι ο χειμώνας πλησιάζει.

3. Κ. Μονέ: "Η αίσθηση του φθινοπώρου στην Αρζεντέιγ" (1873). Απόγευμα με μεταβαλλόμενο φως και ήρεμη, ειρηνική ατμόσφαιρα. Σε κάθε όχθη του Σηκουάνα, μερικά δέντρα δεν έχουν χάσει ακόμη το φύλλωμά τους, ενώ άλλα έχουν ήδη γίνει καφέ και πορτοκαλί.

4. Φ. Χίλντε Χάσαμ: "Παρισινή λεωφόρος το φθινόπωρο". Βροχερή μέρα στην ιμπρεσιονιστική πρωτεύουσα καλυμμένη με φθινοπωρινά φύλλα και με υγρά πεζοδρόμια που αντανακλούν τον βαρύ ουρανό.

5. Γκ. Κλιμτ: "Δάσος με σημύδες" (1902). Η θνητότητα της φύσης ή απλώς μια εικόνα της εξοχής.

6. Β. Καντίνσκι: "Φθινόπωρο στη Βαυαρία" (1908). Η εξπρεσιονιστική αφαίρεση πρόδρομη της αφηρημένης ζωγραφικής. Πάντως, ο παρατηρητής μπορεί ακόμα να διακρίνει τα οπτικά χαρακτηριστικά αυτής της εικόνας. Υπάρχουν κλαδιά οξιάς στη μία πλευρά του πεζόδρομου, έλατα και άλλα αειθαλή στην απέναντι πλευρά του, ενώ πάνω από το μικρό τσιμεντένιο φράγμα, μια Εκκλησία με το καμπαναριό της στο βάθος.

7. Ε. Χόπερ: "Οκτώβρης στο Κέιπ Κοντ" (1946). Σκηνή ερημικής εθνικής οδού, όπως φαίνεται από ένα διερχόμενο αυτοκίνητο. Φθινοπωρινό φως. Βαθιά σιωπή κι ακινησία.

Τώρα, η μαγευτική ατμόσφαιρα του φθινοπώρου από σύγχρονους καλλιτέχνες.

8. Γ. Πάισαρ: "Φως σε ασημί σταγόνες".

9. Ο. Τκάτσικ: "Χαρά του φθινοπώρου".

Και τώρα ας αρχίσουμε να βάζουμε τα πράγματα περί Τέχνης στην κατ' εμέ τουλάχιστον, σωστή θέση για να απαντήσουμε στο ερώτημα του τίτλου της άσκησης.

Πόσες φορές εν όψει της επαφής με ένα καλλιτεχνικό ή λογοτεχνικό δημιούργημα έχουμε ακούσει ή και πιθανώς πει "Άσε μωρέ! Να ψυχοπλακωθώ;" Ξεκαθαρίζω λοιπόν -προσπαθώ τουλάχιστον- το πλέον βασικό -τα "fundamentals" που λέμε- στην προσέγγιση και επαφή μας με την καλλιτεχνική δημιουργία, επ' αφορμή και των άλλων έργων που συναντάτε στις "Ασκήσεις" μας.

Η ατμόσφαιρα που αποπνέουν τα έργα των διαφόρων μορφών της Τέχνης, ποικίλλει ευρύτατα, όπως η ατμόσφαιρα στην ίδια τη ζωή μας (χαρμόσυνη, κωμική, διασκεδαστική, περιπαικτική, σατυρική, ειρωνική, δραματική, μελαγχολική, καταθλιπτική, τραγική κοκ). Πάντα όμως η αληθινή Τέχνη προάγει, μέσω της βαθιάς αισθητικής συγκίνησης και καλλιέργειας - καμία σχέση με τα ρηχά "ανώδυνα" συναισθήματα που μας δημιουργούνται μέσα από τα κινητά μας και άλλες παρόμοιες άψυχες πηγές "επικοινωνίας"... - τη θετική διάθεση για τη ζωή, άρα τη χαρά στην καθημερινότητά μας, καθώς δομικό στοιχείο της Τέχνης είναι η κάθαρση. Η Τέχνη πάντοτε μας καθαίρει, δηλ. *ανεξάρτητα από την ατμόσφαιρα που κινείται το έργο Τέχνης*, η Τέχνη μέσω των γνήσιων συναισθημάτων που μας προσφέρει (της αισθητικής συγκίνησης) μάς απαλλάσσει από οτιδήποτε δυσάρεστο και βλαβερό για την πραγματική ζωή μας. Ας προσπαθήσουμε να το καταλάβουμε αυτό, αν μπορούμε βέβαια...

Μετά από τα παραπάνω, κατανοώντας ότι "συγκίνηση" σημαίνει "χαρά", προσπαθήστε να "χαρείτε" τη μελαγχολία του παρακάτω τόσο χαρακτηριστικού δείγματος παλιού ελαφρού ιταλικού τραγουδιού (μην κόψετε φλέβες...). Σκεφτείτε τις γιαγιάδες και τους παππούδες σας να ερωτεύονται όχι μέσω κινητών, αλλά χορεύοντάς το στα πάρτι των 60s.

"Μελαγχολία του Σεπτέμβρη"- Πεπίνο ντι Κάπρι.

[Melancolia in Settembre. Peppino Di Capri.mp3](#)

Ας μην λησμονούμε όμως και το ελληνικό ελαφρό τραγούδι. Σε σύγχρονη εκτέλεση από τους Les Au Revoir, ακούμε το τραγούδι του Γ. Σπανού και του Γ. Παπαστεφάνου "Θυμήσου τον Σεπτέμβρη".

[Les Au Revoir Θυμήσου τον Σεπτέμβρη.mp3](#)

Ερώτηση:

Αξιολογώντας το θέμα και την τεχνοτροπία των πινάκων που είδατε, αναγνωρίστε τον καλλιτέχνη που φιλοτέχνησε τον παρακάτω πίνακα με τίτλο "Μοναξιά".

Απάντηση: Ο ζωγράφος είναι ο Ε. Χόπερ

Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

eClass ΕΚΠΑ - ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ & ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΑΤΡΙΚΗ

ΜΙΣΟ ΑΙΩΝΑ ΜΕΤΑ, ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΤΗΝ ΠΟΛΗ ΟΜΟΡΦΗ ΚΡΑΤΩΝΤΑΣ ΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΚΙΤΡΙΝΑ ΔΕΝΤΡΑ ΜΕ ΤΟ ΚΡΙΝΟ ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ.

Αντί των θούριων ασμάτων του, πενήντα χρόνια μετά, τρία διαμάντια ευαισθησίας του εμβληματικού μουσικοσυνθέτη του «Πολυτεχνείου» Μίκη Θεοδωράκη.

«Όμορφη Πόλη» σε ποίηση Γιάννη Θεοδωράκη με τη φωνή της Νένας Βενετσάνου.

https://drive.google.com/file/d/1NqFfQwQTmM23Oib_7agj4DAnQ5M6-9Qf/view?usp=sharing

«Άνθρωποι στο πάρκο της πόλης το σούρουπο». Πίνακας της Τιθί Λουανθόνγκ.

«Κράτησα τη ζωή μου ταξιδεύοντας ανάμεσα σε κίτρινα δέντρα» σε ποίηση Γιώργου Σεφέρη με τη φωνή της Μαρίας Φαραντούρη σε βυζαντινή χροιά.

https://drive.google.com/file/d/1Su21C4SbaCjmh4L14g5-pxpJR_kZSDpb/view?usp=sharing

«Φθινοπωρινό αεράκι». Πίνακας της Μάργκαρετ Τσβιαλκόφσκα.

«Μαρίνα πράσινο μου αστέρι
Μαρίνα φως του αυγερινού
Μαρίνα μου άγριο περιστέρι
και κρίνο του καλοκαιριού»

από τις «Μικρές Κυκλάδες» σε ποίηση Οδυσσέα Ελύτη με τη φωνή της Σούλας Μπιρμπίλη.

<https://drive.google.com/file/d/1aopRQX-DhAsB3JLM0mpQkNrbKqdnc91g/view?usp=sharing>

«Κρίνο του καλοκαιριού» Πίνακας της Υβόν Χέμινγκγουεϊ.

Λένε πως η ιστορική σημασία ενός γεγονότος φαίνεται από το αν θυμάσαι πού βρισκόσουν, όταν αυτό συνέβαινε. Την ημέρα που ξεκίνησε η εξέγερση και η κατάληψη του Πολυτεχνείου - παρεμπιπτόντως, δεν έχω κανένα θέμα με τη λέξη «κατάληψη» σε μια τέτοια ιστορική συγκυρία· έχω όμως ένα θεματάκι με την κατάχρηση αυτού του

ακραίου όπλου διαμαρτυρίας και ανατροπής, μια κατάχρηση η οποία οδηγεί, κατά την κρίση μου, στον ευτελισμό, στην αποδυνάμωση και στην υποβάθμιση του όπλου αυτού σε ένα μέσο απλής εκτόνωσης κοινωνικών εντάσεων, συχνά, όχι πάντα, χωρίς αποτέλεσμα - εκείνη την ημέρα, λοιπόν, μας άφησαν νωρίτερα από το σχολείο - ήμουν τότε μαθητής της Γ' Δημοτικού - και βγήκα να παίξω στο πεζοδρόμιο της τότε γειτονιάς μου στην Αμφιθέα, στο Παλιό Φάληρο. Περιέργως, μου έχει μείνει πόσο άσπρες -κάτασπρες- μου φαίνονταν οι πλάκες του πεζοδρομίου κάτω από τον μεσημεριανό ήλιο, ενώ έκανα ποδήλατο, επιτέλους χωρίς τις «βοηθητικές» (ρόδες). Μια διαβάτισσα με ρώτησε γιατί δεν ήμουν σχολείο και της αποκρίθηκα ότι μας άφησαν διότι στην Αθήνα «γίνεται πόλεμος».

Ας δούμε λοιπόν το νόημα αυτού του «πολέμου» στο σήμερα. Θα σας πω ελεύθερα και ακέραια τη γνώμη μου· κι αυτό, όπως και να το δούμε, είναι μια ουσιαστική δημοκρατική κατάκτηση. Φυσικά, όταν κάποιος εκθέτει τη θεώρησή του για τη σύγχρονη πραγματικότητα όπως την βιώνει, κάποιοι θα τη συμεριστούν και κάποιοι θα την απορρίψουν. Είναι το ίδιο θεμιτό να συμφωνούμε με κάποιον ή να διαφωνούμε μαζί του. Στην δεύτερη περίπτωση, ας μην τον μισούμε γι' αυτό, καθώς η μισαλλοδοξία είναι, κατά την κρίση μου, δομικό στοιχείο της φασιστικής νοοτροπίας, *ανεξαρτήτως προέλευσής/απόχρωσής της*.

ΨΩΜΙ. Πιο επίκαιρο αίτημα από ποτέ! Όχι όμως για την πλειονότητα που βολεύεται μια χαρά με την παραοικονομία και μετά, ακολουθώντας το εθνικό μας σπορ, γκρινιάζει «στις τηλεοράσεις» για την ακρίβεια (που μειώνει τα «μαύρα» έσοδά της - αυτό δεν το λέει, βέβαια, «στις τηλεοράσεις»). Πράγματι, η ελληνική φέτα πουλιέται φτηνότερα στο Βέλγιο απ' ό,τι εδώ, κυρίως λόγω της ανεξέλεγκτης αισχροκέρδειας στην Ελλάδα. Τα «κορόιδα» λοιπόν που δεν μπορούν «να κλέψουν το κράτος» δηλ. η μειονότητα που πραγματικά δεν έχει ν' αγοράσει ψωμί, ακολουθώντας τα διδάγματα της Ιστορίας, ας "σβήσει τις τηλεοράσεις", ας πάρει τη ζωή στα χέρια της, ας οργανωθεί σωστά και ας βγει, χωρίς καπελώματα, να διεκδικήσει το ψωμί της, ανατρέποντας τους μηχανισμούς αισχροκέρδειας και όλους όσους κρυφά τους στηρίζουν, άσχετα αν διακηρύσσουν το αντίθετο. Παρεμπιπτόντως, θα ήθελα να μπορώ να συγκρίνω το ύψος των πρόσφατων "γερών" προστίμων που επί τέλους άρχισαν να πέφτουν, ως προς το σύνολο των εσόδων που απέφερε διαχρονικά η αισχροκέρδεια στους εν λόγω "επιχειρηματίες", πολυεθνικής προέλευσης ή μη, διότι φοβάμαι μήπως, μετά τη σύγκριση, τα πρόστιμα αποδειχθούν "μούφες". Ελπίζω πως όχι.

ΠΑΙΔΕΙΑ. Πιο επίκαιρο αίτημα από ποτέ! Μια παιδεία όμως πραγματικά δωρεάν, μια που δεν αποτελεί εμπορεύσιμο είδος όπως οι τσιμούχες, οι τρόμπες και άλλα συναφή είδη, μια παιδεία ολόπλευρη και εμπνευσμένη που δημιουργεί στους αποδέκτες της ανθρωπιστικό όραμα, ορθή κρίση και ώθηση να δρουν για να συνδιαμορφώνουν ανάλογα τη γύρω τους πραγματικότητα και όχι παθητικά να αποκόπτονται από το «κοινωνικό γίγνεσθαι», όχι να αδιαφορούν και να μην ασχολούνται με τους επαγγελματίες «πολιτικάντηδες» που έτσι επιβάλλουν τα ατομικά συμφέροντά τους, διαμορφώνοντας με τους τακτικισμούς τους τεχνητές πλειοψηφίες. Επίσης, μια παιδεία που δεν καπηλεύεται τις έννοιες «Πατρίδα, Θρησκεία, Οικογένεια». Μια πατρίδα που την αγαπάμε, όπως το μοναδικό φως του ήλιου της που πρωταντικρίσαμε σε αυτήν και μετά μάθαμε και λάβαμε τα θαυμαστά δώρα που οι πριν από εμάς άνθρωποι με τη βιολογική και πολιτιστική,

εθνική ταυτότητα αυτής της πατρίδας προσέφεραν και προσφέρουν απλόχερα τόσο σε εμάς όσο και σε ολόκληρη την οικουμένη, χωρίς να υποτιμούμε και να μισούμε το διαφορετικό των άλλων λαών. Μια «θρησκεία» που δεν την βιώνουμε ούτε σαν "παπικού τύπου", διαπλεκόμενο σύστημα κοσμικής και οικονομικής εξουσίας - χορτάσαμε πια από δαύτα - ούτε σαν "προτεσταντικού τύπου" σύστημα έξωθεν επιβολής κανόνων των οποίων η πιστή, ψυχαναγκαστική εφαρμογή εντάσσεται στην ευθύνη του κάθε ανθρώπου-ατόμου, αλλά σαν ελεύθερη ορθόδοξη πίστη του ανθρώπου-προσώπου στον Λόγο και στα Έργα του Κυρίου, τίποτα δεν τα ξεχωρίζει αυτά τα δύο, ο Λόγος είναι τα Έργα. Και μια οικογένεια χωρίς αστικούς καθωσπρεπισμούς, αγκυλώσεις εσωστρέφειας και υπερπροστατευτικές νευρώσεις, με ευλογημένους δεσμούς αγάπης, αίματος και ψυχής ανάμεσα στα μέλη της, γονείς και παιδιά, δεσμούς αναζωογονητικούς, που αξίζει να συντροφεύουν και να στηρίζουν το κάθε μέλος της οικογένειας στο ταξίδι της ζωής του.

Και, τέλος, μέσα στο πλαίσιο της παιδείας, μια εκπαίδευση ουσιαστική, βιωματική που δεν δίνει απλώς πτυχία-χαρτιά με τυπικό -συζητείται ακόμα κι αυτό στην παρούσα συγκυρία- κι όχι ουσιαστικό αντίκρισμα. Αυτό το τελευταίο ας το προσέξουμε ιδιαίτερα, ώστε να μην αγωνιζόμαστε μόνο για να αποκτήσουμε τα τυπικά προσόντα αλλά και τα ουσιαστικά και να διασφαλίσουμε την αξία και την αναγνώριση αμφοτέρων.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ. Πιο επίκαιρο αίτημα από ποτέ! Καθώς η ελευθερία δεν νοείται μόνο ως το δικαίωμα κάποιου να εκφράζει τις απόψεις του ή να διαμαρτύρεται στον δρόμο όταν αδικείται στ' αλήθεια ή ακόμα κι όταν έτσι νομίζει. Ελευθερία είναι και να ζει κανείς χωρίς εξαρτήσεις, αυθύπαρκτος από κάθε άποψη, εξυπακούεται και από οικονομική, και να μην είναι λ.χ. χρεωμένος σε τραπεζικά κεφάλαια που θέτουν ασφυκτικά όρια στην ελευθερία της καθημερινής ζωής του, φροντίζοντας αποκλειστικά και μόνο τα υπερκέρδη τους.

Σκεφτείτε κι εσείς "χωρίς φόβο και πάθος", πιθανώς συνυπολογίζοντας την τραγική κατάληξη της εξέγερσης με την καταστολή της ή/και την τραγική για τον ελληνισμό εξέλιξη μετά από οκτώ μήνες, με την τουρκική εισβολή στην Κύπρο.

Γ. ΒΑΚΙΡΤΖΗΣ: Αφίσα για το Πολυτεχνείο.

ΒΡΟΧΕΡΗ ΜΕΡΑ ΣΗΜΕΡΑ

Τετάρτη, 27 Σεπτεμβρίου 2023 - 9:46 π.μ.

- από τον χρήστη Λάζαρης Ανδρέας

"**Η βροχή**" είναι μια ελαιογραφία σε καμβά του **Vincent van Gogh** (Βενσάν βαν Γκογκ) που ολοκληρώθηκε το 1889, όταν ο ζωγράφος ήταν εθελοντής ασθενής σε ένα νοσοκομείο στο Saint-Rémy-de-Provence (από τον Μάιο του 1889 έως τον Μάιο του 1890).

Ζωγράφισε αυτό το περίφρακτο χωράφι έξω από το παράθυρο του θαλάμου του πολλές φορές, καθώς συνήθιζε να απεικονίζει τις αποχρώσεις των αγρών και των λόφων κοντά στο Saint-Rémy σε διαφορετικές ώρες της ημέρας και σε διαφορετικές καιρικές συνθήκες.

Το έργο ζωγραφίστηκε σε έναν ακατέργαστο βαμβακερό καμβά τον Νοέμβριο του 1889, πιθανώς κατά τη διάρκεια μιας περιόδου έντονης βροχής η οποία ξεκίνησε από τις 31 Οκτωβρίου 1889. Ο Βαν Γκογκ, εμπνεόμενος από ιαπωνικές μεταξοτυπίες, απεικόνισε τη βροχή ως λοξές γραμμές που είχαν διαφορετική γωνία από τις γραμμές στο χωράφι με το σιτάρι.

"Η βροχή" στεγάζεται στο Μουσείο Τέχνης της Φιλαδέλφειας στις Ηνωμένες Πολιτείες και έχει μέγεθος 73,3 εκ. Χ 92,4 εκ.

Σχόλια (14)

Τετάρτη, 27 Σεπτεμβρίου 2023 - 12:37 μ.μ.

- από τον χρήστη **ΞΥΔΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ**

Καταπληκτικός πίνακας του Van Gogh. Η εικόνα της βροχής μου φέρνει στον νου το ποίημα "Εξοδος" του Νικηφόρου Βρεττάκου: "Παίρνω και βγάζω περίπατο την ψυχή μου κάθε που αρχίζει να σκληραίνει το χαμόγελο της. Μου το λέει πεθύμησα τη βροχή, τον ήλιο πάνω απ' τα βουνά ή ανάμεσα απ' τα σύννεφα και τον αγέρα που γεννιέται αδιάκοπα στα δάση όλος αρώματα και ουσίες, γάλα και μουσική. Την οδηγώ σαν ένα ελάφι κάθε που διψά μπρος στον τρεχούμενο, λαμπρό μαστό της αιωνιότητας, ανανεώνει το αίμα, φως μέσα της κ' επιστρέφει στη ζωή πάλι, μ' έναν καινούργιο τόνο αθανασίας στο χαμόγελο της."

Τετάρτη, 27 Σεπτεμβρίου 2023 - 12:52 μ.μ.

- από τον χρήστη **Λάζαρης Ανδρέας**

Μου 'φτιαxes τη μέρα, Τάσο! Εξαιρετική η επιλογή σου.

Τετάρτη, 27 Σεπτεμβρίου 2023 - 1:47 μ.μ.

- από τη χρήστη **ΤΣΑΝΤΑΡΛΙΩΤΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ**

Αυτό που μου λείπει από την εικόνα είναι η μυρωδιά του βρεγμένου χώματος. Για ποιον λόγο άραγε αυτή η μυρωδιά σε χαλαρώνει; Μου αρκεί που μπορώ να αναβιώσω, τουλάχιστον έτσι, αυτό το συναίσθημα στην άχαρη πόλη που μένουμε!

Τετάρτη, 27 Σεπτεμβρίου 2023 - 7:35 μ.μ.

- από τον χρήστη **Λάζαρης Ανδρέας**

Χριστίνα, κι εγώ τρελαίνομαι να μυρίζω τη νοτισμένη γη, ακόμα και στην πόλη. Είναι άκρως αναζωογονητική αίσθηση όπως και κάθε άμεση επαφή με την ομορφιά της φύσης, απευθείας με τις αισθήσεις μας, όχι μέσω οθονών συσκευών.

Τετάρτη, 27 Σεπτεμβρίου 2023 - 8:00 μ.μ.

- από τον χρήστη **ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ**

Καλησπέρα σας. Ειδικά μετά από τις καταιγίδες σήμερα το πρωί έχουμε και ένα πρόσφατο συναίσθημα της κατάστασης. Προσωπικά από μικρός στον ήλιο ένιωθα ωραία, ενώ ότι είχε να κάνει με βροχή με έριχνε συναισθηματικά. Ωστόσο κάποια έντονα χρώματα στο βάθος του καμβά ίσως να δείχνουν ότι έρχεται και ο ήλιος (ίσως το βλέπω έτσι λόγω προτίμησης). Τέλος, απαντώντας στην ερώτηση Facebook ή ιστολόγιο σίγουρα το δεύτερο είναι καλύτερο, καθώς στο πρώτο πολλά «χάνονται» όπως είπατε. Καλό εξάμηνο να έχουμε!

Τετάρτη, 27 Σεπτεμβρίου 2023 - 8:08 μ.μ.

- από τον χρήστη **Λάζαρης Ανδρέας**

Καλό εξάμηνο, Κωνσταντίνε. Ανεξάρτητα από τον εξωτερικό καιρό, μπορούμε να κρατάμε πάντα τον ήλιο μέσα στη σκέψη και στη διάθεσή μας. Έτσι θα φωτίζει και εμάς και τους γύρω μας!

Τετάρτη, 27 Σεπτεμβρίου 2023 - 8:19 μ.μ.

- από την χρήστη **ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ**

Καλησπέρα! Χαίρομαι πολύ που υπάρχει αυτή η γωνιά του e class. Αυτός ο πίνακας νιώθω ότι μου δημιουργεί την ανάγκη να θέλω να παρατηρήσω καλύτερα τι συμβαίνει σε αυτό το τοπίο πίσω από την υδάτινη κουρτίνα που δημιουργεί η βροχή. Παρατηρώντας τον, λοιπόν, μπορώ να νιώσω όλα όσα αναφέρουν οι συνάδελφοι. Τον κοίταξα αρκετή ώρα και εγκλώβισα την ανάμνηση της εικόνας μέσα μου. Αυτό που θα θυμάμαι από αυτόν τον πίνακα είναι πόσο φτωχό και μονότονο μπορεί να είναι το "δικό μας" χωράφι, όταν υψώνουμε τείχη και σύνορα. "Πέρα από τον φράχτη του καθενός μας απλώνεται η ζωή, τα δέντρα, τα βουνά, το φως" σαν να μας λέει, κλείνοντας το μάτι, ο Van Gogh. Καλό φθινόπωρο να έχουμε και καλή αρχή εξαμήνου! ΥΓ. Προτιμώ το ιστολόγιο γιατί εμπλέκει την συνειδητή ανάγκη μου να εντοπίζω τις νέες αναρτήσεις και να συμμετέχω σε αυτές. Στο facebook κάπως όλα τσουβαλιάζονται και προκύπτουν παρεμπιπτόντως.

Τετάρτη, 27 Σεπτεμβρίου 2023 - 8:28 μ.μ.

- από τον χρήστη **Λάζαρης Ανδρέας**

Ωραία, Κατερίνα. Η φαντασία σου με βοηθάει να δω κι εγώ πράγματα και να σκεφτώ ανάλογα.

Πέμπτη, 28 Σεπτεμβρίου 2023 - 12:06 π.μ.

- από τον χρήστη **ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ**

Καλησπέρα σας! Αυτός ο πίνακας θεωρώ πως είναι εξάσκηση για τον ζωγράφο ή ένας τρόπος να σκοτώσει τον χρόνο του... Νιώθω ότι δεν έχει «ψυχή». Δεν κατάφερα να «μπω» στον πίνακα ή να τον καταλάβω όπως οι συνάδελφοι...

Πέμπτη, 28 Σεπτεμβρίου 2023 - 2:06 π.μ.

- από τον χρήστη **ΡΙΣΚΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ**

Καλησπέρα! Νομίζω Αλέξανδρε δεν χάνεις κάποιο «νόημα», ο Van Gogh ψάχνει την ομορφιά ακόμα και στο άσυλο του Saint Paul, ακόμα και τις βροχερές μέρες... Μόνο αυτό τον απαλύνει από τα βάσανα του και την αρρώστια του. Τα έργα του είναι θεραπεία για τον ίδιο (και για πολλούς ακόμα...)

Πέμπτη, 28 Σεπτεμβρίου 2023 - 6:53 π.μ.

- από τον χρήστη **Λάζαρης Ανδρέας**

Γεια χαρά, Αλέξανδρε. Δεν "τρέχει" τίποτα αν δεν σου "μιλάει" ο συγκεκριμένος πίνακας. Η απήχηση ενός πίνακα ζωγραφικής είναι προσωπικό θέμα που, κατά τη γνώμη μου, δεν υπόκειται σε διαδικασίες κατανόησης, αλλά σε άλλη εγκεφαλική λειτουργία -αν μπορείς να την προσδιορίσεις, θα μ' ενδιέφερε πολύ να με πληροφορήσεις σχετικώς. Αναζήτησε κάτι από τον χώρο της Τέχνης που να σου κάνει "κλικ" και στείλ' το μου. Θα χαρώ πολύ.

Πέμπτη, 28 Σεπτεμβρίου 2023 - 7:00 π.μ.

- από τον χρήστη **Λάζαρης Ανδρέας**

Ναι, Γιάννη. Η αναζήτηση και βίωση της ομορφιάς από την Τέχνη είναι λυτρωτικό ερέθισμα για πολλούς ακόμη, ώστε να την φέρουν στην καθημερινότητά τους, μετατρέποντάς την σε "αλήθεια".

Τρίτη, 3 Οκτωβρίου 2023 - 1:28 π.μ.

- από την χρήστη **ΛΕΒΕΝΤΗ ΔΕΣΠΟΙΝΑ**

Αυτός ο πίνακας με γέμισε θλίψη... Πόσοι από εμάς έχουμε σκεφτεί πως μπορεί να περνάει ένας ασθενής τόσες ώρες-μέρες-μήνες σε ένα νοσοκομείο...??? Έχω δει στο παρελθόν και άλλους παρόμοιους πίνακες στο Εθνικό Ίδρυμα Αναπήρων. Όλοι οι καλλιτέχνες αποτυπώνουν την θλίψη τους...(Σκούρα χρώματα) το πόσο εγκλωβισμένοι νιώθουν μέσα σε αυτά τα δωμάτια... (βλέπουμε και εδώ στο έργο του Βαν Γκονγκ τον φράχτη που δεν έχει κάποια διέξοδο)...τις δυσκολίες που βιώνουν (με τα πολλά βουνά στο βάθος). Και το μόνο που περιμένουν???? Την λέξη που θα τους ελευθερώσει... βγαλμένη από τα δικά μας χείλη... ΕΞΙΤΗΡΙΟ Μια λέξη τόσο ασήμαντη για τους επιστήμονες υγείας... μια λέξη τόσο μα τόσο σημαντική για τους ασθενείς.... που κρέμεται ολόκληρη η ζωή τους....

Τρίτη, 3 Οκτωβρίου 2023 - 7:07 π.μ.

- από τον χρήστη **Λάζαρης Ανδρέας**

Δείγμα ενσυναίσθησης οι προεκτάσεις σου, Δέσποινα. Μετάδωσέ την!

ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ ΣΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΟΥ ΓΙΟΧΑΝΕΣ ΜΠΡΑΜΣ

Τρίτη, 17 Οκτωβρίου 2023 - 6:11 μ.μ.

- από τον χρήστη **Λάζαρης Ανδρέας**

Χανς Άντερσεν Μπρεντεκίλντε: Δασώδες μονοπάτι το φθινόπωρο, περ. 1902.

Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, η τέχνη της φωτογραφίας άρχισε να κερδίζει δημοτικότητα· έτσι οι ζωγράφοι επέλεξαν να απεικονίζουν πιο ρεαλιστικές εικόνες που προσέγγιζαν τις φωτογραφίες. Αυτός ο πίνακας, αν και «ρομαντικά» όμορφος, προσεγγίζει πολύ περισσότερο την αληθινή ζωή συγκριτικά με εκείνους της προγενέστερης, ρομαντικής περιόδου. Οι αναλογίες είναι κανονικές και τα χρώματα όχι πολύ ζωντανά, κοντά στην πραγματικότητα. Μπορείτε να φανταστείτε τον εαυτό σας ως τον ζωγράφο, που στέκεται σε αυτό το σημείο, κοιτάζοντας αυτήν τη σκηνή πραγματικής ζωής.

Θα μεταφερθούμε λίγα χρόνια νωρίτερα για να αφεθούμε στη **φθινοπωρινή ατμόσφαιρα** της μουσικής της **ωριμότητας του Γιοχάνες Μπραμς** (1833 – 1897). Η μουσική του εν γένει συνδυάζει τη δραματική δύναμη και τη λυρική ένταση μαζί με μία ανακουφιστική ζεστασιά. Ο Μπραμς ήταν ριζοσπαστικός ως προς την αρμονική του τόλμη και την εκφραστική του δεινότητα, αλλά συντηρητικός στη χρήση των παραδοσιακών ή και αρχαϊκών ακόμη μουσικών δομών.

Η **φθορά της φθινοπωρινής φύσης** ήταν για τους ρομαντικούς ένα μέσο διαίσθησης του πνευματικού στοιχείου μέσα από το φυσικό. Η **αποσύνθεση** συνιστούσε ένα κεντρικό συστατικό της **ρομαντικής κοσμοθεωρίας**. Αντιπροσωπεύοντας ταυτόχρονα το φυσικό τέλος και το πνευματικό γίνεσθαι, η διαδικασία της διάλυσης ήταν για τους ρομαντικούς μέσο της εμπειρίας του πνευματικού μέσα από το φυσικό - ένας τρόπος υπέρβασης. Σε φιλοσοφικό πλαίσιο, αυτή η έννοια της φθοράς στήριζε το αιωνόβιο ενδιαφέρον των ρομαντικών για τα ερείπια, το λυκόφως και το απόμακρο, και παρείχε τη βάση για τη ρομαντική αντίληψη της εσωτερικότητας και της παραίτησης, ως μορφές αυτοδιάλυσης. Οι μελετητές έχουν από καιρό επιστήσει την προσοχή στη μελαγχολική ποιότητα των ώριμων έργων του Μπραμς, γενικά θεωρώντας τα ως τα αποκυήματα της **ύστερης ιστορικής θέσης του συνθέτη στο τέλος του ρομαντισμού**, σε μια περίοδο όπου οι προϋποθέσεις της κατανόησης της ζωής και της τέχνης **άλλαζαν ριζικά**, με αποτέλεσμα την παγίωση ενός **συναισθήματος μελαγχολίας, απώλειας και μόνιμης καθυστέρησης της αποδοχής της νέας πραγματικότητας**. Η θέα του Μπραμς ως φθινοπωρινή φιγούρα είναι αναμφισβήτητη η πιο διαδεδομένη τάση στην υποδοχή της μουσικής του από τα τέλη του δέκατου ένατου αιώνα μέχρι σήμερα. Η **θόλωση των αρμονιών** σε πολλά από τα έργα του Μπραμς προσομοιάζει με τον τρόπο με τον οποίο τα αντικείμενα ξεθωριάζουν ομαλά το ένα μετά το άλλο στο μακρινό φόντο του ρομαντικού τοπίου, στους πίνακες ζωγραφικής του ρεύματος του ρομαντισμού. Η μουσική του Μπραμς εκφράζει την **ατελείωτη ζωτικότητα της φθίνουσας τονικής παράδοσης** ως αντικείμενο αντανάκλασης. Ο φθινοπωρινός ήχος του Μπραμς δεν είναι μια ηχητική εικόνα από το πέρασμα μιας εποχής, αλλά ένα **συγκινητικό εγκώμιο**.

Κάσπαρ Ντάβιντ Φρίντριχ: Το φεγγάρι βγαίνει στη θάλασσα (1821). Μουσείο Ερμιτάζ, Αγία Πετρούπολη.

Ας ξεκινήσουμε τον φθινοπωρινό μας μουσικό περίπατο με τον πιανίστα Ράντου Λούπου να ερμηνεύει το «Ιντερμέτζο: Μέτρια αργά, τρυφερά», αριθμ. 2 από τα «Έξι κομμάτια για πιάνο, έργο 118» του Γ. Μπραμς.

Μετά, ένα απόσπασμα από το πρώτο μέρος «Με ζωντανό τέμπο» του Κουντέτου με κλαρινέτο, έργου 115. Ο Αντρέας Ότενζαμερ παίζει κλαρινέτο, ο Λεωνίδας Καβάκος, πρώτο βιολί, ο Κρίστοφ Κοντς, δεύτερο βιολί, ο Αντουάν Ταμεστίτ στη βιόλα και ο Στέφαν Κοντς στο βιολοντσέλλο. Η μελωδία που ακούγεται στην αρχή του έργου μετασχηματίζεται σαν «μια παρούσα ομορφιά σε ένα χαμένο ιδανικό» και επανέρχεται, αλλά ποτέ με τον ίδιο τρόπο. Η αίσθηση της απώλειας που διέπει το κουντέτο μπορεί να ακουστεί, σύμφωνα με τον Κράμερ, ως "αντανάκλαση της βαθιάς νοσταλγίας που ήρθε να διαποτίσει τη σύγχρονη ζωή".

Σειρά του τρίτου μέρους «Όχι πολύ ζωντανό» της Τρίτης Συμφωνίας, έργου 90, με τη Συμφωνική Ορχήστρα της Κολούμπια υπό τη διεύθυνση του Μπρούνο Βάλτερ. Παρά το γεγονός ότι από δομικής πλευράς το τρίτο μέρος του έργου είναι ένα scherzo με ενδιαμέσο τρίο, από υφολογικής απόψεως αυτό συνιστά περισσότερο ένα μελαγχολικό κομμάτι χαρακτήρος, το οποίο δύσκολα μπορεί κανείς να μην παραλληλίσει με την ιδέα του "φθινοπώρου" ή του "λυκόφωτος" στον (πεπερασμένο) κύκλο του χρόνου και της ανθρώπινης ζωής. Αυτοβιογραφικής εμπνεύσεως ή όχι, η βαθιά συγκινητική μελωδία σε ντο ελάσσονα που εισάγεται από τα τσέλλα, προκειμένου να αποτελέσει τον θεμέλιο λίθο μιας τυπικής τριμερούς δομής, παραμένει διαρκώς στο επίκεντρο ενός πολύχρωμου "μωσαϊκού" ρευστών

συνοδευτικών φιγούρων και εύπλαστων μοτίβων, μοναδικού ηχητικού πλούτου και λεπταισθησίας. Στο “τρίο” σε Λα ύφεση Μείζονα, εξ άλλου, η ομάδα των ξύλινων πνευστών και το σώμα των εγχόρδων παραθέτουν διαδοχικά τις στοχαστικές και λυρικές τους ιδέες, προτού τελικά ολόκληρο το “scherzo” επαναληφθεί επανενορχηστρωμένο και περατωθεί με μian ευφυή πρόσμειξη των εναρκτήριων μοτίβων του ιδίου και του “τρίο”.

Και για το τέλος του περιπάτου μας, το ήσυχο σβήσιμο, η ήρεμη απόληξη της Τρίτης Συμφωνίας του Γ. Μπραμς με τους ίδιους συντελεστές. Γνώρισα την Τρίτη Συμφωνία του Μπραμς πριν περίπου 40 χρόνια. Από τότε, κάθε φορά που ακούω να τελειώνει το τέταρτο και τελευταίο μέρος της, νιώθω το φθινοπωρινό αεράκι να φυσάει δροσερό και να κουνάει τα πεσμένα φύλλα των δέντρων στο πάρκο της γειτονιάς μου και της ζωής μου...

<https://drive.google.com/drive/folders/17NyN0Mt6h4d2VZ9DQckNkuz6AIVHaBM?usp=sharing>

Σχόλια

Τρίτη, 17 Οκτωβρίου 2023 - 11:33 μ.μ.

- από την χρήστη **ΠΑΡΔΑΛΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ**

Έμεινα κάποια ώρα πάνω από το πληκτρολόγιο. Κάποιες συναισθηματικές εμπειρίες είναι τόσο προσωπικές, τόσο στενά συνυφασμένες με τον πνευματικό μας πυρήνα που δεν τολμώ να αποφασίσω αν είναι γύρω του, μέσα του, ή η φωνή του. Για εμάς που δεν ανήκουμε στην πολιτεία των μαέστρων της γλώσσας, το να αποδώσουμε λεκτικά τέτοια βιώματα συνίσταται σε μια απέλπιδα προσπάθεια να κοινωνήσουμε αυτό που μας συμβαίνει, αυτό που γινόμαστε σε αυτές τις στιγμές, με λόγο ανεπαρκή για να τιμήσει την εσωτερική μας κατάσταση. Μικρή ένιωθα ότι δεν έχουμε εφεύρει ακόμα την τέχνη να περιγράφουμε κάθε συναίσθημα με λέξεις. Στον δρόμο συνάντησα κάποιους ανθρώπους - καλή ώρα - και μια πλευρά της λογοτεχνίας που μου μετέδωσαν την αμφιβολία, και τη βασανιστική άσβεστη φωτιά της ευθύνης να ανοίγω πάντα τα μονοπάτια που μπορώ. Δεν θα μπω στη διαδικασία να προσπαθήσω να αναλύσω κάθε απόχρωση συναισθήματος που μου αφήνει ανέκαθεν η ρομαντική μουσική, την τελευταία φορά που τις μέτρησα συναγωνίζονταν την παλέτα του φθινοπώρου... Θα πω μόνο ότι σε κάθε ερείπιο, κάθε στιγμή μελαγχολίας, κάθε τέλος, στο γλυκό δηλητήριο της νοσταλγίας με όλη την ετυμολογική της σημασία, πάλλεται πάντα κάτι ιερό. Κάτι που στρέφει συχνά τους ρομαντικούς σε μια ευλαβική σιωπή. Θα πω, επίσης, ότι στην αναγνώριση του τρίτου κομματιού κατέρρευσα στη θέση μου, όπως ο ήλιος στη θάλασσα, αφού τη βαφτίσει σε αίμα από ροδάκινα. Σας ευχαριστώ από καρδιάς για αυτήν την ανάρτηση.

Τετάρτη, 18 Οκτωβρίου 2023 - 6:49 π.μ.

- από τον χρήστη **Λάζαρης Ανδρέας**

Να 'σαι καλά, Κωνσταντίνα. Πιστεύω ότι η περιγραφή με λόγια των συναισθημάτων που μας δημιουργούν τα έργα τέχνης, σε κάποιο βαθμό τα απαξιώνει, οπότε εγώ ίσως θα έπρεπε γενικά να τα περιορίσω κατά το δυνατόν, εκτός αν απευθύνομαι σε πραγματικούς φιλότεχνους, όπως εσύ.

ΒΛΕΠΕΤΕ ΤΑ ΜΑΚΡΙΝΑ ΦΩΤΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ;

Σάββατο, 13 Ιουλίου 2024 - 12:20 μ.μ.

- από τον χρήστη Λάζαρης Ανδρέας

Τα **"Φώτα της Πόλης"** (City Lights) είναι αμερικανική βουβή ρομαντική κομεντί του **1931** με τον **Τσάρλι Τσάπλιν** (1889-1977), πρωταγωνιστή, σεναριογράφο, σκηνοθέτη, συνθέτη της μουσικής της ταινίας και παραγωγό. Η πιο ολοκληρωμένη σκηνοθετικά ταινία του Τσάπλιν συνδυάζει αρμονικά τη σάτιρα με το μελόδραμα· έχει δε, **ένα από τα ωραιότερα φινάλε στην ιστορία της έβδομης τέχνης**. Η ιστορία ακολουθεί τις περιπέτειες του αλητάκου Σαρλό του Τσάπλιν, καθώς αυτός ερωτεύεται ένα τυφλό κορίτσι (Βιτζίνια Τσέριλ) ενώ παράλληλα αναπτύσσει μια ταραχώδη φιλία με έναν αλκοολικό εκατομμυριούχο.

«Η απλότητα δεν είναι καθόλου απλό πράγμα», έλεγε ο Τσάρλι Τσάπλιν αναφερόμενος στα **"Φώτα της Πόλης"** και αυτό ίσως εξηγεί τις αλλεπάλληλες λήψεις που έχουν μείνει στην ιστορία για την επίτευξη του επιθυμητού αποτελέσματος σε γυρίσματα που κράτησαν παραπάνω από έναν χρόνο για να ολοκληρωθούν.

Τα **«Φώτα της Πόλης»** είναι δικαίως μια **από τις πιο επιδραστικές ταινίες** στην ιστορία του σινεμά και συνάμα μια μεγαλειώδης χειρονομία αντίστασης ενός ιδιοφυούς καλλιτέχνη, του **Τσάρλι Τσάπλιν**, που, στο απόγειο της καριέρας του, με τις ταινίες του βωβού να θεωρούνται πια ξεπερασμένες, επέμεινε στο είδος της τέχνης που αγάπησε. Το κύριο μουσικό θέμα, που χρησιμοποιείται ως μοτίβο για το τυφλό κορίτσι των λουλουδιών, είναι το τραγούδι «La Violetera» ("Ποιος θα αγοράσει τις βιολέτες μου") από τον Ισπανό συνθέτη Χοσέ Παντίγια. Το ακούμε με τον Αντόνιο Ντόρτε στο βιολί και τον Φερνάντο Μπράβο στην κιθάρα.

<https://drive.google.com/file/d/1QODRWUavWxG67rB-RgS9LsUkVI9164Iq/view?usp=sharing>

Μια εκ των χαρακτηριστικότερων σκηνών της ταινίας είναι το αρχικό πλάνο. Ο αλητάκος Σαρλό ξυπνά στην αγκαλιά ενός γύψινου αγάλματος ενός μνημείου, μετά από έναν βαθύ ύπνο. Κάπως έτσι ο δημιουργός μάς δηλώνει πως ο ήρωας του ανήκει σε μια παλιά εποχή, αρχαϊκή και όμορφη, συνάμα και πως ο νέος -ομιλών- κινηματογράφος που ανέτελε δεν ήταν ένας βιώσιμος κόσμος για τον αλητάκο μας.

Στην αρχή της ταινίας, μια ομάδα επισήμων συγκεντρώνεται για τα αποκαλυπτήρια του εν λόγω μνημείου που αντιπροσωπεύει την «Ειρήνη και την Ευημερία». Όταν το πέπλο πέφτει, αποκαλύπτεται αγκιστρωμένη στην αγκαλιά της «Ευημερίας», η άθλια φιγούρα του αλητάκου Σαρλό. Αφού ξεγαντζώνει το παντελόνι του από το ξίφος που κρατούσε ψηλά ένα άγαλμα του μνημείου, ο Σαρλό απομακρύνεται από τους θυμωμένους παρευρισκόμενους.

Αργότερα μέσα στην ημέρα, μετά από μια σειρά ατυχιών με την αστυνομία, τους θρασείς εφημεριδοπώλες και μια καταπακτή στο πεζοδρόμιο, συναντά μια τυφλή ανθοπώλη. Συγκινείται από τη ζεστασιά στους τρόπους και την ομορφιά της κοπέλλας, ενώ το τυχαίο χτύπημα μιας πόρτας αυτοκινήτου κάνει εκείνη να πιστεύει ότι πρέπει να πρόκειται για έναν πλούσιο άντρα.

<https://drive.google.com/file/d/13Ukt1Y5D5d8MYGtssyGaHAk9W2eDghFp/view?usp=sharing>

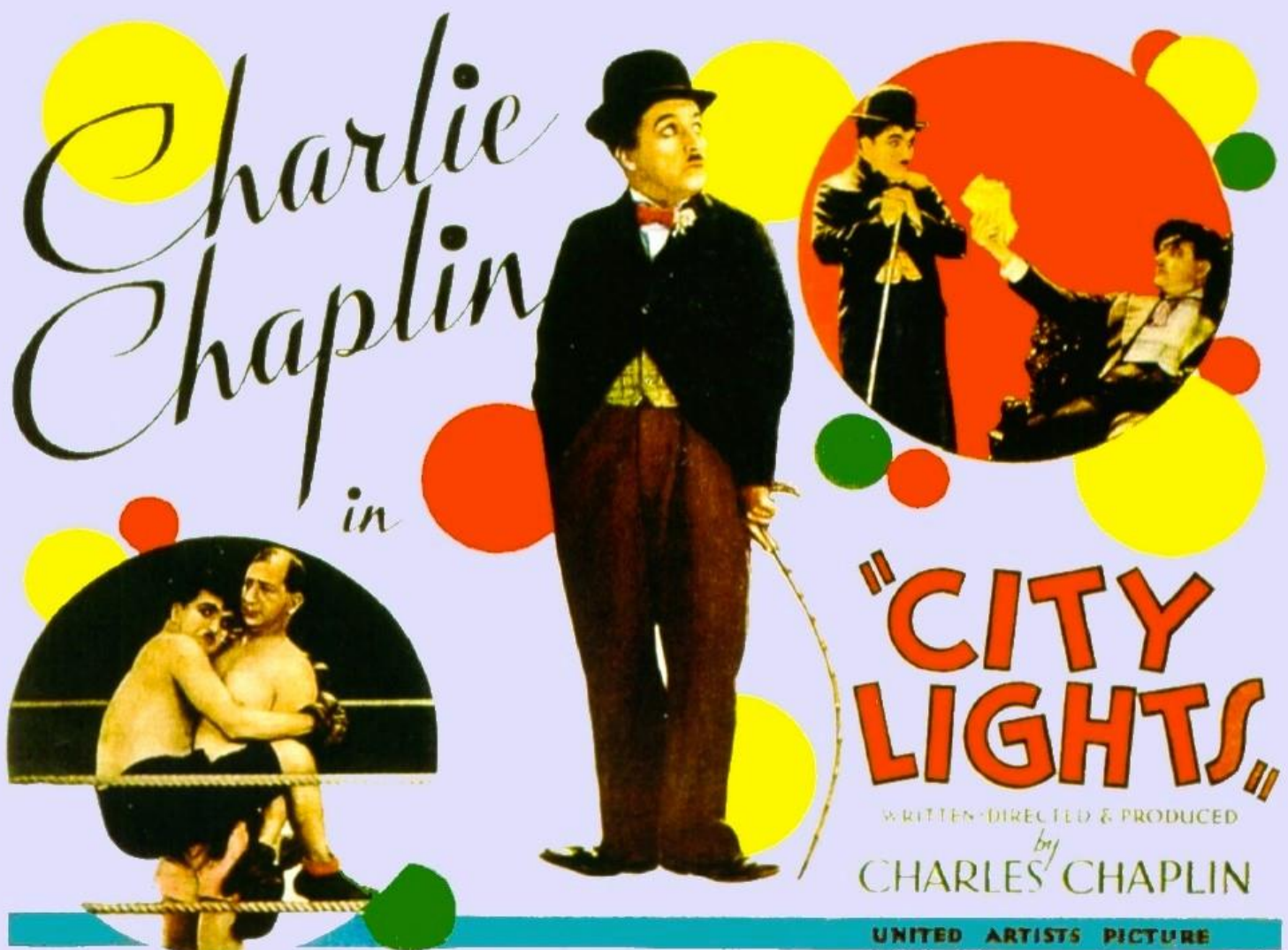
Το ίδιο βράδυ ο Σαρλό αποτρέπει έναν ιδιόρρυθμο αλκοολικό εκατομμυριούχο από την αυτοκτονία. Αυτή η νέα γνωριμία του αποδεικνύεται για τον Σαρλό ένας στοργικός και γενναιόδωρος φίλος όταν είναι μεθυσμένος, αλλά απόμακρος και εχθρικός όταν είναι νηφάλιος, το επόμενο πρωί.

Βρίσκοντας την κοπέλλα με τα λουλούδια να λείπει από τη θέση της στη γωνία του δρόμου, ο Σαρλό επισκέπτεται το φτωχικό δωμάτιο όπου η κοπέλλα μένει με τη γιαγιά της.

Μαθαίνει ότι η τυφλή ανθοπώλης μόνο με μια δαπανηρή επέμβαση στην Ελβετία θα επανακτήσει την όρασή της. Σε μια προσπάθεια να συγκεντρώσει τα χρήματα για το απλήρωτο ενοίκιο του διαμερίσματός της, ο Σαρλό εργάζεται

Ευτυχώς ο Σαρλό ξανασυναντά τον εκατομμυριούχο, ο οποίος, όντας μεθυσμένος, του δίνει τα χρήματα που χρειάζεται το κορίτσι για τη χειρουργική επέμβαση. Ο Σαρλό καταφέρνει να δώσει στο κορίτσι τα χρήματα, προτού κατηγορηθεί άδικα από τον εκατομμυριούχο - που δεν θυμάται τι έκανε στο μεθύσι του - ότι ο Σαρλό τον λήστεψε· οπότε ο Σαρλό πετιέται στη φυλακή.

Μήνες αργότερα αφήνεται ελεύθερος και τυχαία περνάει από το κομψό ανθοπωλείο στο οποίο έχει εγκατασταθεί με τη γιαγιά της η θεραπευμένη πλέον ανθοπώλης, η οποία ελπίζει πάντα να συναντήσει σε κάποιον πελάτη του ανθοπωλείου τον ευεργέτη της, τον οποίο η φαντασία της είχε πλάσει πλούσιο και όμορφο. Η κοπέλλα διασκεδάζει με τον περαστικό αλητάκο, τον λυπάται και του δίνει ένα λουλούδι κι ένα νόμισμα. Πιέζοντάς το στο χέρι του, τον αναγνωρίζει, με το άγγιγμα, ως τον σωτήρα της. Οι δυο τους κοιτάζονται αινιγματικά στα μάτια. Το 1949, ο κριτικός Τζέιμς Ήιτς αποκάλυψε την τελευταία σκηνή που θα δούμε, **το καλύτερο μεμονωμένο κομμάτι υποκριτικής που έχει αποτυπωθεί ποτέ στο σελινόιντ.**

Το μιλητό στην ταινία πράγματι περιττεύει.

<https://drive.google.com/file/d/1AWF72Lh6lelfJvy4KCZiaO9UFqaeqHgq/view?usp=sharing>

Τα «Φώτα της πόλης» αποτελούν ένα από τα **μεγαλύτερα επιτεύγματα της έβδομης και όχι μόνο τέχνης**. Η ταινία εκτυλίσσεται στην περίοδο του μεγάλου οικονομικού κραχ. και αναπτύσσεται επάνω σε τρεις βασικούς άξονες: τον έρωτα μεταξύ δύο ανθρώπων, τις ταξικές διαφορές που δημιουργούνται σε καιρούς φτώχειας και τον ίδιο τον κινηματογράφο.

Ο αλητάκος σταματά να είναι μια απλή καρικατούρα και αποκτά μια πλήρως ανθρώπινη διάσταση. Ο ίδιος εξαπατάται, θλίβεται αλλά και ερωτεύεται σαν ένας καθημερινός άνθρωπος. Η ζωή του φαίνεται να αλλάζει όταν ανακαλύπτει την ανθοπώλη. Δεν αποτελεί πλέον το παρακμιακό άτομο που επιζητά μόνο το φαγητό του και τη στέγασή του, όπως παλιά. **Μέσω της αγάπης του για έναν άλλο άνθρωπο αποκτά έναν σκοπό. Η ύπαρξή του είναι πια σημαντική, καθώς από αυτόν εξαρτάται η μοίρα δύο ανθρώπων.** Αυτός θα είναι και ο λόγος για τον οποίο θα αρχίσει να αναλαμβάνει διάφορες μικροδουλειές. Θέλει να βοηθήσει την ανθοπώλη να αποκτήσει τη ζωή που της αξίζει. Ακολουθεί τον δρόμο αυτό κυρίως διότι γνωρίζει πως η όραση θα της επιτρέψει να αποκτήσει μια ζωή που ο ίδιος ποτέ δεν θα έχει λόγω της κοινωνικής του τάξης και της εμφάνισής του. **Θέλει απλώς να την κάνει ευτυχισμένη.**

Οι διαφορές μεταξύ των τάξεων είναι επίσης κάτι που σχολιάζει ο Τσάπλιν μέσω του έργου του αυτού. Ο αλητάκος παρότι ζει στο περιθώριο και αδυνατεί να βρει ακόμα και τα στοιχειώδη, φαίνεται να είναι χαρούμενος. Αντιθέτως, ο ζάπλουτος εκατομμυριούχος ζει μέσα στη δυστυχία, βυθίζεται στο αλκοόλ και προσπαθεί να αυτοκτονήσει. Σε μια από τις προσπάθειες αυτοκτονίας του, ο αλητάκος του σώζει τη ζωή. Ο εκατομμυριούχος θα τον ευχαριστήσει θερμά για την πράξη του και θα τον χαρακτηρίσει «φίλο». Προσωρινά όμως, καθώς, όταν η επιρροή του ποτού φεύγει, ο πλούσιος φαίνεται να ξεχνά παντελώς τον «φίλο» του και στο τέλος τον καταγγέλει νομίζοντάς τον για ληστή. Ο εκατομμυριούχος συμπονά τον «φίλο» του αλητάκο όταν είναι μεθυσμένος και τον απεχθάνεται όταν γίνεται νηφάλιος. **Οι άνθρωποι παραμένουν κοντά στις στιγμές ευδαιμονίας τους, φαίνεται όμως να διαχωρίζονται όταν το συμφέρον αποτελέσει το επόμενο τους κριτήριο.**

Στης πόλης τα φώτα λοιπόν, οι άνθρωποι προσπαθούν να επιβιώσουν. Οι ζωές τους φαίνεται να μην διασταυρώνονται μέσα στο αστικό χάος. Ένας αλητάκος όμως έχει διαφορετική άποψη και μας θυμίζει πως **πάνω από όλα είμαστε άνθρωποι και δρούμε ανάλογα**. Το έργο αυτό αποτελεί μια ιστορία, ένα κοινωνικό σχόλιο, μια μελέτη της τέχνης, ένα βίωμα. Αποτελεί, εν ολίγοις, σινεμά, καθαρό και καλλιτεχνικό.

Πέμπτη, 18 Ιουλίου 2024 - 7:52 μ.μ.

- από την χρήστη **ΑΡΓΥΡΟΥ ΑΝΑΤΟΛΗ**

Τα "Φώτα της πόλης" είναι, πράγματι, το αποτέλεσμα μιας αριστοτεχνικής σύνθεσης ποικίλων νοημάτων που αναδεικνύουν το ακατάλυτο πνεύμα της ανθρωπότητας. Θεωρώ ότι υπερβαίνει σε πολλά σημεία τα όρια του βουβού κινηματογράφου αφού μιλά απευθείας στην καρδιά του θεατή. Ο Τσάρλι Τσάπλιν, μέσα από την αμέριστη αγάπη, τις ανιδιοτελείς πράξεις και τη συναισθηματική γενναιοδωρία του μικρού αλητάκου, μάς υπενθυμίζει τη βαθιά ομορφιά που βρίσκεται στην ανθρώπινη καλοσύνη. Η συγκινητική απεικόνιση της συμπόνιας και της επιμονής, ειδικά στην αξέχαστη τελευταία σκηνή, αιχμαλωτίζει την ουσία του τί σημαίνει να αγαπάς άνευ όρων και να σταματάς να βρίσκεις το "φως" ακόμα και στις πιο σκοτεινές στιγμές σε μια πόλη που "τρέχει". Ιδιαίτερα θετική εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι όταν ο Σαρλό συνάντησε την πλέον θεραπευμένη ανθοπώλη, δεν έσπευσε να διατυμπανίσει πως ήταν εκείνος που "κρυβόταν" πίσω από τη θεραπεία, ούτε να διεκδικήσει "μερίδιο" από την ευτυχία της. Αρκέστηκε απλώς στο ότι οι πράξεις του, την έκαναν ευτυχισμένη.

Κυριακή, 21 Ιουλίου 2024 - 8:01 π.μ.

- από τον χρήστη **Λάζαρης Ανδρέας**

Πράγματι, Ανατολή. Τα απόμακρα πια φώτα της πόλης μάς οδηγούν στην ανιδιοτέλεια και στην αλληλεγγύη. Αν προσπαθήσουμε να τα διακρίνουμε και τα ακολουθήσουμε, παραμένει φυσικά δική μας συνειδητή επιλογή. Το ανυπολόγιστο "κέρδος" που θα έχουμε, η ταινία μάς το φέρνει ολοφάνερο μπροστά στα μάτια και στην καρδιά μας στο τελικό κοντινό πλάνο με το λυτρωτικό χαμόγελο στο πρόσωπο και στην ψυχή του ήρωα της ταινίας (εντός και εκτός εισαγωγικών η λέξη "ήρωας").

Τετάρτη, 24 Ιουλίου 2024 - 5:09 μ.μ.

- από την χρήστη **ΠΥΛΑΡΙΝΟΥ ΕΙΡΗΝΗ**

Είχα την τύχη να δω μια θεατρική διασκευή του έργου του Τσάπλιν, τα "Φώτα της Πόλης", στο Κέντρο Πολιτισμού «Ελληνικός Κόσμος» (σε μουσική Θοδωρή Οικονόμου, στίχους Σταύρου Σταύρου και σκηνοθεσία Αμάλιας Μπένετ). Ήταν μια μοναδική παράσταση. Πρώτη φορά έβλεπα βουβό θέατρο! Η σκηνοθεσία, τα σκηνικά, η μουσική και η ηθοποιία ήταν φανταστικά. Ήταν πραγματικά πολύ πετυχημένη διασκευή ώστε μπόρεσε να δώσει σε όλους εμάς τους θεατές την εντύπωση πως βρισκόμασταν μέσα στην ταινία και να μας κρατήσει συνεχώς προσηλωμένους με οπτικά, ακουστικά και για έναν κύριο στην πρώτη σειρά σωματο-αισθητικά ερεθίσματα (καθώς ένα χοντρό χαρτί του ήρθε κατακέφαλα σε μια από τις σκηνές!). Παράλληλα με την κεντρική πλοκή της ταινίας παρουσιάζονταν και στιγμιότυπα από τη διαδικασία γυρίσματος της ταινίας όπου φαινόταν ένας σοβαρός Τσάρλι Τσάπλιν στον ρόλο σκηνοθέτη και ηθοποιού, να επιτηρεί διεξοδικά και να επαναλαμβάνει μανιωδώς σκηνές, μέχρι να αποκτήσει το επιθυμητό αποτέλεσμα. Αυτές οι παρεμβάσεις μάλλον εξυμνούσαν την μαεστρία και επιμονή του καλλιτέχνη που χάρη στα έργα του έχει μείνει στην ιστορία. Αυτή η παράσταση κατατάσσεται στις αγαπημένες μου (μετά το The Doctor...).

Πέμπτη, 25 Ιουλίου 2024 - 2:30 μ.μ.

- από τον χρήστη **Λάζαρης Ανδρέας**

Πράγματι, Ειρήνη, όπως επεσήμανε η κριτική εκείνης της θεατρικής περιόδου "ήταν μια υποδειγματική παραγωγή του Εθνικού Θεάτρου εξαιρετικής ομορφιάς και σκηνικής μαγείας. Ένας πολυπρόσωπος θίασος σάρωσε τη σκηνή, έχοντας υιοθετήσει πλήρως τους κώδικες του βωβού κινηματογράφου, ηθοποιοί όλο ταλέντο έπαιζαν με το σώμα και τις εκφράσεις τους, αλληλεπιδρούσαν με τη μουσική, συντονίζονταν σε μια αόρατη χορογραφία, μελετημένη με ακρίβεια στη λεπτομέρεια όπου τίποτα δεν ήταν περιττό και διαμόρφωσαν επί σκηνής ένα ζωντανό καρουζέλ συναισθημάτων και συγκινήσεων". Τώρα, πέρα από την οθόνη, αξίζει να αναφέρω ότι ο Τσάπλιν είχε τη φήμη δύσκολου ανθρώπου και μάλιστα, με την πρωταγωνίστρια της ταινίας φαίνεται πως είχαν ταραχώδεις επαγγελματικές σχέσεις με οικονομικές διαφορές και άλλες θλιβερές διαφωνίες που είναι αξιοθαύμαστο πώς όλα αυτά δεν πέρασαν καθόλου στην τρυφερή ατμόσφαιρα της ταινίας. Η καθαρή δύναμη της Τέχνης μάλλον μπορεί να ενώνει τους ανθρώπους, καλλιτέχνες ή θεατές.